MEDITATIONES DEVOTISSIMÆ S. ANSELMI.

Della Libreria del Santissimo Crocifisso d'Urbania

MEDITATIONES SANCTI ANSELMI

ARCHIEPISCOPI CANTUARIENSIS,

Ordinis Sancti Benedicti, Doctoris Theodidacti, & ſapientiſſimi:

Quibus mentes illuſtrantur, & corda accenduntur ad Deum quærendum & amandum:

Nuper in Galliis erutæ ex variis & antiquis Mss. curâ & ſtudio Monachorum Congregationis S. Mauri.

Mox in Hiſpania editæ, nunc iterum recuſę in Urbe, meliore ordine ac diſtributione, additis titulis unicuique ferè §.

ROMÆ, M DC XCVII.
Typis Antonii de Rubeis propè Sanctum Sylveſtrum de Capite.

SUPERIORUM PERMISSU.

SANCTISSIMO D. N.

INNOCENTIO XII.

PONT. MAX.

OB NOBILITATEM ET
MODESTIAM,
SVBLIMI PARITER ET
HVMILI,
EXCELSO AC MITI,
FORTI ET LENI:
MAGNANIMO ERGA
HONORES,
SINE AMBITV, SINE ARTE:
NON QVÆSITOS, SED
OBLATOS,
ET DECENTER ADMISSOS:
VERO GREGIS CHRISTI
PASTORI,
NON TONDENTI OVES,
SED PASCENTI;
NON QVÆRENTI QVÆ SVA
SVNT:
MAGNIFICO SINE FASTV,
LIBERALI SINE POMPA,
BENEFICO SINE STREPITV,
IVSTO SINE SVPERCILIO:

LIBERO AB AFFECTV
CARNIS,
VACVO A PHILAVTIA
SANGVINIS,
QVASI PVRO SPIRITVI,
AVT IN COELIS NATO:
PAVPERVM PATRI
PIISSIMO AC SVAVISSIMO,
QVORVM PLVRES
CHILIADAS
NEPOTVM LOCO HABET:
ZELATORI INVICTO
DECORIS DOMVS DEI,
FIDEI, AC RELIGIONIS,
IVSTITIÆ, ET DISCIPLINÆ,
REDDENTI CVIQVE SVVM,
BENEMERITIS PRÆMIA,
SCELERATIS SVPPLICIA,
OPPRESSIS TVTELAM,
AFFLICTIS SOLATIVM,
EGENIS AVXILIVM:
COMMVNI PATRI,
OMNIBVS OMNIA FACTO,
ÆQVANIMO ERGA OMNES,
AD TRVTINAM ÆQVITATIS:
ARCVI FOEDERIS
IN HAC BELLORVM
PROCELLA,
SIVE DILVVIO SANGVINIS
VBIQ, FERE EXVNDANTIS:
TRIBVNALIVM DIRECTORI,
ELE-

ELECTORI BONORUM
IUDICUM,
NON PRECE, NON PRECIO,
SED MERITORUM PONDERE:
DENIQUE INTRA BIENNIUM
PLURA ET MAGNA OPERATO
QUÆ MULTIS SÆCULIS
OPTARE,
POTIUS QUAM SPERARE
LICUIT:
TANTO, INQUAM PONTIFICI,
MAXIMO INTER
CATHOLICOS,
IPSIS HETERODOXIS MAGNO
Meditationes has S. ANSELMI,
Divini amoris ignem ſpirantes,
Poſt Sacrorum pedum oſcula,
dicat, offert,

IOSEPHUS CARDIN.
DE AGUIRRE.

AD LECTOREM,

Ratio hujus Operis: & qualiter, ac quo fructu legendus sit liber hic, aliique similes.

SANCTI ANSELMI Meditationes, non solùm jam sex retrò seculis inter cœlites versantis, sed & mortalis adhuc, semper in Ecclesia Dei celeberrimæ fuerunt. Nimirum, nulla eorum periodus aut particula est, quæ legẽtium mentes non illustret, accendatq; animos in Dei timorem & amorem. Verùm diuturnitate temporis,

ris, & incuriâ hominum contigit, ut plurimæ illarum ſepultæ eſſent in Mss. veterum bibliothecarum, præſertim Italiæ, Angliæ, Galliæ, & Germaniæ. Quaſdam è ſquallore & ſitu, in quo jacebant, eruendas curârũt eruditi aliquot viri, tum Religionis Benedictinæ, tum aliarum: præſertim verò Simon Fontanus Minorita Pariſiis anno 1544. deinde Joannes Picardus Canonicus Regularis Coloniæ an. 1612. poſtea Henricus Sommalius & Theophilus Raynaudus, ambo è Societate Jesu, ut alios omittam.

Verùm hiſce poſtremis annis Monachi Congregationis S. Mauri in Galliis longè uberiùs ac feliciùs cæteris in hac parte, veluti circa rem propriam, laboraverunt. Quemadmodum enim ex omnibus ferè antiquis bibliothecis Chriſtiani orbis libros veterum Patrum manuſcriptos, & penè ſub carie ac rudere ſepultos, exquirunt, conferunt, exſcribunt, & in meliori luce collocant, ac notis illuſtrant (quod abundè teſtantur tot nitidiſſimę ipſorum editiones in Galliis, & tredecim volumina Spicilegii, uno Luca D'Ache-

cherio Collectore atque il-
lustratore; & septem alia
Sæculorum Benedictino-
rum Auctore Joanne Ma-
billone, ut alios missos fa-
ciam) ita etiam incredibili
cura, industria, & labore
ubique terrarum conqui-
sierunt scripta S. ANSELMI,
cedro & immortalitate di-
gna. Qui verò impensiùs
cæteris hanc provinciam
sibi delegit, Gabriel Ger-
beron, sicuti antea vulgatis
opusculis S. Doctoris addi-
dit plura, & elegantissimã
omnium editionem ador-
navit Parisiis an. 1675. ita
etiam plurimas Meditatio-
nes ipsius è blattis & tineis

redemit. Nos itaque pro studio in S. ANSELMUM, eas omnes in hoc brevi Enchiridio seorsum prodire curavimus, primùm Salmanticę, ac nunc Romę, ut pietati, devotioníque legentium proficiant, & facilè versentur præ manibus omnium. Et certè dum assiduo labore ac vigiliis prosequimur Commentarios Theologiæ ipsius, visum fuit subcessivis horis in hãc exercitationem piam incumbere; atque eò libentiùs, quò longiùs ab omni laude ingenii aut doctrinę. Nimirum, non auctoris, nec lucubratoris, sed excri-

ſcriptoris partes agimus, ab omni cenodoxiâ immunes.

Ut autem lectio Meditationum iſtarum ſterilis non ſit, ſed fructuoſa, oportet ſemper habere præ oculis quod ipſe ANSELMUS monet in Prologo earum: quem placet hoc etiam loco præmittere. *Meditationes* (inquit) *ſeu Orationes, quæ ſubſcriptæ ſunt, quoniam ad excitandam legentis mentem ad Dei amorem, vel timorem, ſeu ad ſuimet diſcuſſionem editæ ſunt, non ſunt legendæ in tumultu, ſed in quiete; nec velociter, ſed paullatim, cum intenta & moroſa meditatione. Nec debet intendere*

dere

dere lector, ut quamlibet illarum totam perlegat; sed quantum sentit Deo adjuvante sibi valere ad accendendum affectum orandi, vel quantū illum delectat. Nec necesse habet aliquam semper à principio incipere; sed ubi magis illi placuerit, &c. Id autem distinctè explanare oportet regulis aliquot jam diu observatis à quibusdam scriptoribus piorum librorum.

Prima regula sit, ut unusquisque præparet animam suam ad lectionem imprimis pura intentione gloriæ divinæ, & profectûs spiritualis. Deinde brevi men-

mentis elevatione petat à Deo lumen & gratiam, tū ad intelligendum, tum ad exſequendum perſeveranter voluntatem ipſius, præſertim circa ea quæ in ejuſmodi lectione traduntur.

Secunda, ut non curſim aut̃ feſtinanter, ſed lentè, tractim, & cum magna animi attentione legamus. Itaque quies interponenda eſt, ut divinæ illuſtrationi aditus pateat. Subſiſtendū parumper lecta recolendo, & conſiderando qualiter reipſa ea oporteat ad praxim reducere. Hoc monitū S. Doctor ſatis graviter tradit verbis jam exſcriptis.

Ter-

Tertia, ut lectio non sit vaga, aut desultoria, sive prout sors occurrit; sed certa & ordinata. Ideo S.P.N. BENEDICTUS cap. 4. Regulæ inquit: *Diebus Quadragesimæ accipiant omnes singulos codices è bibliotheca, quos per ordinem ex integro legant*. Alioqui parum proderit lectio, aut potiùs oneri erit. Sic nocent stomacho cibi tumultuariò occurrentes, dum usurpantur citra ordinem & delectum.

Quarto, ut in ipso lectionis decursu pios affectus ipsi congruentes elicere studeamus. Alioqui illa inanis

inanis erit, illuminatio intellectu & voluntate nullatenus inflammatâ. Quare in progressu lectionis identidem ingeminandæ sunt opportunæ aspirationes ad Deum, & petitiones fervidæ auxiliorum ad exsequendam ipsius doctrinam. Sic servabitur monitum illud piissimi Thomæ de Kempis li. 5. de Discipl. Claustral. *Lectio debet esse quasi oratio: & antequam legas, præcedat oratio. Lectio sacra ignorantiam nostram erudit, dubia solvit, errores corrigit, bonos mores instruit, facit cognoscere vitia, hortatur ad virtutes, excitat ad*

fer-

fervorem, incutit timorem, recolligit mentem, recreat fastidiosum animum. Claudenda verò est lectio humili ac brevi aspiratione ad Deũ, ut donet de cætero memoriam, & diligentem exsecutionem eorum, quæ proposita fuerunt: curandumque ut similes affectus & pia desideria ubique repetantur, nec brevi evanescant.

Quinta denique, ut certum quotidie tempus piæ lectioni deputetur. Illud nobis S. P. N. BENEDICTUS allegato loco Regulæ, atque alibi sæpè præscripsit. Alii juxta conditionem

status

ſtatus ſui id exſequentur. Si juſta occupatio obſtet, prævenienda aut poſtponenda erit lectio, ut nullus dies ſine linea ſit. Si certa eſt hora prandii & cœnæ, ad refectionem corporis: cur non orationis & lectionis ad cibum animæ?

Hæc ferè ſunt, quæ nos docent Scriptores Aſcetici circa lectionem piam. Ea obſervare cura, Chriſtiane Lector: meque peccatorem nimis, orationibus tuis Deo commenda. Tuæ enim utilitatis gratiâ librum hunc aureum prælo committo, & penè uſurpare audeo illud Senecę Ep. 8

Po-

Posterorum negotium ago: illis aliqua, quae possint prodesse, exscribo. Salutares admonitiones, veluti medicamentorum utilium compositiones, literis mando: esse illas efficaces in meis ulceribus expertus, quae, etsi persanata non sint, serpere desierunt. Rectum iter, quod serò cognovi, & lassus errando, aliis monstro. Utinam in aliquod Dei obsequium, & animarum salutem. Vale.

S. AN-

S. ANSELMI

Cantuarienſis Archiepiſc.
Ordinis S. Benedicti,
Doctoris Theodidacti,

LIBER MEDITATIONUM.

PROLOGUS.

MEditationes, ſeu Orationes, quæ ſubſcriptæ ſunt, quoniam ad excitandam legentis mentem ad Dei amorem, vel timorem, ſeu ad ſuimet diſcuſſionem editæ ſunt, NON SUNT LEGENDÆ IN TUMULTU, SED IN QUIETE; NEC VELOCITER,

SED

SED PAULLATIM, CUM INTENTA ET MOROSA MEDITATIONE.

2. *Nec debet intendere lector, ut quamlibet illarum totam perlegat; sed quantum sentit Deo adjuvante sibi valere ad accendendum affectum orandi, vel quantum illum delectat.*

3. *Nec necesse habet aliquam semper à principio incipere; sed ubi magis illi placuerit. Ad hoc enim ipsum paragraphis sunt distinctæ, ut ubi elegerit, incipiat, vel desinat: ne prolixitas, aut frequens ejusdem loci repetitio generet fastidium;*

ſtidium; ſed potiùs aliquem inde colligat lector, propter quod factæ ſunt, pietatis affectum.

Reim-

Reimprimatur,

Si videbitur Reverendiſs. P. Mag. Sac. Pal. Apoſt.

Sperellus Epiſc. Interamnen. Viceſg.

Reimprimatur.

Fr. Joſeph Maria Berti Reverendiſs. P. Fr. Paulini Bernardinii S. A. P. Mag. Socius Ord. Præd.

MEDI-

MEDITATIO I.

De humanæ conditionis dignitate & miſeria.

§. I.

Quod ad imaginem & ſimilitudinem Dei facti ſumus.

EVIGILA, anima mea, evigila: exerce ſpiritum tuum, excita ſenſum, expelle ſocordiam lethiferi torporis tui, apprehende ſolicitudinem tuæ ſalutis. Inutilium cogitationum effugetur vagatio, recedat ignavia, diligentia teneatur. Meditationibus ſacris inſiſte, adhære divinis bonis, intende ſempiternis, temporalibus derelictis.

5. Quid igitur utilius, quid ſalubrius in tam divino mentis exercitio poteris cogitare, quàm immenſa beneficia conditoris dulciſſimâ cogitaticne recolere?

6. Conſidera igitur in ipſo creationis exordio quid ſublimitatis, quid

quid dignitatis tibi contulerit : & perpende quo amore , qua veneratione colendus sit.

7. Certè cùm universitatem rerum visibilium & invisibilium creans & ordinans , humanam naturam facere disposuisset , summo consilio de tuæ dignitatis conditione tractavit ; utpote quam cæteris , quæ in mundo sunt , creaturis altiùs disposuit.

8. Vide igitur sublimitatem tuæ creationis , & retracta debitum reddendi amoris : *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem*. Si ad hoc dictum tui conditoris non expergisceris , si in tam ineffabili benignitate erga te dignationis ejus in amorem illius tota non exardescis , si ad ejus desiderium totis medullis non inflammaris ,quid dicam? Dormientem te , an potiùs mortuam reputem ?

9. Attende igitur diligenter quid sit , ad imaginem & similitudinem Dei te esse creatam. Habes dulce pignus piæ meditationis , ubi cogitationes tuas exerceas. Agnosce ergo, aliud esse similitudinem ,aliud imaginem. Verbi gratiâ ; potest habere similitudinem quandam cum homi-

homine equus, bos, & cæteræ creaturæ: imaginem verò hominis non habet, nisi alius homo. Manducat homo, manducat & equus. Ecce quædam similitudo & communitas inter naturas diversas. Imaginem verò hominis non imitatur, nisi alter homo ejusdem naturæ, cujus imago est. Dignior igitur est imago, quàm similitudo.

10. Similitudinem itaque ad Deum hoc modo habere poterimus, si eum bonum esse considerantes, nos boni esse studuerimus: si eum justum esse cognoscentes, nos justi esse contendamus: si misericordem contemplantes, nos misericordiæ operam demus.

11. Quomodo autem ad imaginem suam? Attende. Deus semper meminit sui, intelligit se, amat se. Et tu ergo, si pro modulo tuo infatigabiliter memor fueris Dei, intellexeris Deum, amaveris Deum; eris ad imaginem ejus: quia hoc facere niteris, quod semper facit Deus.

12. Ad memorandum, & intelligendum, & amandum summum bonum, totum debet homo referre, quod vivit. Ad hoc omnis

cogitatio, omnis volutatio cordis retorqueatur, acuatur, conformetur, ut infatigabili affectu memor sis Dei, intelligas Deum, ames Deum; & tuæ creationis dignitatem, quâ ad imaginem Dei creata es, salubriter exprimas.

13. Quid dico, ad imaginem Dei te esse creatam? cùm teste Apostolo, ipsa Dei imago sis. *Vir* (inquit Apostolus 2. Corinth. 11. v. 7.) *non debet velare caput suum: cùm sit imago & gloria Dei.*

§. II.

Quòd ad hoc facti sumus, ut Deum sine fine laudemus.

14. SUFFICIUNTNE tibi hæc tam immensa beneficia conditoris ad juges gratiarum actiones reddendas, & debitum continui amoris; cùm de nihilo, vel potiùs de luto te consideras ejus bonitate ad tantam celsitudinem in ipso conditionis exordio sublimatam? Sanctorum igitur sententiam in tuam converte vitam, & de sancto quid dicatur attende. Quæ est igitur laus san-

sancti? *De omni corde suo laudavit Dominum*, Ecclesiastici 47. v. 10. Ecce ad quod creata es, ecce opus famulatûs tui. Ut quid enim te Deus tam præclaro conditionis privilegio sublimaret, nisi te suis laudibus indesinenter intendere vellet? Ad laudandum igitur conditorem tuum creata es, ut ejus laudibus vacans, & hîc justitiæ merito in illum semper proficias, & in futuro bene vivas. Laus enim ejus, & hîc justitiam, & ibi beatitudinem tribuit. Sed si laudas; ex toto corde lauda, diligendo lauda. est Hæc enim Sanctis laudandi proposita regula: *De omni corde suo laudavit Dominum: & dilexit Deum, qui fecit illum*. Lauda ergo, & ex toto corde lauda, & quem laudàs, dilige: quia ad hoc facta es, ut laudes, & diligas.

15. Laudat namque, sed ex toto corde non laudat, quem ad benedicendum Deum prospera demulcent; sed à benedicendi munere adversa restringunt. Laudat quoque, sed non diligit, qui in Dei laudibus aliud quàm ipsum, laudando requirit. Lauda igitur, & dignè lauda; ut nulla in te cura, nulla inten-

tio, nulla cogitatio, nulla ſolicitudo mentis, in quantum tibi virtus ſuppetit, à laude Dei ſit vacua. Ab ejus laude, nulla te vitæ hujus proſperitas revocet, nulla compeſcat adverſitas. Sic enim ex toto corde laudabis Dominum.

16. Sed cùm ex toto corde eum laudaveris, & diligens laudaveris; nihil ab eo aliud quàm ipſum exſpectes, ut ipſe ſit finis deſiderii tui, ipſe præmium laboris, ipſe ſolatium hujus umbratilis vitæ, ipſe poſſeſſio illius beatæ vitæ. Ad hoc itaque facta es, ut eum ſine fine collaudes: quod tunc utique intelliges pleniùs, cùm ejus beata viſione ſublimata videbis te ſola & gratuita bonitate illius, cùm non eſſes, de nihilo tam beatam, & ad tam ineffabilem beatitudinem creatam, vocatam, juſtificatam, glorificatam. Talis namque contemplatio infatigabilem tibi amorem dabit eum ſine fine laudandi, ex quo, & per quem, & in quo tantis, & tam immutabilibus bonis te beatificatam gaudebis.

§. III.

Quòd ubicumque sumus, in illo vivimus, movemur, & sumus; dum ipsum intra nos habemus.

17. SED ab illa felicitate futura contemplationis intuitu paullulum etiam magnitudinem, quâ te in hac vita fugaci ditavit, considera. Ipse qui in cœlis habitat, qui in angelis regnat, cui cœlum & terra cum omnibus quæ in eis sunt, se inclinat, se tibi habitaculum præbuit, suam tibi præsentiam paratam fecit: docente enim Apostolo Paulo, Actorum 17. v. 28. *In illo vivimus, movemur, & sumus*. Dulcis vita, motus amabilis, optabile esse. Quid enim dulcius, quàm in illo vitam habere, qui est ipsa vita beata? Quid amabilius, quàm omnem voluntatis & actionis nostræ motum ad illum, & in illo dirigere, qui nos perpetuâ confirmet stabilitate? Quid optabilius, quàm voto & conversatione jugiter in illo esse, in quo solo, vel potiùs qui

solus est verum esse, sine quo nulli potest bene esse? *Ego* (ait) *sum qui sum*, Exodi 3. v. 14. Et pulchrè. Ipse enim solus est, cujus immutabile est esse. Ille itaque, cujus esse tam excellens, tam singulare est, ut solum verè sit; in cujus comparatione omne esse nihil est; cùm te ad celsitudinem creaverit, ut tuæ gloriam dignitatis nec intelligere possis, ubi te esse constituit? quem tibi mansionis locum præparavit?

18. Attende ipsum suis in Euangelio dicentem. *Manete in me, & ego in vobis*, Joannis 15. v. 4. O inæstimabilis dignatio! ò beata mansio! ò gloriosa vicissitudo! Quanta dignatio Creatoris, ut in se suam velit habitare creaturam? Quàm incomprehensibilis beatitudo creaturæ in suo manere Creatore? Quanta rationalis creaturæ est gloria, tam felici vicissitudine Creatori sociari, ut ipse in ea, & ipsa in eo teneat mansionem? Tam excellenter ergo creatos, in se nos manere misericorditer voluit; super omnia, sicut ominium gubernator sine solicitudine existens; omnia, velut omnium fundamentum sine labore sustinens; omnia, sicut omnibus rebus excel-

len-

lentior, sine superbia excedens; omnia, velut qui universa continet, sine diffusione complectens; omnia, sicut omnium plenitudo, sine sui angustia complens.

19 Hic ergo, cùm nusquam desit, delectabile intra nos sibi regnum elegit: Euangelio demonstrante, ubi dicitur: *Regnum Dei intra vos est*. Sed si regnum Dei intra nos est, & Deus in suo regno habitat; nonne ipse in nobis manet, cujus intra nos regnum est? ita planè: Si enim Deus sapientia est, & *anima justi sedes est sapientiæ*; qui verè justus est, Deum in se manentem habet: *Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos*, ait Apostolus 1. Corinth. 13. v. 17.

20. Et tu igitur sanctitatis studio infatigabiliter insiste, ne templum Dei desinas esse. Ipse de suis dicit 2. Corinth. 6. v. 16. *Inhabitabo in illis, & inambulabo*. Nec dubites ubicumque animæ sanctæ fuerint, eum in illis esse. Si enim & tu in omnibus membris, quæ vivificas, ubique tota es; quanto magis Deus ubique totus est, qui te ipsam, & corpus creavit? Summâ igitur diligentiâ considerandum est, cum quanta ratione & reverentia sensus

nostros, & membra corporis nostri movere debemus, quibus divinitas ipsa præsidet.

19. Demus igitur, ut dignum est, tanto inhabitatori omne imperium cordis nostri, ut nihil ei repugnet in nobis, sed omnes cogitationes, & voluntatis motus, omnia verba & universa opera nostra illius nutum attendant, ejus voluntati deserviant, ad rectitudinis ejus regulam dirigantur. Sic enim verè regnum ejus erimus, & ipse in nobis manebit; & nos in illo manentes, bene vivemus.

§. IV.

Quòd omnes qui in Christo baptizati sumus, Christum induimus.

21. EXCITA, quæso te, anima mea, & exardescat ignis superni amoris in intimis tuis, & decorem à Domino Deo tuo tibi collatum prudenter intellige, intelligens dilige, diligens sanctæ conversationis obsequiis venerare. Nonne ipse, qui tibi in se ipso tribuit mansionem, & in te dignatus est habitare, se ipso vestit te, munit,

& ornat? *Quotquot* (ait Apoſtolus ad Galatas 6. v. 27.) *in Chriſto baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis.* Quid igitur laudis, quid gratiarum actionis ei condignè tribues, qui te tanto veſtivit decore, tanto ſublimavit honore, ut jucundiſſimo cordis jubilo dicere poſſis: *Induit me Dominus veſtimento ſalutis, indumento lætitiæ circundedit me?* Iſaj. 61 v. 10. Angelis Dei ſummum gaudium eſt Chriſtum contemplari: & ecce immenſa dignatione ſua ſe tibi tantùm inclinat, ut ſeipſo te velit veſtiri. Quali veſtimento, niſi eo de quo gloriatur Apoſtolus dicens 1. Corinth. 1. v. 30. *Chriſtus factus eſt nobis à Deo ſapientia, & juſtitia, & ſanctificatio?* Quibus veſtimentorum inſigniis te magis ornaret, quàm ut ſplendidam redderet amictu ſapientiæ, ornamento juſtitiæ, ſatisfactionis decore?

§. V.

Quòd corpus Chriſti ſumus.

22. ET quid dicam, quia ſe tibi Chriſtus veſtimentum fe-

cit, cùm se tantùm univerit, ut in unitate Ecclesiæ de carne sua te esse voluerit? Audi Apostolum Scripturæ testimonium exponentem: *Et erunt duo in carne una. Ego autem*, (inquit) *dico in Christo, & in Ecclesia*. Ephes. 5. v. 32. Super hoc quoque quanta te unione copulaverit contemplare. Corpus Christi te Apostolus esse confirmat; *Vos estis* (ait) *corpus Christi, & membra de membris*. 1. Corinth. 12. v. 27. Serva igitur corpus & membra eâ dignitate, qua decet; ne si ea quolibet levitatis studio injuriosè tractaveris, quantò potiori præmio coronareris, si ea dignè tractasses; tantò majori supplicio subjiciaris, si eis dignè abusus fueris. Oculi tui, oculi Christi sunt. Non igitur licet tibi oculos Christi ad aliquas vanitates conspiciendas dirigere: quia Christus est veritas, cui omnis vanitas contraria est. Os tuum os Christi est. Non debes, non dico ad detractiones, non dico ad mendacia; sed nec ad otiosos sermones os aperire, quod ad solas laudes Dei, & ad ædificationem proximi debes patulum habere. Sic de cæteris Christi membris tuæ custodiæ commissis intellige.

§. VI.

§. VI.

Quòd unum in Christo sumus, & cum ipso unus Christus sumus.

23. SED adhuc altiùs agnosce quanta illi societate jungaris. Ipsum Dominum audi pro suis Patrem exorantem. *Volo (ait) ut sicut ego & tu unum sumus: sic & isti in nobis unum sint*, Joannis 12. v. 21. & 22. Sum ego filius tuus per naturam: sint & illi filii tui, & fratres mei per gratiam. Quanta celsitudo est, Christianum hominem sic in Christo proficere, ut & ipse quodammodo Christus dicatur? Quod ille verè fidelis dispensator Ecclesiasticæ familiæ sensit, qui dixit: *Omnes Christiani in Christo unus Christus sumus*. Nec mirum, cùm ipse sit caput, & nos corpus ejus: ipse sponsus, ipse sponsa; sponsus in se, sponsa in animabus sanctis, quas sibi æterni amoris vinculo sociavit: *Sicut sponso (inquit) imposuit mihi mitram, & sicut sponsam ornavit me ornamento*. Hic igitur anima mea, hic

hîc erga te revolve beneficia ejus, accendere in dilectione ejus, exardesce in desideria beatæ contemplationis ejus.

24. Exclama ergo fortiter ardentissimo illo intimi amoris affectu, & tota in ejus desiderium liquefacta, in vocem sponsæ fidelis erumpe: *Osculetur me osculo oris sui*. 1. Cant. v. 1. Recedat ab animo meo omnis delectatio, quæ extra illum est; nullus præsentis vitæ affectus, nullum mihi solatium blandiatur, dum mihi ejus præsentia beata denegatur. Ipse me charitatis brachiis amplectatur, ipse me ore supernæ illius suavitatis osculetur, ipse me eloquio illo ineffabili, quo angelis sua secreta manifestat, alloquatur. Hæc sit sponsi ad sponsam vicaria sermonum vicissitudo, ut ego illi totum cor meum expandam, & ipse mihi suæ dulcedinis secreta revelet. His itaque anima & hujusmodi meditationibus vegetata, pleno sancti desiderii affectu, sponsum tuum sequi contende, & dic ei: *Trahe me post te, curremus in odorem unguentorum tuorum*. 1. Cantic. v. 3. Sed dic, & fideliter dic, non transitorio sono, sed infatigabili desiderio. Sic,

dic,

dic ut audiaris; sic attrahi cõcupisce, ut sequi possis. Dic ergo Redemptori & Salvatori tuo: *Trahe me post te*. Non trahat dulcedo sæculi, sed trahat me suavitas beatissimi amoris tui. Traxit me aliquando vanitas mea; sed jam trahat me totam pòst severitas tua. Trahe, quia traxisti; retine, quia apprehendisti. Traxisti redimendo, trahe salvando. Traxisti miserando, trahe beatificando. Apprehendisti inter homines apparens pro nobis homo factus: retine cœlo præsidens super angelos exaltatus. Tuus sermo, tua promissio est. Promisisti dicens: *Et ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum*. Joannis 12. vers. 32. Trahe igitur jam potenter exaltatus, quem attraxisti misericorditer humiliatus.

25. Ascendisti, sentiam; super omnia regnas, agnoscam. Nunquid te regnare non agnosco? agnosco certè, & gratias ago. Sed agnoscam perfectè amando, quod agnosco piè de te sentiendo. Agnoscam videndo, quod agnosco credendo. Liga tecum indissolubilibus amoris vinculis desideria cordis mei, ubi tecum sunt primitiæ spiritûs mei. Societ

nos

nos unitas charitatis, quos copulavit charitas redemptionis. Dilexisti enim me, & tradidisti temet ipsum pro me. Sit itaque tecum in cœlo jugiter intentio mea, sit mecum in terra continuè protectio tua. Adjuva tui amoris desiderio æstuantem, qui dilexisti contemnentem. Da quærenti, qui te dedisti nescienti. Suscipe redeuntem, qui revocâsti fugientem. Diligam ut diligar: immo quia diligor, magis ac magis diligam, ut magis diligar. Vniatur tecum cogitatio mea; una & singularis sit tecum intentio mea, ubi tecum à te misericorditer suscepta beata jam regnat substantia nostra. Adhæream tibi inseparabiliter, adorem te infatigabiliter, seruiam tibi perseueranter, quæram te fideliter, inveniam te feliciter, possideam te æternaliter. His sermonibus, ò anima mea, Deum interpellando accendere, inflammare, exardesce, & tota in ejus desiderio ignea effici contende.

§. VII.

§. VII.

Retractatio peccatorum nostrorum, de quibus conscientia nostra plùs remordet, per quæ perdidimus hæc omnia.

26. CUM autem consideras, ad quæ & quanta bona, per ejus gratiam profecisti, retracta etiam quæ & quanta bona per tuam culpam perdidisti, & in quæ mala culpis gravata corruisti. Revolve suspirando mala, quæ nequiter fecisti, & recogita gemendo bona, quæ propter eadem mala miserabiliter amisisti. Quid enim boni præstantissimus tuus Creator suâ tibi non contulit bonitate? Et quid mali tu ei non rependisti exsecrabili vegetata iniquitate? Bona perdens, mala meruisti; immo bona projiciens, mala elegisti, & amissâ, vel potiùs abjectâ gratiâ conditoris, iram ejus miserabiliter incurristi. Non est unde te probes innocentem, cùm malorum tuorum caterva te, velut exercitus immensus, circumdet, hinc pravorum operum pro-

probra objiciens; illinc inutilium, & quod damnabilius est, perniciosorum verborum immensam congeriem proferens; inde malarum cogitationum molem infinitam ostentans. Hæc sunt propter quæ bona inæstimabilia perdidisti; propter hæc conditoris gratiâ caruisti. Hæc recogita gemendo, geme eis abrenunciando, abrenuncia damnando; damna ea, vitam in melius commutando.

27. Luctare tecum in animo tuo, ne amodò, vel ad momentum alicui vanitati, seu corde, seu linguâ, sive, quod summæ damnationis est, opere assensum præbeas. Sit quotidiana, immo continua in animo tuo rixa; ne quodlibet cum vitiis retineas. Districtè temetipsum semper examina, secreta discute, & quicquid in te reprobum inveneris, rigida animadversione percute, prosterne, contere, exstirpa, projice, & ad nihilum redige. Non tibi parcas, non tibi blandiaris; sed in matutino (id est, in contemplatione extremi judicii, quod nocti præsentis vitæ tamquam lux matutina succedit) interfice omnes peccatores terræ, id est, delicta at-

que peccata conversationis terrenæ, ut disperdas de civitate Domini, quam in temetipsa illi ædificare debes, omnes operantes iniquitatem; id est, diabolicas suggestiones, odibiles Deo delectationes, mortiferos consensus, & opera perversa. Ab omnibus iis, tamquam civitas Dei, debes emundari, ut placitam in te mansionem sibi Creator inveniat, obtineat, possideat.

28. Noli esse de illis, quorum pertinaciam Deus ipse videtur plangere, dicens: *Non est qui recogitet in corde suo, & dicat: quid feci?* Isajæ 57. v. 1. Si reprobantur illi, quia pro transactis malis erubescere, & se reprehendere noluerunt: tu ne ut in electorum numerum curras, temetipsam convenire, dijudicare, ac severâ disciplinâ corrigere negliges? Revolve igitur sedulo cogitatu immensa beneficia conditoris, quibus te nullis intercurrentibus meritis sublimavit, & ad memoriam revocà mala innumera, quibus ejusdem beneficiis tua iniquitas indignè respondit; & magnum dolorem parturiens clama: Quid feci? Deum exacerbavi,

vi, Creatorem meum ad iracundiam provocavi, beneficiis ejus immensis innumera mala rependi. Quid feci? Sed hæc dicens, cor tuum acerbè contere, gemitus emitte, lacrymas funde. Si enim hîc non ploras, quando plorabis? Si te ad compunctionem non excitat aversio vultûs Dei à te, quam tua peccata fecerunt; confringat duritiam tuam, vel enormitas infernalium; suppliciorum, quam super te eadem peccata provocaverunt.

29. Redi ergo, redi prævaricatrix ad cor, & pedem ab inferis extrahe: ut debita mala evadere, & amissa bona, quibus justè privaris, possis recuperare. Si enim ad mala tua respicias; omnia bona quæ tibi sunt ab eo collata, perdidisti. Oportet te igitur ad ea, & maximè de quibus te conscientia graviùs accusat, semper oculos torquere, ut ille oculos suos avertat. Nam si tu peccata tua digna satisfactionis intentione avertis; ille ab eis intuitum ultionis avertit. Si tu oblivisceris; ille recordatur.

§. VIII.

§. VIII.

Retractatio Dominicæ Incarnationis, per quam recuperavimus hæc omnia.

30. Ut igitur inde libereris, miserationes erga te tui Redemptoris attende. Certè originalis peccati merito cœcata eras, sublimitatem tui conditoris videre non poteras. Peccatorum nubibus circumsepta, in obscura tendebas, & ad æternas tenebras, rapidis fluctibus vitiorum agitata, festinabas. Et ecce Redemptor tuus cœcatis luminibus collyrium suæ Incarnationis apposuit; ut quæ Deum in secreto majestatis fulgentem videre non poteras, Deum in homine apparentem aspiceres, aspiciendo agnosceres, agnoscendo diligeres, diligens summo studio ad ejus gloriam pervenire satageres.

31. Incarnatus est, ut te ad spiritualia revocaret. Mutabilitatis tuæ particeps factus est, ut te suæ incommutabilitatis participem faceret. Inclinavit se ad humilia tua, ut

ut te ſublimaret ad excelſa ſua. De virginitatis integritate natus eſt, ut prævaricatricis naturæ corrupta ſanaret. Circumciſus eſt, ut omnia peccatorum vitiorumque ſuperflua, hominem abſcindere à ſe debere doceret. Oblatus eſt in templo, & à ſancta vidua ſuſceptus, ut fideles ſuos domum Dei frequentare, & ut eum mereantur ſuſcipere, ſtudio ſanctitatis intendere moneret. A Simeone ſene ſuſceptus, atque laudatus eſt, ut vitæ gravitatem, & morum maturitatem ſe diligere patefaceret. Baptizatus eſt, ut noſtri baptiſmatis ſacramenta ſanctificaret.

32. In Jordane ſub manu Joannis ſe ad baptiſmum inclinans, paternam vocem audjvit, & Spiritûs ſancti in columba adventum ſuſcepit: ut nos doceret in humilitate mentis (quæ per Jordanem notatur; Jordanis enim, deſcenſio eorum inrerpretatur) debere conſiſtere, ibique ſuperni Patris honorari colloquio, de quo dicitur, Prover. 3. v. 3. *Quia cum ſimplicibus ſermocinatio ejus*; & Spiritûs ſancti præſentiâ ſublimari, qui ſuper humiles requieſcit. Et hoc ſub ma-

nu Joannis, qui *Dei gratia* dicitur: ut eidem gratiæ quicquid à Deo percipimus, non noſtris meritis adſcribamus. Quadraginta dierum completo jejunio, diabolum cum ſuis tentamentis ſuperans, angelico eſt miniſterio glorificatus; edocens nos toto vitæ præſentis tempore delectationes rerum temporalium declinando mundum cum ſuo principe pedibus noſtris ſubſternere, & ſic angelicis præſidiis communiri.

33. Regnum Dei prædicando diebus cum populis commoratur, & confluentes turbas miraculis verbiſque ædificat; noctibus montem frequentans orationibus vacat, admonens nos pro congruentia temporis nunc proximis, inter quos vivimus, verbis & exemplis pro modulo noſtro vitæ viam demonſtrare, nunc ſolitudinem mentis adeuntes, & virtutum montem aſcendentes, dulcedinis ſupernæ contemplationis inhiare, & intentionem noſtram infatigabili affectu in ſuperna dirigere.

34. In monte coram Petro, & Jacob, & Joanne transfiguratur, inſinuans nobis, quòd ſi tanquam

Pe-

Petrus (qui *agnoſcens* interpretatur) noſtram infirmitatem humiliter agnoſcere , ſi vitiorum ſupplantatores (quod Jacobus ſonat) fieri , ſi Dei gratiæ (quæ per Joannis nomen innuitur) fideliter nos ſubmittere ſtuduerimus , ad Jeſu gloriam contemplandam illum cœleſtem montem , eodem Rege noſtro duce , feliciter conſcendemus.

35. In Bethania (quod *domus obedientiæ* interpretatur) Lazarum ſuſcitavit, oſtendens omnes , qui bonæ voluntatis ſtudio huic mundo morientes in ſinu obedientiæ requieſcunt , in vitam æternam ab eo reſuſcitandos.

36. Corpus & ſanguinem ſuum diſcipulis ſuis in cœna myſtica tradens , eorum pedes humiliter lavit , docens ſacroſancta miniſteria mundis operibus , & pia mentis humilitate celebranda. Reſurrectionis ſacræ gloriâ ſublimandus , ludibria perfidorum , aſperitatem verborum , crucis opprobrium , fellis amaritudinem , & ad ultimum mortem ſuſtinuit : admonens ſuos , ut qui poſt mortem ad gloriam pervenire contendunt , vitæ præſentis anguſtias , & labores , pravorumque oppreſ-

ſiones ,

ſiones, non ſolùm æquo animo tolerent, ſed omnia hujus mundi aſpera pro præmiis æternis ament, appetant, & gratanter ſuſcipiant.

37. Hæc itaque tam præclara, tam immenſa tui conditoris erga te beneficia ſi dignè cogitare, ſi devotè amplecti, ſi fervida charitate imitari ſtudueris; non modò bona per primum parentem amiſſa recuperabis, ſed multò potiora per ineffabilem ſalvatoris tui gratiam æternaliter poſſidebis. Ipſe namque Deus tuus per Incarnationis myſterium factus frater tuus, quid tibi inenarrabilis gaudii cauſſaverit, dum naturam ſuper omnem creaturam videris in eo exaltatam?

§. IX.

Quòd orandum ſit, ut de lacu miſeriæ eripiaris, & de luto fæcis.

38. QUID ergo jam reſtat, niſi ut iis omnibus dignè conſideratis, modis omnibus ad hæreditatem tantorum bonorum mentem ſuccendas, ipſumque,

qui te ad talia possidenda creavit, continua supplicatione deposcas, ut te de lacu miseriæ, & de luto fæcis eripiat, & tantæ beatitudinis possessorem efficiat? Quid est autem lacus miseriæ, nisi profunditas cupiditatis mundanæ? Et quid est lutum fæcis, nisi fœtor carnalis voluptatis? Hæc enim sunt duo retinacula, quibus humanum genus, ne ad beatam supernæ contemplationis tendat libertatem, flenda contritione præpeditur: cupiditas scilicet, & voluptas.

39. Verè enim lacus miseriæ est cupiditas mundana, quæ mentem, quam suo dominio subjicit, per innumera desideria, velut quibusdam vinculis, in profundum vitiorum trahit, nec eam requiem ullam habere permittit. Mens namque hominis cupiditatis oppressa jugo, amore rerum visibilium extra se spargitur, & per diversas animi passiones raptatur. Devastant illam labor in acquirendo, anxietas in multiplicando, gaudium in possidendo, timor amittendi, dolor cùm amiserit; nec in quantis periculis sit omnino eam videre permittunt. Hic est lacus miseriæ, quam tantis

malis

malis mundana cupiditas non desinit implere. De hoc lacu beatus David se gratulabatur ereptum, cùm gratias agens loqueretur, & diceret: *Eduxit me de lacu miseriæ & de luto fæcis*. Psalm. 39. v. 3. Quid est lutum fæcis? Delectatio immundæ voluptatis. Exclama ergo fortiter cum beato David, & dic creatori tuo: *Eripe me de luto, ut non infigar*. Psal. 68. v. 15. Terge cor tuum ab omni inquinamento carnalis delectationis, cogitationes immundas ab animo tuo exclude, si hujus luti sordes cupis evadere.

40. Sed cùm pœnitendo, confitendo, flendo, & sanctas cogitationes cordi tuo sedulè ingerendo evaseris, inde ne recidas; sed totis præcordiis ante Deum suspira ejus clementiam deprecans, ut statuat supra petram pedes tuos; id est, affectiones cordis tui, Christi virtutibus solidet: ut collocet se mens tua supra firmamentum justitiæ, constanter Christo adhærens, de quo dicitur 1. Corinth. 1. v. 30. quòd *factus est nobis sapientia à Deo & justitia, & sanctificatio*. Ora etiam ut dirigat gressus tuos, ne reflectantur in vitia, sed in cœlestibus præ-

ceptis inflexibili ſtatu proficiant, & ad beatam angelorum patriam tota intentione feſtinent.

41. Sed tali directione ſublimatus, noli eſſe piger in laude creatoris; ſed ejus clementiam ſupplica, ut immittat in os tuum canticum novum, ut digna devotione carmen Deo noſtro decantes. Dignum eſt enim, ut per vitæ novitatem Deo ſociata, canticum in ejus laudibus reſones novum, contemptis temporalibus, ſola æterna deſiderans; nec jam timore pœnæ, ſed amore juſtitiæ, divinæ legi obtemperans. Hoc eſt enim canticum novum Deo cantare, veteris hominis ſtudia conterere, & novi hominis vias, quas Filius Dei mundo demonſtravit, toto conatu cordis, ſolo deſiderio vitæ permanentis incedere. Carmen quoque decantat, qui gaudia illa patriæ cæleſtis in memoria puræ mentis retentat; & ad eadem conſcientiâ ſanctæ vitæ ſuffultus, & ſupernæ gratiæ dono ſubnixus, ſatagit pervenire.

§. X.

§. X.

Conſideratio miſeriarum hujus vitæ, ex timore tranſitûs per pontem horribilem.

42. INTER hæc autem, miſerias vitæ præſentis perpende, & cum quanta cautela in ea tibi vivendum ſit, pervigili corde revolve. Conſidera te de illius eſſe conſortio, de quo Scriptura dicit Job 3. v. 23. *Viro cujus abſcondita eſt via, & circumdedit eum Dominus tenebris*. Verè enim profunda ignorantiæ cœcitate circumdaris, qui neſcis quomodo Deus penſet opera tua, & qualem finem ſis habiturus ignoras. *Neſcit homo*, (ait Salomon, Eccleſiaſt. 9. v. 1. & 2.) *Utrum odio, an amore dignus ſit, ſed omnia ſervantur uſque in finem incerta*.

43. Pone in animo tuo, te videre aliquam vallem profundam, tenebroſam, omne genus tormentorum in fundo habentem. Cogita deſuper pontem unum, longò ſpatio extentum, in latitudine tan-

tùm unius pedis menſuram tenentem. Hunc igitur tam ſtrictum; tam altum, tam periculoſum pontem, ſi quilibet tranſire cogeretur, cujus oculi ligarentur, ne greſſus videret; cujus manus retrò conſtringerentur, ne vel baculo iter ſuum palpando regere poſſet; quid timoris, quidve anguſtiæ putas in animo gereret? Eſſet ne illi aliquis locus lætitiæ, jucunditatis, ſive laſciviæ? Non puto. Auferretur omnis ſuperbia, vana gloria fugaretur, ſolius mortis in mente tenebroſa caligo verſaretur.

44. Adhuc cogita crudelium avium monſtra circa pontem volitantia, & in profundum tranſeuntem pertrahere cupientia; nonne timor augebitur? Quid ſi eo tranſeunte ſemper à talo tabulæ ſubtrahantur? Numquid non tranſeunti major ſolicitudo incutietur? Sed exemplum tale quid ſibi velit agnoſce, & mentem tuam divino timore ſolicitus aſtringe. Vallem profundam, & tenebroſam, infernum intellige, ſine menſura profundum, & tenebroſa caligine horribiliter obſcurum. Ibi omne genus tormentorum confluit. Ibi

omne quod demulcet, abest; & omne quod terret & cruciat, & quod angustias inferre potest, præstò est. Pons periculosus, de quo qui malè transit, inferiùs præcipitatur, vita præsens est: in qua qui malè vivit, ab illa cadens ad inferna descendit. Tabulæ quæ post transeuntes subtrahuntur, singuli sunt dies vitæ nostræ; qui sic prætereunt, ut numquam revertantur, sed diminutione sui nos semper urgent ad finem, & ad terminum festinare compellunt. Aves circa pontem volitantes, & transeuntibus insidiantes, maligni spiritus sunt, quorum omne studium est homines à rectæ viæ statu dejicere, & ad profunda inferni præcipitare. Nos ipsi transeuntes sumus, ignorantiæ caligine cæci, & difficultate bene operandi velut gravi catena ligati, ne liberos ad Deum sanctæ vitæ gressus dirigere possimus.

45. Attende igitur, si non summo studio in tanto discrimine tibi ad Creatorem tuum clamandum sit, quo ejus munita præsidio, inter adversariorum turmas fiducialiter cantes: *Dominus illuminatio mea,*

& salus mea, *quem timebo*? Psal. 29. v. 1. Illuminatio videlicet contra cœcitatem, salus contra difficultatem. Hæc enim duo mala sunt, in quibus primus parens nos dejecit, ignorantia & difficultas; ut nec quò tendimus, nec quid agendum sit, videamus: & cùm ex aliqua parte viderimus, difficultate præpediti, nec ipsum quod rectè novimus, implere possimus. Hæc meditare, anima mea, hæc cogita, in iis quotidie se mens tua exerceat. Iis intenta, à rerum inutilium curis & cogitationibus se avocet, & totam se ad hæc mala fugienda, & ad æterna bona capescenda, sancti timoris, & beati amoris igne succendat.

§. XI.

De corpore post animæ discessum, horroris & fœtoris pleno.

46. AD te jam redeo, dulcissime Creator, & benignissime redemptor, formator, & reformator meus, votis supplicibus tuam implorans pietatem, ut doce-

doceas cor meum vitali timore, & salutari tremore considerare, quàm fætidâ, & quàm lugubri conditione caro mea post obitum, spiritu quo ad præsens vegetatur viduata, putredini & vermibus tradatur consumenda. Ubi tunc erit, si qua modò est, de qua superbit, pulchritudo ejus, exquisitæ, quibus nunc defluit, deliciæ illius, delicati artus? Nonne tunc verè implebitur in ea illud propheticum: *Omnis caro fœnum, & omnis gloria ejus tanquam flos fœni?* Isajæ 40. v. 6. Claudentur oculi ad interiora capitis reflexi, quorum sæpè vanis & perniciosis vagationibus delectabar. Jacebunt horrendis tenebris obducti, qui modò pro luce vanitates gaudent haurire. Patebunt aures vermibus mox replendæ, quæ nunc detractionis voces, & sæculares rumores damnabili jucunditate suscipiunt. Stringentur dentes miserabiliter obserati, quos solvit edacitas. Putrescent nares, quæ nunc variis odoribus delectantur. Squallore fœtido labia horrebunt, quæ stulto cachinno frequenter dissolvi gaudebant. Ligabitur lingua rabida sanie quæ sæpè ina-

 nes

nes fabulas proferebat. Arctabitur guttur, & venter saturabitur vermibus, qui variis escis crebrò distenti sunt. Quid commemorem singula? Tota illa compositio corporis, cujus sanitati, cujus commoditati, cujus voluptati omnis penè cura invigilat, in putredinem, in vermem, postremò in abjectissimum pulverem dissolvetur. Ubi cervix erecta? Ubi jactantia verborum, ornatus vestium, varietas deliciarum? Velut somnium evanuerunt, omnia ulteriùs non reditura transierunt, & amatorem sui miserrimum reliquerunt.

§. XII.

De anima à corpore separata, & judicio ejus particulari.

47. DEUS bone, quid est quod intueor? Ecce occurrit timor timori, dolor dolori. Post separationem sui à corpore, nonne anima à multitudine occursantium dæmonum, qui ejus accusationes exaggerent, circumfundetur, & usque ad minimam negli-

gligentiam de omnibus exquiretur? Veniet princeps mundi hujus cum ſatellitibus ſuis furore rabidus, callidus ad circumveniendum, ad mentiendum pronus, malevolus ad accuſandum, quæcumque poteſt contra eam vera ex perpetratis malis proferens, multa falſa confingens.

48. O tremenda hora, ô examen horridum! Hinc judex diſtrictus ad judicandum, inde adverſarii procaces ad accuſandum. Stabit anima ſola ſine conſolatore, inde ſolatium ſolum capiens, ſi eam bonorum operum conſcientia defendit. Sed in tanta deſtrictione ubi omnia nuda apparebunt: *Quis gloriabitur caſtum ſe habere cor? Si juſtus vix ſalvabitur, peccator & impius ubi parebunt?* 1. Petri 4. v. 18. Tunc laudantium labia ceſſabunt, adulatorum lingua non proderit, vana gloria ſeductrix probabitur fuiſſe. Fugiet inepta lætitia, dignitatum pompa fugabitur, honoris ambitio plena deceptionis fuiſſe videbitur.

49. Beata illa anima, quam in tali diſcrimine innocentiæ conſcientia protegit, ſanctitatis memo-

ria defendit: quam adhuc in carne positam piæ compunctionis unda sæpiùs abluit, confessionis diligentia decoravit, sacræ legis meditatio illuminavit. quam humilitas mitem, tranquillam patientia, obedientia à propria voluntate vacuam reddidit; & charitas ad omnis virtutis exercitium fervidam fecit. Talis anima tremendam illam horam non formidabit: *Nec confundetur cùm loquetur inimicis suis in porta.* Psal. 126. v. 6. Sociabitur enim illis, de quibus Scriptura dicit: *Cùm dederit dilectis suis somnum, ecce hæreditas Domini.* Ibid. v. 4.

§. XIII.

Retractatio diei judicii; ubi hœdi ad sinistram constituentur.

50. JAM verò de terrore illo extremi judicii quis dicere aliquid valeat, ubi oves ad dexteram, hœdi ad sinistram statuentur? Quis tremor erit, ubi virtutes cœlorum movebuntur? Quæ rerum coufusio, qui gemitus, qui clamores ulu-

ululantium, cùm vox illa terribilis negligentibus opponetur: *Discedite a me maledicti in ignem æternum?* Verè dies iræ dies illa, dies tribulationis & angustiæ, dies nebulæ & turbinis, dies tubæ & clangoris. Verè tunc vox diei amara, tribulabitur ibi fortis. Quia qui mente superba divinam voluntatem contemnentes modò de prosecutione propriæ voluntatis gloriantur; tunc perpetuus ignis involvet, qui nunquam extinguetur, & vermis depascet, qui non morietur; & ascendet fumus tormenti eorum, in sæcula sæculorum.

§. XIV.

Retractatio gaudii, ubi oves ad dexteram statuentur.

51. HIS autem lugentibus, & præ angustia spiritus diros cordis rugitus emittentibus; quid putas gaudii & exultationis erit beatis illis, qui ad dexteram Dei constituti, vocem illam felicissimam audituri sunt, qua dicitur illis: *Venite benedicti Patris mei possidete regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi?*

Tunc

Tunc verè vox exultationis & salutis morabitur in tabernaculo justorum. Tunc Dominus humilium eriget caput, qui modò pro eo viles & abjecti esse non dedignantur. Medebitur contritis corde, & perpetuis gaudiis consolabitur pro sui desiderio in hac peregrinatione lugentes. Apparebit ineffabile præmium eorum, qui pro sui conditoris amore proprias se lætabuntur abjecisse voluntates. In illa die obedientium capita corona cœlestis circumdabit; & patientium gloria inenarrabili splendore fulgebit. Ibi charitas milites suos angelorum societate ditabit, & cordis puritas amatores suos conditoris felicissima visione beatificabit. Tunc ostendet se Deus omnibus dilectoribus suis, & æterna securitate in perpetuum sublimabit. Tunc verè ab electis omnibus cantabitur: *Beati qui habitant in domo tua Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te*. Psal. 83. v. 5. Cujus laudis participes nos facere dignetur, qui cum Patre & Spiritu sancto vivit & regnat Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

MEDITATIO II.

De die Judicii, ad excitandum in se Dei timorem. Consideratio gravitatis peccati, & terror hominis malè sibi conscii. Confugium ad misericordiam Dei.

1. TERRET me vita mea. Quia diligenter discussa, apparet mihi tota aut peccatum, aut sterilitas ferè tota vita mea: & si quid fructûs in ea videtur, sic est aut simulatum, aut imperfectum, aut aliquo modo corruptum, ut possit aut non placere, aut displicere Deo. Ergo, ò peccator, vita tua jam non ferè tota, sed certè tota, aut in peccato est & damnabilis, aut infructuosa & contemptibilis. Sed quid separo infructuosam à damnabili? utique si est infructuosa, est & damnabilis. Constat enim, & verũ est, quod veritas dixit Matth. *Omnis*

arbor,

arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.

2. Denique si quid ago utile, prorsus nullatenus illud compenso alimentis corporis, quibus abutor. Sed quis pascit pecus, quod nec tantum prodest, quantum consumit; & tamen tu benigniùs, Deus tu nutris, & exspectas tuum inutilem vermem, & fœtentem peccatorem. Quàm tolerabiliùs carnis putris fœtet hominibus, quàm anima peccatrix Deo; quàm infeliciùs ista Deo, quàm illa hominibus! Heu, non hominem, sed opprobrium hominum, vilius pecore, pejus cadavere! Tedet animam meã vitæ meæ: vivere erubesco, mori pertimesco. Quid ergo restat tibi, ò peccator, nisi ut in tota vita tua plores totam vitam tuam, ut ipsa tota se plotet totam?

3. Sed est in hoc quoque anima mea miserabiliter mirabilis, & mirabiliter miserabilis: quia non tantum dolet, quantum se noscit; sed sic secura torpet, velut quid patiatur ignoret. O anima mea sterilis quid agis? Quid torpes anima peccatrix? Dies Judicii venit, juxtà est dies Domini magnus, juxtà & velox

lox nimis dies iræ, dies illa, dies tribulationis & anguſtiæ, dies calamitatis & miſeriæ, dies tenebrarum & caliginis, dies nebulæ & turbinis, dies tubę & clangoris. O vox diei Domini amara! Quid dormitas anima tepida, & digna evomi? Quid dormitas? Qui non expergiſcitur, qui non tremit ad tantum tonitruum, non dormit, ſed mortuus eſt. Arbor infructuoſa, ubi ſunt fructus tui? Arbor digna ſecuri & igne, digna ſuccidi & ſuccendi; qui ſunt fructus tui? utique ſpinæ pungentes, & amara peccata; quæ utinam ſic te pœnitendo pungerent, ut confringerentur; ſic amareſcerent, ut evaneſcerent.

4. Forſan parvum quid putas aliquod peccatum? Utinam diſtrictus judex parvum exiſtimaret aliquod peccatum. Sed heu me! nonne omne peccatum per prævaricationem Deum exhonorat? Quid ergo? Peccatum peccator audebit dicere parvum? Deum enim exhonorare, quando parvum eſt? O lignum aridum & inutile, æternis ignibus dignum, quid reſpondebis in illa die, cùm exigetur à te uſque ad ictum oculi omne tempus vivendi tibi impen-

pensum, qualiter fuerit à te expensum? Tunc quippe condemnabitur quicquid fuerit inventum in te operis vel otii, sermonis & silentii, usque ad minimam cogitationem, etiam quod vixisti, si non fuerit ad Dei voluntatem directum. Væ quot peccata ibi proruent ex improviso, quasi ex insidiis, quæ modò non vides? Certè plura, & fortassis terribiliora his, quæ nunc vides. Quot, quæ non esse mala putas: quot, quæ nunc esse bona credis, nudata facie apparebunt ibi nigerrima peccata? Ibi procul dubio recipies prout gessisti in corpore, tunc, cùm jam non erit tempus misericordiæ; tunc, cùm pœnitentia non recipietur, cùm emendatio non promittetur.

5. Hîc cogita quid gessisti, quid oporteat te recipere. Si multa bona, pauca mala; multùm gaude: si multa mala, pauca bona; multùm luge. O inutilis peccator! An non sufficiunt tibi hæc ad immanem rugitum? An non sufficiunt ad eliciendum sanguinem & medullas in lacrymas. Væ mirabilis duritia, ad quam confringendam leves sunt tam graves mallei! O insensibilis torpor, ad quem excitandum sunt

ob-

obtusi tam acuti aculei! Proh lethalis sopor, ad quem excitandum, raucum est tam terrificum tonitruum! Peccator inutilis, satis hæc tibi debent esse ad continuandum luctum: sufficere tibi possunt ad sorbendas juges lacrymas. Sed cur debeo de gravedine, de magnitudine imminentis miseriæ quicquam dissimulando tacere, & oculis animæ meæ furari? An ut improvisè irruant repentini dolores; ut subitò ingruat intolerabilis tempestas? Certè non sic expedit peccatori. Si autem dixero quicquid potero excogitare; nondum ad id quod res est, poterit comparari. Igitur deducant oculi mei lacrymas per diem & noctem, & non taceant. Auge ergo peccator, auge superioribus ærumnis pondus, adde terrorem super terrorem, ululatum super ululatum: nam ipse te judicabit, ad cujus contumeliam spectat, quicquid inobediens Deo, aut prævaricator peccat. Qui mihi bonum pro malo reddidit, qui ego malum pro bono; qui nunc patientissimus, tunc districtissimus, clementissimus nunc, justissimus tunc.

6. Heu me! heu me! cui peccavi? Deum inhonoravi, omnipotentem

tem provocavi. Peccator, quid feci? cui feci? quàm malè feci! væ! væ! ira omnipotentis ne irruas ſuper me. Ira omnipotentis, ubi poteris capi in me? Non eſt quod te poſſit tolerare: in toto me anguſtiæ: hinc erunt accuſantia peccata, inde terrens juſtitia: ſubtus patens horridum chaos inferni, deſuper iratus judex: intus urens conſcientia, foris ardens mundus. Juſtus vix ſalvabitur: peccator ſic deprehenſus in quam partem ſe premet? Conſtrictus ubi latebo? quomodo parebo? Latere erit impoſſibile, apparere intolerabile. Illud deſiderabo, & nuſquam erit: iſtud exſecrabor, & ubique erit. Quid, quid tunc? quid erit tunc? quis eruet me de manibus Dei? unde mihi conſilium? unde ſalus? quis eſt, qui dicitur magni conſilii angelus, qui dicitur Salvator; ut nomen ejus vociferer? Jam ipſe eſt, jam ipſe eſt JESUS, ipſe idem eſt judex, inter cujus manus tremo.

7. Reſpira jam, ò peccator, reſpira, ne deſperes, ſpera in eo quem times. Affuge ad eum, à quo aufugiſti. Invoca importunè, quem ſuperbè provocâſti. JESU, JESU, pro-

propter hoc nomen tuum, fac mihi secundùm hoc nomen tuum. JESU, JESU, obliviſcere ſuperbum provocantem, reſpice miſerum invocantem nomen dulce, nomen delectabile, nomen confortans peccatorem, & beatæ ſpei.

8. Quid eſt enim JESUS, niſi Salvator? Ergo JESU, propter temetipſum eſto mihi JESUS: qui me plaſmâſti, ne peream; qui me redemiſti, ne condemnes: qui me creâſti tua bonitate, ne pereat opus tuum mea iniquitate. Rogo piiſſime, ne perdat mea iniquitas quod fecit tua omnipotens bonitas. Recognoſce benigniſſime quod tuum eſt, & abſterge quod alienum eſt. JESU, JESU, miſerere dum tempus eſt miſerendi; ne damnes in tempore judicandi. Quæ namque tibi utilitas in ſanguine meo, ſi deſcendeero in æternam corruptionem? *Neque enim mortui laudabunt te, Domine neque, omnes qui deſcendunt in infernum*. Pſ. 113. v. 27. Si me admiſeris intra latiſſimum tuæ miſericordiæ ſinum; non erit anguſtior propter me, Domine. Admitte ergo ò deſideratiſſime JESU, admitte me intra numerum electorum tuorum, ut cum illis te

lau-

laudem, te perfruar, & glorier in te inter omnes qui diligunt nomen tuum. Qui cum Patre & Spiritu sancto gloriaris per interminata sæcula. Amen.

MEDITATIO III.

Deploratio malè amissæ virginitatis.

1. ANIMA mea, anima ærumnosa, anima, inquam, misera miseri homunculi, excute torporem tuum, & discute peccatum tuum, & concute mentem tuam: reduc ad cor enorme delictum, & produc de corde immanem rugitum. Intende, infelix, intende sceleris tui horrorem, & protende horrificum terrorem, & terrificum dolorem. Tu, inquam, quæ quondam candidata cælesti lavacro, dotata Spiritu sancto, in Christiana professione jurata, virgo fuisti Christo desponsata. O unde memini! O quem nominavi! Vtique non jam benignum sponsum virginitatis meæ; sed terribilem

lem Judicem immunditiæ meæ. Heu memoria perditæ jucunditatis! Cur sic superaggravas pressuram possidentis infelicitatis? Quàm misera sors flagitiosi hominis, cui & bonum & malum pariter sunt in tormentum? Torquet enim me mala conscientia, & cruciatus ejus, in quibus timeo me arsurum: torquet me bonæ conscientiæ, & præmiorum ejus memoria; quæ scio me perdidisse, nec ampliùs recuperaturum. Vę miserum perdere dolendum: id perdere irrecuperabiliter, quod servari debet interminabiliter. Heu inconsolabile perdere, quod non solùm est damnosum bonorum, sed insuper est lucrosum tormentorum.

2. O virginitas, jam non dilecta mea, sed perdita mea! jam non jucunda mea, sed desperata mea, quò devenisti? in quàm amaro cœno me dereliquisti? O fornicatio sordidatrix mentis meæ; perditrix animæ meæ; unde misero surrepsisti, de quàm nitido, de quàm jucundo statu me præcipitâsti. Hinc uris me, ò amare mœror, quia illud est amissum: hinc angis me ò gravis dolor, & timor gravioris, quia istud est admissum. Hinc est damnum inconsola-

ſolabile, hinc tormentum intolerabile, Vę hinc, & vę illinc! Sic ſic pariter bonum & malum, ſic utique jam juſtè punitis adhuc viventem miſerum malum. Dignè, certè, dignè. Tu namque anima mea perfida Deo, perjura Dei, adultera Christi, libenter de virginitatis ſublimitate es demerſa in barathrum fornicationis. Tu illa olim deſponſata regi cęlorum, ardenter facta es ſcortum tortoris tartarorum. Heu abjecta à Deo, projecta diabolo: immo abjiciens Deum, amplectens diabolum. Tu enim, tu miſera anima mea, meretrix obſtinata, fornicatrix impudens, tu prior amatori & Creatori tuo Deo repudium obtuliſti, & ad inſidiatorem & perditorem tuum dęmonem te ſponte contuliſti. O miſerrima commutatio!

3. Heu! de quàm ſublimi cecidiſti: in quàm profundum corruiſti. Væ! quàm bęnignum contempſiſti, quàm maligno te junxiſti! Quid feciſti, ò mentis amentia, amens ſpurcitia, ſpurca nequitia, quid feciſti? In cęlo dereliquiſti caſtum amorem tuum, & in infernum ſequuta es odioſum corruptorè tuum, & in barathro paraſti non thalamum,

mum, sed prostibulum tuum. Horror mirabilis: quàm perversa voluntas! Miraculum horribile: quàm voluntaria perversitàs! Unde mihi, Deus, tantæ pravitatis correctio? Unde tibi, Deus, tanti sceleris satisfactio? Præcipitare miser homuncio in tenebrosum profundum immoderatæ mœstitiæ, qui spontè præcipitatus es in barathrum horrendæ nequitiæ. Obruere infelix mole terribilis doloris, qui corruisti libens in cœnum infernalis fœtoris. Obvolvere, criminose, horridis tenebris inconsolabilis luctûs, qui volens provolutus es in voraginem tam sordidi luxus. Volutare in gurgite amaritudinis, qui delectatus es in volutabro turpitudinis.

4. Terror horribilis, dolor terribilis, mœror inconsolabilis, aggerate vos super me, irruite, obruite, perturbate, obvolvite, possidete. Justum est, justum est. Impudenti audacia contempsi vos, & pudenti delectatione provocavi vos; immo Deum, non vos; & nunc miserabili pœnitentia desidero vos. Torquete reum, vindicate Deum. Præsentiat fornicator inferni tormenta quæ meruit. prægustet quod præparavit, as-

 sue-

suescat quod est passurus.

5. Extende & produc, immoderate peccator, luctuosam pœnitentiam, qui tam longè produxisti tui sceleris immunditiam. Revolvere, & revolvere in eundem turbinem amaritudinum, qui toties revolutus es in eandem voraginem libidinum. Consolatio, securitas, lætitia, nolo vos, renuo vos: nisi peccati venia reduxerit vos. Procul este, procul este ante mortem, si fortè indulgentia revocet vos mihi, vel post mortem.

6. Sit continua pœnitentia amara comes ætatis meæ: sit continuus dolor insatiabilis tortor vitæ meæ. Sint mœror, & acerbus luctus infatigabiles tribulatores juventutis & senectutis meæ. Utinam, utinam ita sit, opto, oro, desidero ut ita sit. Si enim non sum dignus oculos ad cœlum orando levare; certè non sum dignus eos vel plorando cœcare. Si confunditur mens mea orare pudore conscientiæ, æquum est ut confundatur turbine luctuosi doloris, & tristitiæ. Si timet exhiberi ante conspectum Dei sui: justum est, ut habeat ante conspectum suum tormenta sceleris sui.

7. Cogitet igitur, & recogitet cor

meum quid fecit, & quid meruit. Descendat, inquam, descendat ad terram tenebrosam & opertam mortis caligine mens mea, & consideret, quæ ibi exspectent scelerosam animam meam: intendat, & contempletur, videat, & conturbentur. Quid est, Deus, quid est quod animadverto, in terra miseriæ & tenebrarum? Horror, horror. Quid est quod intueor ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat?

8. Heu confusio ululatuum, tumultus fletuum, stridor dentium, inordinata multitudo gemituum. Væ! væ! Quot, quot, & quot væ, væ! Ignis sulphureus, & flamma tartarea, caliginosaque volumina, quàm terrifico rugitu video vos rotari. Vermes in igne vientes, quæ mira aviditas rodendi sic vos accendit, quos ille ignis ignium non incendit? Dæmones coardentes, frementes ardore, frendentes furore, cur sic crudeles estis his qui volutantur inter vos? O omnimoda tormenta! justitia moderata ad sustinendum immoderata! siccine nullus modus, nullum remedium, nullus finis temperabit vos? Hæccine sunt, magne Deus, quæ parate sunt

fornicatoribus & contemptoribus tuis, quorum ego unus sum? Ego, ego utique, unus horum ego sum.

§. I.

Invocatio divinæ misericordiæ, & spes veniæ tanti sceleris.

9\. ANIMA mea expavesce, mens mea defice, cor meum scindere. Quò me rapitis exactores sceleris mei? Quò me tradis peccatum meum? quò me tradis, Deus meus? Si feci ut essem reus tuus: numquid potuis facere, ut non essem creatus tuus? Si mihi castitatem meam ademi: numqnid tibi misericordiam tuam peremi? Domine, Domine, si ego admissi unde me damnare potes, tu ne amisisti unde salvare potes? Noli Domine, noli sic attendere malum meum, ut obliviscaris bonum tuum. Ubi est ò verax Deus, ubi est, *vivo ego, nolo mortem peccatoris, sed ut magis convertatur, & vivat?* Ezech. 33. v. 11. Domine, qui non mentiris: Domine quid est, *nolo mortem peccatoris*; si tu sepelis in infernum ad te clamantem peccatorem? an detrudere pecca-

catorem in gehennam, hoc est, *nolo mortem peccatoris*? An hoc est, *volo ut convertatur peccator & vivat*?

10. Peccator sum, Domine, peccator sum ego. Si ergo non vis mortem peccatoris; quid te cogit quod non vis, ut me tradas ad mortem? Si vis ut convertatur peccator, & vivat; quid te prohibet facere quod vis, ut me convertas, & vivam? An immanitas peccati mei cogit te quod non vis, & prohibet quod vis, cùm sis omnipotens Deus? Absit, omnipotens Deus; absit Domine Deus, non prævaleat nequitia peccatoris confitentis & dolentis, sententiæ omnipotentis.

11. Memento juste, sancte, & benigne Deus: memento, quia misericors es & Creator, & recreator meus. Ne ergo memineris, bone Domine, justitiæ tuæ adversùs peccatorem tuum; sed memor esto benignitatis tuę erga creaturam tuam: ne memineris iræ adversùs reum; sed memor esto miserationis erga miserum. Verum est, quia conscientia mea meretur damnationem, & pœnitentia mea non sufficit ad satisfactionem; sed certum est, quia misericordia tua superat omnem of-

fenſionem. Parce ergò tu bone Domine, cujus eſt ſalus, & qui non vis mortem peccatoris: parce peccatrici animæ meæ. Fugit enim exterrita à terrente juſtitia tua ad confortantem miſericordiam tuam; ut quoniam præmium virginitatis eſt corruptæ (ò dolor!) irrecuperabile, ſaltem ſupplicium fornicationis pœnitenti non ſit inevitabile: quia non eſt impoſſibile omnipotentię tuæ, nec indecens juſtitiæ tuæ, nec inſolitum miſericordiæ tuæ, quoniam bonus es, & quoniam in æternum miſericordia tua, qui es benedictus in ſæcula. Amen.

MEDITATIO IV.

Quomodo peccator excitet animam ſuam ad corrigenda peccata ſua.

ANIMA mea, anima miſera & fœda, diligenter recollige ad te intrinſecùs omnes ſenſus corporis tui, diligentiuſque intuere,

tuere, & vide, quàm graviter intus vulnerata, atque prostrata sis. Dum enim adhuc immensa Creatoris tui bonitas tibi vitam præstat; dum ejus ineffabilis misericordia tuam correctionem, & satisfactionem congruã, patienter, & cum magna mansuetudine exspectat; non sis pigra & tárda ad curanda vulnera tua, ad corrigenda peccata tua, ad reconciliandum tibi Creatorem tuum, quem offendisti, ad pacificandos tibi omnes Sanctos ejus, quos in offendendo suum Creatorem & tuum, suum Dominum & tuum, tibi adversarios fecisti.

2. Si recta & munda, sicuti te Creator tuus rectam & mundam creavit, semper stares: ejusque voluntati, sicuti bene posses, si voluisses, indeficiens adhæsisses; nunc læta & felix, lætam & felicem vitam præsentem transcurreres: quâ transcursâ & finitâ, læta & felix cum illius adjutorio, qui te creavit, vitam & felicitatem, quæ finem non habet, possideres. Nunc verò, quia voluntatem Creatoris tui infelix & misera postposuisti: & carnalibus tuis voluptatibus infeliciter & miserè adhæsisti: si studiosè, & cum magna di-

ligentia non te palpans, nec tibi parcens, quantis malis & iniquitatibus involuta ſis, inſpicis, inſpiciens & pœnitens ad ſatisfactionem & emendationem redire diſponis; hoc priùs projice ab interioribus tuis, ſcilicet, voluntatem peccandi; & ea amplectere & fac, quæ Creatori tuo per omnia placere intelligis.

3. Sed fortaſſis apud temetipſam dicis, inſpiciens enormitatem ſcelerum tuorum, & deſperans de indulgentia & remiſſione, propter aſſiduas fœditates iniquitatum tuarum: quomodo me emendare jam ampliùs valeo, quæ ferè in omni vita mea contra Dei voluntatem facio, omni malitiæ, omnibuſque malis deſideriis, & malis operibus ſemper intenta exiſto; & quaſi lapis, quem nec ferrum incidere, nec ignis emollire poteſt, ſic indurata in peccatis jaceo? Dum itaque juſtitiam Creatoris mei diligentiùs inſpicio, & mala opera, quæ ſemper operata ſum, non minori diligentia intueor; cùm ipſe unicuique redditurus ſit ſecundùm opera ſua; tormenta & pœnas, quas mala opera merentur, me recipere ſcio.

4. Verum eſt quod aſſeris: quia

Deus judex justus, diligens æquitatem, malis operibus & peccatis tormenta irrogat. Sed tamen secundùm eandem justitiam, qua perseverantes in malitia punit, resipiscentes à malis, bonaque opera facientes, æterna mercede remunerat. Propter hoc superiùs te admonui, ut diligentiùs omnia interiora tua, & ea quæ coràm agis, inspicias, & ad quem finem quæque perventura sint, non minori diligentia videas. Et credo, quia si hoc assiduè facis, horumque recordationibus, quasi ferreis malleis, duritiam pectoris tui assiduè contundis, nisi insana sis; ea facies, unde felicitatem & gaudia recipias; ea verò dimittes, unde tormenta & tristitiam merebaris.

5. Propter hoc iterum atque iterum admoneo, ut sine intermissione recorderis quàm dulcis, & quàm bonus sit erga te Creator tuus, quanta bonitas ejus fuerit, quòd te, cùm non esses, creavit; & quòd te non pecus, aut creaturam insensibilem; sed eam creaturam fecit, quæ eum posses intelligere & amare, & cum eo suam æternitatem ęterna & felix possidere, & quòd in tantum te dilexit, ut cùm te multa contra suam

voluntatem acturam ſciret, noluit te non facere, ſed te voluit facere, & eſſe; & quod te cum tanta manſuetudine, ut pius ac miſericors, adhuc patitur exſpectans tuam emendationem. Exſpectat verò Creator tuus, exſpectat, ſicut dixi, tuam correctionem: quia cui placuit te, cum non eſſes, facere, nullo modo aliquando te cupit perdere; ſed ad ſuam piiſſimam miſericordiam te redire, & tibi per veram pœnitentiam purgatæ & emendatæ, ęternę vitę felicitatem, quam per peccatum amiſeras, reddere.

§. I.

Conſideratio bonitatis, miſericordiæ, & providentiæ divinæ, ut nos peccatores eruat è cœno iniquitatis, & ad ſalutem perducat.

6. COGITA ergo, & recogita tantam erga tui Creatoris benignitatem, & erige te ſicut rectum eſt, & omnes ſenſus tuos ad ejus ineffabilem dilectionem. Amor enim illius nullam patitur vitio-

vitiorum fœditatem, nullam consentit secum esse carnalium desideriorum voluptatem. Ubi amor ejus conversatur, ibi est summa pax, summa tranquillitas, & magna facilitas omnia illa faciendi & cogitandi, quibus acquiratur æterna felicitas.

7. In omnibus actionibus, & in omnibus cogitationibus tuis, scias pro certo duos esse præsentes, unum amicum, & alterum inimicum tuum. Amicus tuus est Creator tuus, qui de tuis bonis operibus gaudet: inimicus autem tuus diabolus, qui de eisdem tuis bonis operibus luget. E contrario diabolus tibi semper insidians, lætatur si te viderit mala opera facere, vanisque cogitationibus & stultis operam dare, unde te valeat ante supernum judicem accusare, accusatam & damnatam secum ad perditionem trahere. Diabolus de perditione fidelium semper cupidus, non solùm illos de malis operibus, quæ faciunt, accusat; sed & ipsorum benefacta, beneque cogitata etiam injustè accusando maculare tentat.

8. Tu verò contra ejus subtiles fallacias, contraque ejus versutias

multis deceptionibus plenas; esto cauta, esto solicita, tuumque Creatorem, & dulcissimum Dominum invoca, ne ejus fallaciis & deceptionibus te seduci permittat. Fuge sub umbra alarum ejus à facie impiorum qui te affligunt, qui te afflictam & supplantatam, ad mortem, & ad interitum pertrahere satagunt. Creator tuus, & Dominus tuus, plus est pius & misericors, quàm dici, vel etiam excogitari possit; unde nullum, nisi suâ magnâ culpâ, suaque magna iniquitate perdit.

9. Pater & mater carnales solent magnam pietatem habere de illis, quos genuerunt: & si illos aliquo dolore, vel aliqua corporali tristitia affici conspiciunt; se suasque res, si ita ratio exigit, pro eorum recuperanda sospitate, libenter impendunt. Multa etiam animalia pro fœtibus suis sæpiùs mortem excipere non metuunt: & ut ipsi fœtus sui mortem evadant, mortem ipsa incurrunt. Unde verò illis, unde est illa naturalis pietas, nisi ab illo qui fons est pietatis, qui non vult ullum perire, nec lætatus in perditione morientium?

10. Creator igitur noster, fons pie-

pietatis, fons misericordiæ, super omnia dulcis & amabilis, cùm nos conspicit, creaturam suam, aliquo contagio peccati maculatos, vel etiam magnis, multisque vulneribus criminum ferè usque ad mortem læsos; multò magis, majoremque diligentiam adhibet circa nos curandi peccata nostra, sanandi infirmitatem nostram, mundandi lepram, & sordes criminum nostrorum, vanitates, & pulverem cogitationum nostrarum; quàm pater carnalis, vel pecus adhibeat circa curam filiorum, vel fœtuum suorum.

11. Non sufficit ei tantummodo sanare infirmitatem nostram, & sic nos dimittere; sed sanatos familiarissimos sibi nos faciens, dulciter quasi charissimos filios suos postea amplectitur; amplectens & osculans, de omni languore, & lepra peccati, quam per stultitiam incurrimus, mitigat & consolatur; & omnium injuriarum, quas ei fecimus, eum in suis preceptis spernentes, omnino obliviscitur. Honorat nos in præsenti vita, coronat nos in futura, facit nos reges, facit animam nostram reginam: unde

unde nos reges jam factos, admonet in Psalmo 2. v. 10. *Et nunc reges intelligite, erudimini qui judicatis terram.*

12. Tunc verò reges sumus, si nostros motus inordinatos regimus, eosque ad rationem, & ad voluntatem nostri Creatoris revocamus. Erudimur verò, cùm terram judicamus: id est, cùm cor nostrum, si terrena desiderare conspicimus, terrena contemnere, & cœlestia amare compellimus. Fit anima nostra regina, quia variis vestibus induta, id est variis virtutum donis decorata, Christo sponso suo, qui in cœlis est, perenni mente, actu & habitu, interim dum in terris conversatur, est copulata.

13. Non satis fuit Creatori nostro nos creare, creatos gubernare; & angelos suos, quoties nobis opus erat, ad defensionem nostram mittere: sed ipse per semetipsum, assumptâ formâ nostrâ, assumptâ naturâ nostrâ, habens pietatem de creatura sua, ad nos descendit, vulnera nostra, & mortem diligenter inspexit: inspiciens, palpavit, tetigit: pietate motus super miseriam, quam nos habere vidit, condolendo ingemuit. Et post hæc de ipsa

car-

carne ſua, quam pro nobis aſſumpſerat, quaſi emplaſtrum faciens, noſtriſque doloribus apponens, totam ex integro infirmitatem noſtram ſanavit. Et ut in hoc oſtenderet, quantum nos diligeret; ipſam carnem, quam pro nobis ſuſceperat, nobis ad manducandum dedit, & adhuc in ſacrificio ſui altaris miniſtrare non deſinit.

14. Tu verò, anima mea, horum omnium dulci recordatione animata & conſolata, ora Dominum tuum, ora Creatorem tuum, invoca omnes Sanctos ejus, ut tibi ſint in auxilium, quatenus per eorum interceſſionem adjuta & conſolata, ſic tibi in præſenti converſatione qui te fecit concedat vivere, tuaſque iniquitates per veram pœnitentiam & confeſſionem mundare, ut finito temporali curſu, ad æterna gaudia merearis aſcendere, præſtante eo, qui vivit & regnat Deus per æterna ſæcula. Amen.

MEDITATIO V.

Unde vivat anima, & unde vivat caro: & de gloria bonæ animæ, & de infelicitate malæ animæ, quando exeunt de corpore.

1. DUM anima manet in corpore, vivit homo ſecundùm carnem: qua carnem deſerente, moritur ſecundùm eandem carnem. Sed ſicut anima vitam carni tribuit, dum ipſa manet in carne: ſic ipſa caro vitam tribuit animæ, dum ipſa caro facit opera juſtitiæ. Ergo hoc modo ſibi invicem videntur tribuere, & anima carni, & caro animæ; & ſic anima cum carne operante, acquirant ſibi invicem vitam perpetuæ vitæ. Sed illam vitam mox percipit anima exuta carne, quàm caro cum anima perceptura eſt in reſurrectione in noviſſimo die.

Ergo

2. Ergo, anima mea & caro, exultate in Deum vivum, accedite ad Deum Creatorem vestrum, accedite, & illuminamini, & jam ampliùs non faciatis unde erubescatis: sed semper agere studete, unde in perpetuum gaudetis. Hortor vos, moneo vos, ne in vacuum gratiam Dei modò recipiatis, qui, etsi modò multa patitur fieri à vobis, quæ multum displiceant illi; non semper eum ita pati putetis. Est enim sine dubio patiens redditor, & diligens cordis & renum scrutator. Patitur modò multa, exspectans nostram correctionem, velut mansuetissimus: sed si modò nos non corrigimus; damnabit nos sicut justissimus; & qui modò tam dulcis est nobis, ut nos suos fratres vocet, & amicos, tunc in extrema discussione ignoratos, & non sibi per bona opera notos, velut inimicos suos reputabit nos.

3. Anima mea, & caro mea, jam tandem evigiletis semper, & ubique cogitantes de novissimis vestris. Forsitan si hoc facitis, non facilè peccabitis. Si modò, sicut moneo facitis, securæ sitis: quia cùm multi dolebunt, qui modò

miserè rident & gaudent; vos lætitia inenarrabili exultabitis & gaudebitis. In ipsis operibus vestris diligenter intendite. Si recta sunt, & Deo placita, gaudet: si prava, & Deo non accepta, citiùs corriget.

3. Non dormitent oculi vestri, non dormiant palpebræ vestræ. Aperta est fovea perditionis: facilè illuc labitur, qui modò cautè non se custodit. Peccatum, & iniquitas, stultum, & vanum, facilè modò illuc impellunt, in quo semel immersi, jam non resurgunt in perpetuum. Sicut pravis, & mala semper facientibus, apertus est æternus interitus: sic bonis, & in bonis operibus perseverantibus, apertus est Paradisi introitus, in quo qui semel susceptus, semper & in perpetuum manebit gaudens & lætus. Hoc modo, & bona opera bonum elevant sursum in excelsum, & mala opera malum demergunt in profundum deorsum.

5. Sed jam nunc diligenter videamus, si possumus, quo ordine bona opera animam illius, qui bene vixit, ducunt in cœlum, & mala opera animam peccatoris trahant

hant in infernum. Anima pura, mox ut discessit à corpore, videt omnia opera sua: & quia omnia bona videt, gaudet inenarrabili lætitia. Mox accipit eam angelus, & qui oculos ejus tenuit, ne videret vanitatem, amplectitur eam, qui obturavit aures ejus, ne audiret iniquitatem, protegit eam: qui costodivit os ejus, ne loqueretur mendacium, aggaudet ei: qui eam protexit, ne peccaret in sensu olfaciendi, sive tangendi: & sic eam ex omni parte lætus, & hilaris circundat, & ante thronum claritatis divinæ, ubi sine fine gaudeat, locat.

6. Occurrunt ei alii angeli, & alii Sancti, qui ibi assistunt ante conspectum divinæ majestatis: & quam sociam sibi per bona opera, & amicam noscunt, in brachiis sincerissimæ charitatis gaudenter excipiunt; taliterque affantes, quasi singula gaudia omnium ibi cohabitantium ei ostendunt: Ecce, amica nostra, ecce socia nostra, quia fideliter Deo servisti, ejusque præcepta faciendo, viriliter laborâsti; jam tandem à labore quiesce, & æternis gaudiis amodò, & usque

in

in sempiternum nobiscum fruere.

7. At contrà anima peccatoris, cùm cogitur de corpore exire, mox excipiunt eam angeli Satanæ, quam igneis catenis fortiter constringentes, fortiusque ex omni parte propellentes, ad tormenta inferni rapiunt, ubi ipse Satanas mersus in profundum, jacet deorsum. Ibi est fletus, & stridor dentium; ibi ignis, laqueus, spiritus procellarum, pars calicis peccatorum. Tunc ipse Satanas rapiens eam ad se, exspuensque in eam ignem plenum putore, jubet à suis ministris eam ex omni parte arctari, & sic arctatam in ipsis tormentis projici, ubi sine fine cum illis tormentetur, & sine fine in ipsis doloribus indeficiens moriatur.

8. Tunc infelix anima in ipsis pœnis tormentata, ipsis furiis infernalibus undique coangustata, tandem ad se reducta, cernens omnia mala quæ fecit, infeliciter proclamat: Heu misera, misera! cur unquam in vitam veni, misera quæ tantis tormentorum generibus undique excrucior, misera! Vermes, vermes, qui tam crudeliter me corroditis, parcite quæso; parcite

site mihi miseræ, tot & tam immania alia tormenta patienti. Heu misera, misera! & mori cupio, & tamen moriens, mori nequeo. Nunc misere recipio quicquid peccavi per visum, per gustum, per auditum, per odoratum, per tactum. Non tamen valet infelici animæ tam miserè dolenti, tam serò pœnitenti, tam infeliciter proclamanti, quod tunc tanta tristitia se afficit. Sed quod, dum in vita fuit, promeruit; nunc in ipsis doloribus inferni misera & peccatrix recipit.

9. Ecce anima mea, & caro mea, diligenter intendite; intendentes autem verum judicium judicare; & quid sit melius, quid utilius sequendum, discernite: benefacere, et bona recipere? an mala agere, et mala percipere? Nisi insanum sapiatis, nihil aliud respondebitis, nisi benefacere, et bonum habere. Ergo facite bonum, ut illud possitis habere bonum, à quo est omne bonum, scilicet, omnis boni bonum, quod non potest esse nisi bonum.

10. Multa bona creator noster dedit nobis, multa in potestate no-

stra

ſtra tradidit : ſed nullum bonum eſt tam pretioſum , tam ab omni ſapiente expetendum , quàm illud bonum , ad quod non poteſt accedere ullùm malum . Hoc bonum eſt ipſe Creator noſter , qui nunquam niſi bonus eſt . Quod bonum ſi , ejus gratia largiente, habere poteritis ; omnia alia bona in illo habebitis . Si verò alia bona habentes , illùm ſolùm non habetis ; in vanum laboratis , ventumque ſtultiſſimè ſequentes , in extremis non veritatem , ſed vanitatem invenientis .

11. Eſt autem , ſicut videtis , ſi rectè conſideratis , præſens gloria quaſi veſica vento plena , quæ dum ſic plena tenetur in manibus , conſpicitur ſpecioſa & clara , cui ſi fortuitò punctus permodicus imprimatur , non claritas , ſed inanitas & ventus remanet in manibus , Animádvertite ergo : & ſicut in principio hujus Meditationis vos monui , de noviſſimis veſtris ſemper cogitetis : quia ſic cogitantes , ſemperque de exitu veſtro metuentes , non facilè peccabitis , et ſic uſque in extremum viventes , finita temporali lætitia , quæ dum ſic time-

mebatis circa oculos veſtros quaſi ventus volabat; non vanitatem, ſed veritatem, quæ Chriſtus eſt, invenietis, ad quam vos perducat, qui vos creavit. Amen.

MEDITATIO VI.

Erectio animæ pœnitentis in ſpem divinæ miſericordiæ. Porrò Deum multipliciter ab initio mundi curâſſe ſalutem hominum: longè autem uberiùs miſſo in terram Filio ſuo, ac Redemptore noſtro.

1\. CUM ad peccata quæ feci, reſpicio, & pœnas & tormenta intelligo, quæ pro iis pati debeo, non parvum timorem habeo. Itaque multùm anxius, & multùm timidus de perditione mea, ſi fortè alicubi aliquam conſolationem inveniam, requiro. Sed heu miſer! nul-

nullam invenio ; quia non solùm Creatorem meum, sed & illum, et omnem creaturam ejus à me offensam esse, certus existo. Creator itaque meus cum omni creatura sua, peccatis meis graviter offensus, me damnat: mea conscientia certa de suis malis operibus, ex omni parte me accusat. Et ita nullam consolationem invenio, nec ab ullo facilè me puto habere.

2. Quid ergo faciam? quò me convertam sic desolatus, sic peccatorum meorum malitiis involutus? Si ad illum qui me rectum fecit redire volo, ejusque ineffabilem pietatem, ut de me misericordiam habeat, deprecor; non parum timeo, ne pro tanta temeritate magis eum moveam ad iracundiam adversùm me, et pro hoc graviùs se vindicet de sceleribus meis, quibus non timui ejus mansuetudinem exasperare.

3. Quid ergo? Remanebo quasi desperatus sine consilio, sine adjutorio? Adhuc Creator meus me patitur vivere; adhuc non dimittit mihi ea quæ sunt necessaria ad sustentationem hujus vitæ, ministrare. Et sicut rebus ipsis experior, pec-

peccata mea non poſſunt ejus bonitatem vincere, ut adhuc me velit, ſicut jam promerui, confundere, & ex toto deſtruere: certiſſimum eſt ergo, illum eſſe pium erga me, qui tanta bona mihi largitur, nec adhuc de meis iniquitatibus ſe quærit vindicare.

4. Audivi, & ſicut ipſi atteſtantur qui experti ſunt, verum eſt quod audivi, quia ipſe fons miſericordiæ, qui ab initio mundi currere cœpit, adhuc currit. Fuit autem multùm (ut ajunt) miſericors & pius erga primum parentem noſtrum Adam, quando illud peccatum de fructu vetito commiſit, quod non ſtatim eum, ſicut promeruerat, æterna perditione damnavit: ſed emendationem ejus patienter exſpectavit, & ut ad gratiam ejus, quem offenderat, redire poſſet, miſericorditer adjuvit. Miſit verò ad hoc opus illi, & omnibus illis qui ex illo exorti ſunt, ſæpiùs ſuos angelos, monens, ut redirent, & pœnitentiam pro ſuis iniquitatibus agerent; quia ipſe eos adhuc libenter reciperet, ſi de peccatis ſuis ex toto corde pœniterent. Sed ipſi adhuc in peccatis ſuis per-

durantes, ejusque monita spernentes, addiderunt peccata peccatis, & quasi insani & abominabiles in suis iniquitatibus facti, cùm in honore facti essent propter similitudinem Dei, cœperunt mores bestiarum contra naturam imitari.

5. Misit præterea Patriarchas, misit Prophetas: sed nec sic illi voluerunt relinquere vias suas tortas & perversas; sed quosdam illorum, qui eis monita salutis dabant, interficiebant; alios variis & inauditis tormentis cruciabant. Castigabat tamen eos aliquando, ut misericors pater: non ut irritatus malis operibus illorum, se de contumeliis quas ei faciebant, vindicaret; sed ut correcti ad illius misericordiam redirent, qui nullo modo vult illorum, quos bonitate sua creavit, perditionem.

6. Sed cùm nec admonitione, nec correctione sæpiùs ab eo visitati reverterentur; non se potuit fons pietatis ultrà retinere; sed de sinu Patris descendens, assumpta vera humanitate, assumpta peccatorum similitudine, cœpit eos dulciter monere, ut saltem tunc de peccatis suis pœnitentiam agerent, &

ipsum

ipſum eſſe Filium Dei cognoſcerent. Pro illorum enim ſalute venerat, ut propter hoc non deſperarent: ſed certiſſimè adhuc de omnibus peccatis ſuis veniam habere ſe crederent, ſi tantùm illa dimitterent, & pœnitentiam agerent. Nullum eſt enim tam grave peccatum, quod non poſſit per pœnitentiam aboleri; ita ut nec jam ampliùs vel ipſe diabolus de ipſo valeat reminiſci. Cernentes ergo peccatores tantam dulcedinem Creatoris ſui, cœperunt & ipſi certatim ad fontem currere miſericordiæ, ad fontem pietatis, & peccata ſua in eo lavare. Cœpit autem & ipſe fons pietatis cum peccatoribus conveſci, cępit eis aperire ſacramenta confeſſionis ſanctæ, per quam alleviatur omne onus peccati: quia in vera confeſſione mundatur omnis macula delicti.

7. Poſt hæc, appropinquante tempore, quo pati deberet pro redemptione peccatorum, Judæi, ex quorum ſtirpe ſecundùm carnem ortus eſt, ducti invidiâ, illum pro eo quia erat pius & miſericors, crucifixerunt. Qui tamen & in

ipsa morte non immemor pietatis suæ, pro interfectoribus suis Patrem suum rogabat, ut dimitteret illis hoc peccatum. *Non enim sciunt* (inquit Lucæ 23. v. 34.) *quid faciunt*. Excusat illos dulcissima Domini pietas, *qui non vult mortem peccatoris, sed ut convertatur, & vivat*. Ezech. 33. v. 11. Cujus ergo cor tam durum, tamque lapideum non emollire possit tanta mansuetudo Creatoris nostri? Quem cùm in multis creatura sua, quam ad imaginem & similitudinem suam de nihilo creavit, dehonestaret, non se vindicavit: sed dehonestatus, & multis malis operibus illorum irritatus, patienter tulit; & ut ad illum sine hæsitatione redirent, dulciter admonuit.

8. Pius ergo & dulcis Dominus noster Jesus Christus, sicut per Prophetam dicitur, Ezech. 18. *Non vult mortem peccatoris, sed ut relinquat vias suas malas;* & sic pœnitentiam agens de iniquitatibus suis, revertatur ad gratiam sui Creatoris. Quàm misericors etiam sit erga peccatricem animam, dicit per alium Prohetam, exhortans eam, ut etiam post peccatum

catum revertatur ad eum, & inveniet misericordiam. *Tu autem* (inquiens, Jeremiæ 3. v. 1.) *fornicata es cum amatoribus multis.* Id est, tu quæ in baptismate mihi fidem promiseras, tuam castitatem cum amatoribus multis commaculans violâsti: tamen pœnitentiam age, & revertere ad me, & suscipiam te. Nullus ergo peccator desperet, quando fornicata cum multis amatoribus recipitur: quia fons petatis & misericordiæ JESUS Christus nullius iniquitatibus exhauritur, nullius sceleribus polluitur; sed semper purus, & abundans gratiâ dulcedinis, omnes ad se revertentes, infirmos & peccatores recipit; & quibuscumque peccatis sint maculati, abluit.

9. Et ut certi sint omnes peccatores & iniqui, se peccatorum suorum veniam accipere, si ipsa peccata sua curant dimittere, & pœnitentiam agere, ipse fons pietatis, pro amore quem erga eos habebat, eandem carnem quam pro eis sumpsit, sicut superiùs exposui, pertulit crucifigi: ut qui erant peccatis mortui, nec aliter ad vitam redire poterant, nisi pretio ejus sangui-

guinis redempti, nullo modo desperent, cernentes pretium quod est datum pro peccatis suis.

§. I.

Allocutio piissima animæ pœnitentis ad Christum Dominum, & spes amplissima, ex ejus meritis concepta.

10. CUM itaque videam tantam pietatem Domini mei Jesu Christi, totque peccatores & iniquos currere ad fontem pietatis, nullum excludi, omnesque recipi; debeo ego solus desperare quòd ipse fons pietatis, qui alios abluit, mea peccata non possit abluere? Scio certò, scio, & verè credo, quia qui alios abluit, me quoque possit abluere; & mihi, si vult, quia potentissimus est, omnia peccata mea dimittere.

11. Sed inter peccatorem & peccatorem est magna differentia, id est, inter illum qui plus peccat, & eum qui minùs peccat. Unde ego considerans quantum peccavi, quan-

quantiſque iniquitatibus infelix anima mea polluta ſit, intelligo me non ſolùm æqualem cum aliis peccatoribus, ſed pluſquam ullum peccatorem, & ultra omnes peccatores eſſe peccatorem. Plures enim peccaverunt, & tunc ceſſaverunt: quidam etſi ſæpiùs peccaverint, tamen aliquando ſuis malitiis finem impoſüerunt. Item alii etſi multa mala fecerunt, multa etiam bona facere non omiſerunt: quibus vel ut ex tota ipſa mala dimitterentur, promeruerunt; vel ut tolerabiliorem ipſam pœnam gehennæ haberent, ſibi acquiſierunt.

12. Ego autem miſer, & ſuper omnes miſeros & peccatores peccator et miſer, intelligens et ſciens ad quantam perditionem me traheret peccatum, et peccati delectatio, à peccatis et malefactis nunquam ceſſare curavi; ſed ſemper auxi peccata peccatis, et ita totum libens et volens in perditionem peccati me inſelix immerſi; et niſi immenſa Domini bonitas me adhuc pateretur, jamdiu eſt quòd ab ipſa gehenna debuiſſem eſſe devoratus.

13. Qui ergo taliter vixi, qui

tantis tanta mala commisi, qui iniquitatibus me involvi, quomodo audebo cum aliis peccatoribus, qui tanta mala non fecerunt, currere ad fontem misericordiæ; ne propter fœtorem scelerum meorum me nolit, sicut alios peccatores, quorum fœtor tolerabilior est, abluere? Adjuva ergo, Domine Jesu Christe, adjuva creaturam tuam, etsi magnitudine peccatorum obruta; à te tamen videas creatam, adjuva, ne desperet: quia, sicut credimus, nulla enormitas te vincere potest, si tantùm peccator de tua misericordia non desperet.

14. Patere ergo me, Domine Jesu Christe, patere tuam ineffabilem pietatem inspicere; & quàm dulcis & bonus sis erga peccatores & miseros, enarrare. Hoc idem superiùs dixi: sed multùm me delectat, quoties occasio apta se offert, reminisci quanta sit erga peccatores gratia tuæ dulcedinis. Pro amore enim & redemptione peccatorum, non solùm illorum, qui minùs vel plus peccant; sed etiam illorum qui ultra modum peccant, si tantummodo pœniteant; de sinu Patris descendisti, Virginis uterum intrâ-

intrâsti, carnem ex ea veram assumpsisti, in mundo conversans, omnes peccatores ad pœnitentiam vocâsti; ad ultimum crucis patibulum pro illis pertulisti; & sic mortuus secundùm carnem, vitam quàm justè pro suis peccatis perdiderant, illis reddidisti.

15. Itaque quum respicio ad mala opera quæ operatus sum, si me judicare vis secundùm quod merui, certus sum de perditione mea: cùm verò respicio ad mortem tuam, quam pro redemptione peccatorum passus es, non despero de misericordia tua. Latro verò ille, qui pro suis sceleribus tecum crucifixus est, usque ad ipsius animæ exitum semper in peccatis fuit: sed tamen in ipsa hora suæ exspirationis, quia sua mala confessus est, & culpam clamavit; misericordiam invenit; & tecum ipso die in Paradiso fuit.

16. Cernens ergo te pro redéptione peccatorum esse mortuum, manus tuas & pedes clavis confixos, latus tuum lanceâ militis apertum, undam sanguinis & aquæ de eodem tuo latere currentem, desperare debeo? Unum tantummodo est quod vis, sine quo nullus peccator potest salvari;

scilicet, ut de malis nostris pœniteamus, & in quantum possumus, emendare curemus. Hoc si fecerimus, securi sumus, quia si nos sic facientes invenerit dies ultimus (quandoquidem, & exemplum latronis, qui sic in ultima hora meruit salvari habemus!) confidentes de ineffabili pietate Domini nostri Jesu Christi, accusationem inimici, aut parum, aut nihil omnino timere possumus.

17. Habentes ergo ante oculos nostros pretium nostræ redemptionis, mortem videlicet, & sanguinem Redemptoris nostri, qui in remissionem effusus est pro peccatis nostris; habentes etiam exemplum latronis, & multorum, qui in multis & magnis peccatis erant involuti, quos ipse fons pietatis Jesus Christus misericorditer absolvit, non desperemus; sed curramus securi de remissione peccatorum ad ipsum fontem pietatis, in quo jam tot & tam magnos peccatores ablutos, & videmus, & agnoscimus: & certi sumus, nos similiter abluendos ab eodem fonte misericordiæ, si abstineamus à malitiis & à peccatis nostris, & in quantum possumus, curemus deinceps bona operari.

18. Ut verò à malis abstineamus,

&

& bona faciamus, hoc nostra virtute, sine illius adjutorio, facere non possumus. Illius ergo ineffabilem misericordiam deprecemur, cui cura fuit nos facere cùm non essemus: ut nobis sic concedat in hac vita, antequam hinc exeamus, nostra peccata emendare, & sic assiduis compunctionibus mundare, quatenus istâ finitâ, recto cursu, nullo impediente, ad eum valeamus pervenire; ut cum illo simus in perpetua claritate juncti angelicis choris, & omnibus Sanctis, qui jam illâ fruuntur gaudentes sine fine.

MEDITATIO VII.

Rationem strictam omnium rerum nostrarum Deo reddendam. Ac primùm nihil stabile esse in mundo.

1. NIHIL certius morte, nihil horâ mortis incertius. Cogitemus ergo quàm brevis sit vita nostra, quàm lubrica via, quàm certa mors, & hora mortis incerta. Cogitemus quantis amaritudinibus admistum sit, si quid dulce aut jucundum in via hujus vitæ occursu suo nobis alludit. Quàm fallax ac suspectum, quàm instabile & transitorium est, quicquid amor hujus mundi parturit; quicquid species, aut pulchritudo temporalis promittit, quicquid delectatio carnis protendit.

2. Consideremus etiam quæ sit patriæ cœlestis suavitas, aut dulcedo, serenitas & amœnitas: & perpendamus unde cecidimus, & ubi jacemus; quid perdidimus, & quid in-

ve-

venimus: ut ex utroque intelligamus quantum nobis in hoc exsilio lugendum sit. Hinc Salomon ait Eccl. 1. v. 18. *Qui apponit scientiam, apponit & dolorem*: quia quantò magis homo intelligit mala animæ suæ, tantò magis suspirat & gemit. Meditatio siquidem parit scientiam, scientia compunctionem, compunctio devotionem, devotio orationem commendat. Meditatione assidua homo ad sui cognitionem illuminatur. In compunctione ex consideratione malorum suorum cor intimo dolore tangitur.

§. I.

De multiplicibus beneficiis Dei.

1. MISER ego, quantum deberem diligere Dominum meum, qui me fecit cùm non eram, redemit cùm perieram. Non eram, & de nihilo me fecit. Inter cæteras alias creaturas ratione carentes non fecit me, id est, non arborem, non avem, non aliquod de animalibus; sed hominem voluit me esse. Dedit

mihi vivere, ſentire, & diſcurrere: perieram; & ad mortalem deſcendit: immortalis mortalitatem ſuſcepit, paſſionem ſuſtinuit, mortem vicit,& ſic me reſtauravit. Sic,ſic gratia ejus, et miſericordia ejus ſemper prævenerunt me: de multis etiam periculis liberavit me liberator meus. Quando errabam, reduxit me: quando ignorabam,docuit me:quando peccabam, corripuit me; quando contriſtabar, conſolatus eſt me: quando deſperabam, conſortavit me: quando cecidi, erexit me: quando ſteti, tenuit me, quando ivi,duxit me:quando ad eum veni, ſuſcepit me.

4. Hæc et alia multa fecit mihi Dominus meus Jeſus Chriſtus, de quibus erit mihi dulce ſemper loqui, ſemper gratias agere:ut pro omnibus beneficiis ſuis poſſim eum amare, et ſemper laudare. Pro his enim omnibus, quid illi rependam non habeo, niſi tantùm ut diligam eum ex toto corde meo. Non enim meliùs,nec decentiùs, quàm per dilectionem rependi poteſt,quod per dilectionem datum eſt.

§. II.

§. II.

Hîc reprehendit se peccator de ingratitudine divinorum beneficiorum.

5. AH, ah, ah, Domine Deus, Pater misericordiarum, audeonè venire, & apparere in conspectu Sanctorum tuorum infelicissimus & miserrimus, tot & tantorum beneficiorum tam ingratus, donorum tuorum tam impudens, & tam exsecrabilis abusor? Qui toties, ac tamdiu ipsis beneficiis tuis te impugnare non veritus sum, qui stipendiis tuis diabolo contra te militare toties & tamdiu non erubui: qui ipsa dona tua in arma diabolica convertere non timui: qui me ipso tam abominabiliter abuti præsumpsi, ac me ipsum servum ausus sum exhibere diabolo, & membra mea ejusdem facere, quibus te Creatorem, auctorem, & membrorum meorum largitorem impugnavi.

6. Numquid non ego sum, Domine Deus meus, qui me ipsum toties exhibui gladium acutum in-

grato diabolo ad devorandas animas? Quoties armavi me contra te in alienam mortem? Linguam meam in arcum mendacii toties exhibui, quoties sagittas detractionis, ac adulationis in alios misi. Non sufficio, misericordissime ac dulcissime Pater, enumerare membrorum meorum nefarias abusiones, quibus & diabolum armavi, & te clementissimum ac benignissimum impugnavi.

§.III.

Recognitio peccati.

7. EGO sum homo ille dementissimus, quem de nihilo creâsti, & de massa peccati & perditionis in filium gratiæ tuæ elegisti, & in fratrem & cohæredem charissimo unigenito Filio tuo, Deo & Domino nostro Jesu Christo adoptaveras, & ad honorem, & gloriam regni tui, & tanta tam indebitæ gratiæ tuæ largitate me implevisti: qui & abundantiam hujus tantæ suavitatis tuæ oblitus sum, & tanta bona mihi tradita à te prospiciens, spre-

ſpreto honore regni cœleſtis, & gloria tua; me in ſpurium filium, & degenerem converti, & diabolo diſtrahendo per ſterquilinia luxuriæ, & ſpineta avaritiæ, & ad illidendum in ſcandalis, fluctibus, & procellis ſuperbiæ me tradidi.

8. Ego ſum cœcus mercator, qui pretioſiſſimis talentorum tuorum divitiis tantam miſerabilis inopiam, & nuditatem, & æterna ſuſpiria mercatus ſum; ſterquilinio luxuriæ, & divitiarum ſentibus, jucundiſſimam ac ſuaviſſimam pacem; ſecuriſſimum portum procellâ ſuperbiæ; æternam lucem, æternitatis tenebris; æterna gaudia æternis doloribus, & æternam gloriam æterno opprobrio; & regnum tuum diabolica ſervitute commutavi.

9. Ego ſum infirmiſſimus ille, qui velut ſignum ad ſagittam jaculis peccatorum confodiendam, & vulneribus lacerandum me expoſui. Ego ſum ille homo, qui velut cadaver canibus infernalibus, & omnibus volucribus immundis diſſecandum & laniandum, projectus à civitate tua ſancta, quæ eſt ſanctorum amicorum tuorum, ſanctaque

que jucundissima socitate sanctorum spirituum supernorum, vitiorum vermibus comedendum me tradidi.

10. Quàm abominabilis appareo coram oculis sanctis tuis cœno fœtidissimo, teterrimoque luxuriæ immundus ac sordidatus: igne iracundiæ & avaritiæ semiustus, atque vermibus odii & invidiæ obsessis membris meis, vento superbiæ tumidus; monstruosus totus, ulcerosus, atque confossus tot tantorumque peccatorum meorum diabolicæ turpitudinis sigillatus characteribus.

11. Scio, miserator Domine, quòd meritò & justissimè negare me potes, & non me recognoscere, non solùm filium tuum, sed & creaturam tuam in eo quòd talis sum. Nec enim horrenda illa omnigenarum turpitudinum monstrosa facies est creationis aut recreationis tuæ: non est abominatio ista, imago tui, & similitudo æqua. Alterum me creâsti. Verè similitudo ista diabolicæ turpitudinis me ostendit diaboli hactenus fuisse filium, & tormentorum infidelium hæredem. Hæc est mercatio & commutatio, quia

cœcus

cæcus & dementiſſimus ego tuę ſimilitudinis gloriam & honorem abominabiliſſima, & viliſſima felicitate mutavi.

12. Non ideo, ſanĉte Pater, pretioſa illa talenta tradideras mihi, ut pro uſuris horrendam iſtam abominationem faceres me tibi reportare. Non ideo mihi tot ac tantis beneficiis tuis ſeminâſti, ut fœtorem ac ſpinas & tribulos peccatorum de me colligeres. Non ideo tot, ac tantis beneficiis me implevifti & ditâſti, ut in oppugnationem tuam ea converterem. Non erat intentio benignitatis tuæ armare me contra te, nec armare diabolicam auĉtoritatem donis tuis. Ecce tot hîc vulneribus plagatus ſum, nec in illo ſenſû doloris torqueor. Tot & tantis vulneribus confoſſus non doleo. Video me cæcum, qui tot & tantas turpitudines meas, & nuditatem non erubeſco.

§. IV.

§ IV.

Dolet peccator, se non dolere, & à Deo piissimo postulat dolorem ac veniam.

13. VERE insensibilis sum, et stupidus corde, qui tót et tanta damna mea non doleó, et qui mortem meam lugere non valeo. Verè corde lapideo induratus sum, qui nec imminentia mihi æterna supplicia saltem non timeo. Verè corde congelatissimo, quem beneficiorum incendia admota amore Patris clementissimi, calefacere non sufficiunt. Verè largiter me reprehendo, quem nec tuba prædicationis, nec comminationum tuarum tonitrua sufficiunt me excitare.

14. Ubi est dolor penetrabilis, dolor compunctionis: quo totam illam duritiam diabolicam conterere et diruere deberem, et totum lapidem duritiæ et obstinationis illius comminuere? Ubi est, Deus meus, ille pudor, quo ante oculos tuos, et totius curiæ cœlestis, confundi

fundi deberem? Ubi est timor ille tuæ vindictæ, quo totus ante conspectum tuum contremiscere deberem? Ubi est amor ille, & desiderium pacis, amoris, & gratiæ tuæ recuperandæ, quo inardescere deberem? Ubi est torrens ille lacrymarum, quo spurcitias meas ante te delere deberem? Ubi est devotio orationis, qua te mihi placatum & propitium reddere deberem? Quò me vertam misericors, & miserator Pater, qui nihil dignum respectu misericordiæ tuæ offero majestati tuæ. Quò fugiam, piissime Pater, qui sum vacuus omni bono, & tam plenus omni malo appareo ante conspectum Sanctorum tuorum, & sanctarum militiarum exercituum cœlestium?

15. Scio, Domine Deus, dominator vitæ meæ, quòd omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens à Patre & fonte luminum: scio me nihil posse acceptum ferre & gratum coram te, nisi de fonte bonitatis tuæ illud præhauserim; & hoc utique te illuminante, te docente. Scio hanc arrham misericordiæ tuæ me pervenire. Scio dulcissime Pater,

ter, quòd bona tua ſicut fraude nulla tibi arripere aut auferre poſſum; ſic nec ullis meritis obtinere me omnia poſſe, quibus ad te revertar & complaceam. Quid enim meritis meis deberi poteſt, niſi mortis æternæ ſupplicium? Scio quòd in beneplacito tuo ſancto eſt me diſperdere ſecundùm multitudinem flagitiorum, facinorum, & negligentiarum, & omiſſionum mearum, vel reformare me, vel facere me tibi acceptabilem ſecundùm divitias inæſtimabiles miſericordiæ tuæ, qui ſolus es reformator creaturæ, quam ſolus formâſti.

16. Nunc miſericors Pater, ad te confugio, ſciens quòd non eſt mihi fuga à te, niſi ad te. Quis me poteſt liberare de manibus tuis, niſi tu ſolus? Liberare me poteſt miſericordia tua, quam tot & tantis iniquitatibus meis non ſolùm demerui, ſed etiam impugnavi, ab ira juſtiſſima tua, quam infeliciſſimus & indigniſſimus irritavi. Igitur ſuſcipere me dignare Domine, revertentem ad te. Averte, obſecro te, oculos ſanctos ab ingratitudinibus meis, atq; ſpurcitiis. Ad te ipſum, obſecro, reſpice; cui nunquam ſine

veniæ

veniæ spe supplicatur. In temetipso invenies unde & propter quod miserearis secundùm abundantiam suavitatis tuæ, & immensitatem misericordiæ tuæ.

17. Noli, obsecro, ad me respicere; quia nihil in me invenies, nisi unde irasci debeas, vel nisi morte æterna dignissimum. Averte, obsecro te, Domine, oculos tuos sanctos à conspectu turpitudinum & abominationum mearum, quas si ego pellucidè & plenè conspicerem & viderem, horrore nimio non sustinerem, sed me ipsum horrerem & fugerem. Averte, obsecro, nares tuas à fœtoribus meis, & ad temetipsum converte.

18. Scio, Domine misericordiæ, quòd mundi sunt oculi tui sancti, & horrorem deformitatis meæ (nisi tu dederis mihi bona quibus placeam tibi) non possunt aspicere. Scio quòd tota tua curia cœlestis avertit oculos suos, & aures obturat, abominationes meas ferre non sustinens. Sed tu, misericors Pater, ad fontem illum misericordiæ convertere, cujus misericordiæ non est numerus, nec finis:

&

& pio ac sereno vultu respice me creaturam tuam. Creatura tua ego sum, Domine, & opus manuum tuarum.

19. Reforma igitur, obsecro, quod in me fecisti, & destrue quod ego contra mandata tua in me feci. Hoc igitur destrue, quod odisti in me, & quod tu utique non fecisti, sed ego miser. Hoc reforma & refice, quod tu ipse fecisti, & formâsti. Hoc enim est tuum, Domine Deus meus: hoc est odisse, quod non posse: *Nihil odisti eorum, quæ fecisti*. Hoc destrue in me, quod meum est, quod utique non fecisti, hoc est, turpitudinem abominationum mearum. Ne me destruas. Hanc destrue misericors & miserator Domine; hanc enim odisti, & hanc ut odisse incipiam, mihi largitus es.

ME-

MEDITATIO VIII.

Elevatio pœnitentis ad Patrem, & multiplex imploratio divinæ misericordiæ.

1. RESPICE, obſecro ſancte Pater, omnipotens æterne Deus, ad illam miſericordię tuę exũdantiſſimam abyſſum, quâ velut diluvium ablutionis chariſſimi Filii tui unigeniti pretioſiſſimum, vivificumque in mundi emundatione exundavit; cujus & morte placuit bonitati tuæ etiam nos vivificare, & ejus ſanguine lavare. Qui etiam Filium tuum chariſſimum mundo, ſcuto bonæ voluntatis tuæ largitus es, quo ſe ab ira tua protegerent; & mortem, quam metuunt, ipſe illam ſcuto juſtitiæ tuæ, & juſtiſſimæ iræ tuæ objecto exciperet. Ubi quantum per te nobis boni velles, oſtendere dignatus es; dum chariſſimum Filium tuum,

velut ſcutum iræ tuæ opponere dignatus es. Et ipſum placuit miſericordiæ tuæ, iram tuam, & mortem noſtram excipere: iram, quam metueramus, & mortem. Ipſe verò unigenitus tuus mortem noſtram ſolus portavit.

2. Reminiſcere miſerationum tuarum, Domine, & miſericordiarum tuarum, quæ à ſæculo ſunt; & conantis creaturæ tuæ ad te porrige dexteram. Adjuva infirmitatem conantis ad te. Trahe ipſum, qui ſcis ipſum non poſſe ad te venire, niſi tu, Pater, traxeris eum tuo amore & deſiderio. Fac me ſervum tibi acceptabilem & placitum, qui ſcis me non poſſe aliter tibi placere. Da, obſecro, dona illa ſancta, quibus ſolis tibi placeam; qui das bona grata petentibus te: fac, quæſo, ut tu ſolus ſis amor meus & deſiderium meum; tu ſolus ſis amor meus & timor meus. Vindica me totum tibi; qui me totum, quod ſum, & totum quod in me, immo totum quod ſapio, totum quod mereor, debere tibi ſoli ſcio. Totum me converte in laudem & gloriam tuam, qui totum me debeo laudi tuæ. Ne tradas, obſecro te Domine,

hostibus tuis creaturam tuam: retine eam tibi, cujus est solius plenissimè: & singillatim consumma in me quod cœpisti, & confirma quod operatus es.

3. Exaudi, obsecro, orationem meam, cujus tu largitor & inspirator es, antequam invocarem te. Respice supplicantem tibi, qui me, dum orarem, respicere sic dignatus es. Non in vacuum, miserator Domine, orationem istam inspirare dignatus es, non frustra eam largitus es mihi. Ad hoc utique mihi eam largiri dignatus es, ut exaudias me. Ad hoc dedisti mihi, ut supplicarem tibi; ut miserearis mihi peccatori: & cui jam arrham misericordiæ tuæ tribuisti, largire residuum. Recupera me, Domine Deus meus, & erue de manibus inimicorum meorum, quia & ipsi tui sunt, & omnipotentiæ tuæ subjiciuntur; qui etiam nihil oderunt in me, nisi quod dedisti mihi in omnibus bonis actibus. Nihil oderunt in me, nisi quod diligo te. Hoc omnibus studiis & viribus suis, & tota fraude moliuntur, ne diligam te, ne glorificem te, nec omnino quæram te.

4. Ne ergo prævaleant adversùm me hostes gloriæ tuæ; sed magis confundantur multitudine misericordiæ tuæ, videntes me conversum in laudem & gloriam tuam, totum quærere pacem & gloriam tuam contra insidiantes, & cujus immutationem intendunt. Ne expleri patiaris, obsecro te Domine, tam iniquam, tam exsecrabilem voluntatem eorum de me, & contra me. Magnifica ergo, Deus meus, animam meam ad annunciandum laudem tuam, & gloriæ tuæ præconia; ut totus de cætero secundùm magnitudinem gloriæ vivam, totaque vita mea te glorificet. Et exemplo meo ad glorificandum te invita, & provoca multos prædestinatos. Abstrahat, quæso, vilissimos & immundissimos, abominabilesque spiritus tenebrarum à me, præsentia luminositatis & suavitatis gloriæ tuæ, quam sustinere non possunt. Dirumpe vincula mea, & educ me de conclusione, & de carcere horrido, tenebroso, teterrimoque, & de lacu miseriæ, & de luto fæcis, & de profundo mortis & tenebrarum, in libertatem & lucem tuam admirabilem.

Illu-

5. Illumina me fide saluberrima tua, lætifica me, & confirma spe jucundissima & certissima tua. Vivifica me dilectione fortissima, & justissima tua. Deprime me & humilia; atque custodi me timore fortissimo, securissimo, & invictissimo tuo. Confunde salubriter me pudore pulcherrimo & gloriosissimo tuo. Quoties ante oculos tuos aliquid quod eos offendat affero, torque me, affige me dolore muliebri, & suavissimo modo compunctionis efficacissimæ medicinæ tuæ; nec recedam à facie misericordiæ tuæ vacuus & confusus, sed obtineam quicquid te jubente, te largiente & inspirante petam, & quicquid te petentibus promisisti.

6. Sentiam, misericors & miserator Domine, quòd non in vanum ad misericordiam tuam confugitur, & præstò es te quærentibus ad inveniendum te: & quòd non deficiam apud te fontem misericordiæ tuæ, qui de profundo me eripuisti, & quæ, & quanta, & quot intelligis contulisti. Eâdem quippe facultate omnipotentiæ, sapientiæ, & bonitatis tuæ, qua dixisti, &

facta sunt omnia; eâ facilitate misericordiæ tuæ dicere potes, & informabuntur in me omnia deformata.

§. II.

Dolet homo duritiam & impœnitentiam cordis sui: ideoque vehementiùs pulsat & clamat ad fores pietatis divinæ.

7. ECCE, omnipotens & misericors Pater, & tanta beneficia tua quæ recepi, enumeravi; tot & tanta mala, quæ bonitati tuæ reddidi, recitavi. Infelix ego sum, & ingratus, qui post tot & tanta mala, quæ manent me, & imminent mihi, adhuc gelido, duro, & impudenti, & mortuo, & stupido corde sum coram te, & non erubesco. In tot & tantis latrociniis deprehensus, & solùm exspectans infernale patibulum, nec timore concutior, nec dolore torqueor, nec pudore confundor, nec amore tam placidæ, tam durabilis

lis bonitatis tuæ accendor.

8. An exſpectas, dulciſſime Pater, & differs reſpicere in me, & miſereri mei, quouſque ſecundùm miſericordiam tuam dignus ante te appaream, & dignum aliquid rogatu & exauditione tua ante te offeram? Ecce cadaver mortuum, & vermibus ſcatens, & triduanum fœtens, ad te veniens in te vitæ largitorem attuli. Ecce cœcum ad illuminandum offero omnipotenti miſericordiæ tuæ, & languidum ad ſanandum; & tot & tantis debitis obligatum ad ſolvendum; nudiſſimum & pauperrimum ad ditandum: in cujus oculis facile eſt ſubitò honeſtare pauperem.

9. Non aliquid aliud poſſum, clementiſſime Deus, offerre tibi, niſi memetipſum qualis ſum, & oſtendere mortem & vulnera mea, nuditatem & paupertatem meam, & debita mea; ſecundùm quæ carcerem mortis æternæ timeo. Oſtende itaque oculos tuæ miſericordiæ, ſi quomodo convertaris, et ignoſcas, et infundas gratiam beatitudinis tuæ ſuper me.

10. Nec enim convertere me poſſum ad te tot et tantis vulneri-

bus, et ægritudinibus, et morte ipsa depressus, et impotens effectus. Sed tu, misericors Pater, converte me, et convertar ad te. Converte me, Domine, ad te, et contere, et contribula cor meum, et sensus vivifici doloris immitte. Non enim est fons bonorum præter te. Non est à quo accipiam amorem, et timorem, et dolorem, et pudorem, quibus coram te dignus misericordiâ inveniar, nisi de prælarga misericordia tua super me indignissimum gratiam effuderis. Domine, si istam mihi concesseris, beatus ero Si in me flagitia, et facinora mea vindicare secundùm judicium et justitiam tuam dignatus fueris; felix sum: non autem si secundùm iram tuam, quæ rebelles et contumaces misericordiæ tuæ comprehendit in fine.

11. Et hæc est justitia tua, et judicium tuum, misericors Pater, quòd timore, et amore, et pudore, et dolore agitur in cordibus veraciter pœnitentium, et redeuntium ad bonitatem tuam, ut misericordiam consequantur. Confige ergo latronem istum timore tuo sancto; et adure apostatam istum

igne

igne amoris et charitatis tuæ: Confige, Domine, malefactorem istum dolore vivifico, ac saluberrimo tuo: confunde impudentem prævaricatorem istum glorioso tuo pudore. Affige sceleratum istum cruci pœnalis laboris, et acceptabilis misericordiæ tuæ: fac me toto corde esurire, et sitire te totis visceribus meis, totoque desiderio amplecti te. Fac me totis visceribus servire tibi soli, toto studio quærere quæ beneplacita sunt coram te, cui cum unigenito tuo, & Domino nostro Jesu Christo, et Spiritu sancto paraclito, dono sanctissimo tuo, omnis honor et gloria in sæcula sæculorum. Amen.

MEDITATIO IX.

De humanitate Christi, ejusque vita, Passione, morte, & mira pietate, ac beneficiis innumeris erga genus humanum.

§. I.

1. JESUM Nazarenum à Judæis innocenter condemnatum, à gentibus cruci affixum, nos Christiani, divinis honoremus obsequiis. Salvatoris infirma nos, qui Christi sumus, reverenter venerari, amanter amplecti, fortiter imitari dignum est, & salubre, & honorificum.

2. Hæc enim sunt instrumenta fortissima, quibus omnipotens virtus, & investigabilis sapientia Dei, restauratione mundi potenter ac mirificè operata est, & usque modò operatur. Christus Dominus mine-

minoratus paullominus ab angelis, ut nos æquaret angelis : & quis propter Christum se non humiliet? Christus Dominus pro peccatis nostris crucifixus est, & crucis amara suis amatoribus dulcoravit: mortuus est , & mortem enecavit , ut viveremus per illum : & quis non amet Christum Dominum ? quis non patiatur pro Christo ? Christus per crucis ignominiam ad supernæ claritatis gloriam transivit , & data est ei pro sua reverentia à Deo Patre omnis potestas in cœlo ; ut adorent eum omnes angeli Dei , & in nomine ejus omne genu flectatur , cœlestium, terrestrium , & infernorum.

3. Ubi est ergo gloria tua , ò Christiane , nisi in nomine crucifixi tui Domini Jesu Christi ? in nomine quod est super omne nomen? in quo qui benedictus est super terram , benedicetur in cœlis ? Gloriamini in nomine sancto ejus filii redemptionis : date honorem salvatori vestro , qui magna fecit in vobis , & magnificate nomen ejus mecum , dicentes : Adoramus te Christe Rex Israël, princepes regum terræ , lux gentium , Domine Sa-

baoth, virtus Dei omnipotentis fortissima. Adoramus te, pretiosum nostræ redemptionis pretium, hostia pacifica, quæ sola odoris tui mirabili suavitate Patrem, qui in cœlis habitat, ad respiciendum humilia inclinâsti, & solus ipse ipsum placabilem redidisti. Tuas, Christe, miserationes prædicamus; tuæ suavitatis memoriam cum abundantia eructamus; tibi, Christe, sacrificium laudis immolamus pro multitudine bonitatis tuæ, quam ostendisti nobis, semini nequam, filiis sceleratis.

§. II.

Allocutio piissima ad Filium Dei, quòd tanta & talia pro nobis facere decreverit, præsertim in Incarnatione, Nativitate, & infantia.

4. CUM enim adhuc essemus inimici tui, Domine, & mors antiqua in omnem carnem exerceret dominium, cui omne semen Adam lege primordialis culpæ obnoxium erat; recordatus es uber-

uberrimæ misericordiæ tuæ, & prospexisti de sublimi habitatione tua in hanc vallem plorationis & miseriæ. Vidisti, Domine, afflictionem populi tui; & tactus dulcore charitatis intrinsecùs, appoſuisti cogitare ſuper nos cogitationes pacis & redemptionis. Et quidem cùm eſſes Filius Dei, verus Deus, Deo Patri, ſanctoque Spiritui coæternus & conſubſtantialis, lucem habitans inacceſibilem, portanſque omnia verbo virtutis tuæ; non deſpexiſti in hoc noſtræ mortalitatis ergaſtulum altitudinem tuam inclinare, ubi noſtram & guſtares, & abſorberes miſeriam, noſque reparares ad gloriam.

5. Parum fuit charitati tuæ ad conſummandum opus noſtræ ſalutis, Cherubim, aut Seraphim, aut unum ax angelis deſtinare: ipſe ad nos venire dignatus es per mandatum Patris, cujus nimiam charitatem experti ſumus in te. Veniſti, inquam, non locum mutando, ſed præſentiam tuam nobis per carnem exhibendo, Deſcendiſti à regali ſolio ſublimis gloriæ tuæ in humilem & abjectam in oculis ſuis puellam, primo virginalis continentiæ

voto

voto ſigillatam. In cujus ſacro utero Spiritus ſancti inenarrabilis virtus & te concipi fecit, & naſci in vera humanitatis natura: ita ut nec majeſtatem divinitatis in te, nec integritatem virginitatis in Matre, violaret nativitatis occaſio.

6. O amanda, ò admiranda dignatio! Deus immenſæ gloriæ, vermis contemptibilis fieri non deſpexiſti: Dominus omnium conſervus ſervorum apparere voluiſti. Parum tibi viſum eſt patrem te noſtrum eſſe; etiam, Domine, frater noſter eſſe dignatus es. Et tu, Domine univerſorum, qui nullam habes indigentiam, inter ipſa nativitatis tuæ initia, non horruiſti abjectiſſimæ paupertatis deguſtare incommoda. Ut enim ait Scriptura, tibi, cùm naſcereris, non erat locus in diverſorio; neque cunabula, quæ teneritudinem tuam exciperent habuiſti; ſed tu in vili præſepio ſordentis ſtabuli, tu qui terram palmo concludis, involutus panniculis, reclinatus es; & hoſpitium, ſcilicet præſepiū, à brutis animalibus mater tua mutuò accepit.

7. Conſolamini, conſolamini, qui in ſordibus paupertatis enu-

tri-

trimini, quia vobiscum est Deus in paupertate: non cubat in deliciis splendidi cubilis: nec enim invenitur in terra suaviter viventium. Quid ultrà gloriaris ò dives? volutaris in volutabro lecti picti & delicati; cùm Rex regum suo recubitu stramenta pauperum honestare maluerit? Quid dura strata detestaris, cùm tener infantulus, in cujus manu sunt omnia, tuis sericis, tuis plumis, duras jumentorum stipulas praeelegerit?

8. Sed & tenella haec tua, Christe, infantia à persecutorum gladiis tuta non fuit. Adhuc enim inter dulcia matris ubera sugens dependebas, quando *apparuit angelus in somnis Joseph, dicens: Surge & accipe puerum, & matrem ejus, & fuge in Ægyptum; & esto ibi usque dum dicam tibi: futurum est enim, ut Herodes quaerat puerum ad perdendum eum*, Matth. 2. Jam ex tunc, bone Jesu, pati coepisti. Non solùm autem illam infantiae tuae vexationem in te ipso pertulisti; sed & mortem in pusillis tuis, quorum multa millia inter mamillas matrum pro te Herodis trucidavit immanitas.

§. III.

nulla peccati ſtilla unquam maculavit. Baptizatus es, non te in aquis, ſed quas in te ſanctificans: ut per eas ſanctificares nos.

11. De baptiſmo in deſertum in ſpiritu fortitudinis egreſſus es; ut & vitæ ſolitariæ in te non deeſſet exemplum. Solitudinem, ac jejunium quadraginta dierum, famis acerbitatem, tentamenta illuſoris ſpiritûs, æquanimiter tolerâſti, ut omnia hæc nobis tolerabilia efficeres. Demum veniſti ad oves, quæ perierant domus Iſraël, divini verbi lampadem palàm extollens ad illuminationem orbis terræ, & regnum Dei cunctis annuncians, factus es cauſſa ſalutis æternæ omnibus obtemperantibus: ſermonem ſequentibus ſignis confirmâſti; virtutem divinitatis tuæ oſtendiſti in cunctis malè habentibus; omnia omnibus gratis exhibens, quæ ſaluti eorum congruerent, ut omnes lucrificares.

12. Sed obſcuratum eſt inſipiens cor eorum, Domine, & projecerunt ſermones tuos retrorſum; neque attenderunt ad omnia mirabilia, quæ operatus es in eis, exceptis perpaucis & nobilioribus athle-

athletis, quos inter infima & abjecta mundi elegisti, ut per ipsos alta & fortia mirificè expugnares. Nec solùm ingrati gratuitis tuis beneficiis exstiterunt; sed & contumeliis affecerunt te dominum dominantium, & fecerunt in te quæcumque voluerunt. Te enim faciente opera Dei, quæ nemo alius fecit, quid dixerunt? *Non est hic homo à Deo: in principe dæmoniorum ejicit dæmonia: dæmonium habet: seducit turbas: vorax est, & potator vini; amicus publicanorum & peccatorum.* Matth. 11. vers. 18. & 19.

13. Quid fles? quid suspiras, ò homo Dei, dum sustines verborum injurias? Non audis quanta propter te in Dominum Deum tuum ceciderunt opprobria? *Si patrem familiàs Beelzebub vocaverunt, quantò magis domesticos ejus?* Matth. 10. vers. 25. Et hæc quidem, & similia blasphemantes, & aliquotiens lapidibus te impetentes, Jesu bone, patienter sustinuisti; & factus es coram eis, quasi homo non audiens, & non habens in ore suo redargutiones.

14. Novissimè autem, & ju-

stum

ſtum ſanguinem tuum à diſcipulo tuo, filio perditionis, triginta argenteis appretiati ſunt; ut præcipitarent animam tuam in mortem ſine cauſſa. Et te perditiſſimi perditoris tui perfidia non latebat, quando in cœna ablutionis cauſsâ, etiam coram ipſo, genu flexo procumbens, maledictos pedes ejus veloces ad effundendum ſanguinem tuum, ſanctiſſimis manibus tuis attrectare, lavare, & extergere dignatus es. Et adhuc extento collo ambulas, ò terra, & cinis; adhuc ſuperbia te ſupra te elevat; adhuc impatientia te exagitat! Intuere humilitatis & manſuetudinis magiſtrum, Dominum Jeſum Chriſtum, univerſæ creaturæ factorem, tremendum judicem vivorum atque mortuorum, ante pedes hominis, & traditoris ſui genua incurvantem. Diſce, quia mitis eſt, & humilis corde; & confundere in ſuperbia tua, erubeſce impatientiam tuam.

15. Hoc quoque erat manſuetudinis tuæ, Domine Jeſu, quòd perfidum illum in cœtu fratrum palam detegere & confundere noluiſti; ſed leniter admonitum accelera-

lerare jussisti quod parabatur. In omnibus his non est aversus furor ejus à te; sed egressus foras satagebat circa frequens maleficium, Quomodo cecidisti de cœlo Lucifer, qui mane oriebaris in deliciis paradisi? Gloriosus apparuisti civium cœli socius, & Verbi divini conviva. Qui nutriebaris in croceis, amplexatus es stercora? Tunc clarificata est familia tua, Christe, in modum societatis angelicæ: tunc demum divinissimi verbi uberrima inundatione felix ille conventus ex ore tuo potatus est. Siquidem corruptus ille uter foras missus fuerat, quem hujus limpidissimi liquoris infusione sciebas indignum.

§. IV.

Allocutio ad Christum orantem in horto, & apprehensum à Judæis.

16. DATO autem charitatis & patientiæ Salvatoris mandato, & disposito fratribus regno Patris tui, ad locum tradito-

ditori tuo notum tuum cum illis divertisti, sciens omnia, quæ ventura erant super te. Ibi animæ tuæ tristitiam, quam ex imminente passione sponte assumpsisti; sicut & cætera quæ passus es, in auribus fratrum profiteri non erubuisti, dicens: *Tristis est anima mea usque ad mortem.* Matth. 26. Positis quoque genibus procidisti in faciem tuam orans in agonia, dicens: *Abba Pater, Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste.* Et angustias cordis tui tristissimi indicabat sudor ille sanguineus, qui orationis tempore de sanctissima carne tua guttatim decurrebat in terram.

17. Dominator Domine JESU Christe, unde animæ tuæ hæc tam vehemens tristitia? Unde tanti sudoris, anxietas & tam anxia supplicatio? Nonne voluntarium omnino Patri sacrificium obtulisti; & nihil invitus pertulisti? Utique Domine. Arbitramur autem, quòd & hoc quoque ad consolationem infirmorum membrorum tuorum assumpsisti; ne fortè desperet quis, si caro infirma remurmuret, cùm tamen ad passionem promptus est spir-

spiritus. Nimirum, & ut majores erga te amoris & gratitudinis stimulos haberemus, naturalem carnis infirmitatem, hujusmodi judiciis in te expressisti; quibus doceremur, quia verè languores nostros ipse portâsti; & non absque sensu doloris passionum sentes percurristi.

18. Vox enim illa, vox carnis fuisse videtur, non spiritûs, ex eo quo subjunxisti: *Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma.* Quàm promptus enim fuerit spiritus tuus, bone Jesu, ad passionem, evidenter ostendisti, quando venientibus unà cum proditore tuo viris sanguinum quærentibus animam tuam cum lanternis, facibus, & armis per noctem, ultrò occurristi; & signo quod à duce flagitii acceperant, te ipsum manifestâsti. Nam accedentem ad osculum oris tui cruentam bestiam aversatus non es; sed os, in quo dolus inventus non est, ori, quod abundavit malitiâ, dulciter applicuisti.

19. O innocens Agne Dei, quid tibi, & lupo illi? *Quæ conventio Christi ad Belial?* 1. Corinth. 6. v. 15. Et hoc tuæ benignitatis erat,

Do-

Domine Jesu; ut omnia illa exhiberes, quæ pravi cordis pertinaciam emollire potuissent. Nam & veteris amicitiæ illum commonuisti, dicens: *Amice ad quid venisti?* Et horrore sceleris sui cor impii ferire voluisti, cùm ei dicebas: *Juda, osculo filium hominis tradis?*

20. *Et ecce Philistiim super te Samson*. Non illos à te absterruit, quòd in hora comprehensionis tuæ omnipotenti brachio tuo terræ eos allisisti; non quidem defensionis caussâ, sed ut cognosceret humana præsumptio, nihil se posse adversùm te, nisi quantum permitteretur à te. Et quis audiat sine gemitu, qualiter in illa hora homicidas manus tibi injecerunt, & innocentes manus tuas, bone JESU, vinculis constringentes, te agnum mansuetissimum nihil obloquentem, ad instar latronis contumeliosè petraxerunt ad victimam? Sed nec tunc misericordiam tuam super inimicos tuos distillare favus dulcedinis tuæ, Christe, cessavit. Nam & mutilatam à discipulo tuo aurem inimici sanâsti; & defensoris tui zelum à læsione trahentium

te

te compeſcuiſti. Maledictus furor eorum, quia pertinax; quem nec majeſtas miraculi, nec pietas beneficii confringere potuit.

§. V.

Paſſionis Chriſti progreſſus, uſque ad mortem: affectioneſque piiſſimæ erga ipſum.

21. CONCILIO malignantium adversùs te Pontificum præſentatus es, & veritatem prout oportuit confeſſus, quaſi de blaſphemia adjudicatus es morti. Amantiſſime Domine JESU, quanta illic indigna à propria gente pertuliſti? Vultum tuum honorabilem, in quem deſiderant angeli proſpicere, qui omnes cœlos adimplet lætitiâ, quem deprecantur omnes divites plebis, polluti labii ſui ſputis inquinaverunt, ſacrilegis manibus cæciderunt, velo operuerunt in deriſionem, & te Dominum univerſæ creaturæ tamquam ſervum contemtibilem colaphizaverunt.

Adhuc

22. Adhuc autem, & animam tuam incircunciso cani deglutiendam tradiderunt. Vinctum siquidem ante faciem Pilati Præsidis te perduxerunt, postulantes supplicio crucis perimi te, qui peccatum non noveras; & virum homicidam donari sibi, lupum agno, auro lutum præponentes. O indignum & infelix concambium! Et quidem non ignorabat impius ille, per invidiam hoc fieri in te: nec tamen abstinuit à te temerarias manus, sed replevit amaritudine animam tuam sine caussa. Illudendum Herodi te misit, illusum recepit, nudum in conspectu irrisorum astare te fecit: nec pepercit amarissimis verberibus virginem carnem tuam devellere, plagas plagis, livores livoribus crudeliter infligens.

23. Electe puer Domini mei, quid tanta amaritudine, quid tanta confusione dignum commiseras? prorsus nihil: ego, ego homo perditus, totius contritionis, totius confusionis tibi caussa exstiti. Ego uvam acerbam comedi, & dentes tui obstupuerunt; quia quæ non rapuisti, tunc exsolvebas. In omnibus his non est perfidorum

Judæorum ſatiata impietas.

24. Noviſſimè autem in manus incircumciſorum militum devolutus es, morte turpiſſima conſumendus. Parum erat ſacrilegis iſtis crucifigere te, niſi priùs & ipſi repleviſſent illuſionibus animam tuam. Quid enim de illis ait Scriptura? *Et congregaverunt ad eum univerſam cohortem in Prætorium: & exuentes eum veſtimentis ſuis, induerunt eum tunicâ purpureâ, & chlamydem coccineam circumdederunt ei: & plectentes coronam de ſpinis, impoſuerunt capiti ejus, & arundinem in dextera ejus, & genu flexo illudebant ei, dicentes: Ave Rex Judæorum: & dabant ei alapas: & exſpuentes eum, accipiebant arundinem, & percutiebant caput ejus.* Matth. 26.

25. *Et poſtquam illuſerunt ei, induerunt eum veſtimentis ſuis: & duxerunt, ut crucifigeretur, bajulantem ſibi crucem. Et perduxerunt eum in Golgotha, & dabant ei vinum myrrhatum cum felle miſtum bibere: & cùm guſtâſſet, noluit bibere. Tunc crucifixerunt eum, & duos latrones cum eo hinc & hinc; medium autem Jeſum. Jeſus autem dicebat: Pater dimitte illis,*

quia

quia nesciunt quid faciunt. Postea sciens Jesus, quia jam omnia consummata erant, ut Scriptura impleretur, dixit: Sitio. Et currens unus ex eis, acceptam spongiam implevit aceto, & imposuit arundini, & dabat ei bibere. Cùm autem accepit acetum, dixit: Consummatum est. Et exclamans voce magna, dixit: Pater in manus tuas commendo spiritum meum: & inclinato capite tradidit spiritum. Tunc unus militum lanceà latus ejus aperuit, & continuò exivit sanguis & acqua. Lucæ 23. & Joannis 19.

26. Expergiscere nunc, anima mea, excutere de pulvere, & contemplare attentiùs virum hunc memorabilem; quem in speculo Evangelici sermonis quasi præsentem intueris. Attende, anima mea, quis est iste, qui ingreditur habens imaginem quasi Regis; & nihilominus servi despectissimi confusione repletus est. Coronatus incedit: sed ipsa ejus corona cruciatus est illi, & mille puncturis speciosum ejus verticem divulnerat. Regali purpura induitur; sed potiùs in ea despicitur, quàm honoretur. Sceptrum in manu gestat: sed eo ipso caput

ejus reverendum feritur. Adorant coram ipso, positis in terram genibus Regem conclamant; & continuò ad conspuendum amabiles genas ejus insiliunt, maxillas palmis concutiunt, & honorabile collum inhonorant.

27. Vide alia quomodo per omnia vir iste coarctatur, & conspuitur, & spernitur. Sub crucis onere dorsum incurvare jubetur, & suam ipsius portare ignominiam. Ad locum deductus supplicii, myrrha potatur & felle. In cruce sublevatur, & dicit: *Pater dimitte illis, quia nesciunt quid faciunt.*

28. Qualis est hic qui in omnibus pressuris suis, nec semel os suum aperuit, ut aut querelæ, aut excusationis, aut comminationis, aut maledictionis verbum adversùs maledictos canes istos proferret: & novissimè verbum benedictionis, quale à sæculo non est auditum, super inimicos suos effudit?

29. Quid hoc viro mansuetius? quid benignius, anima mea, vidisti? Adhuc autem attentiùs illum intuere, quia & grandi admiratione, & tenerrima compassione dignus apparet. Vide nudum, &

ver-

verberibus laceratum in medio latronum cruci ignominiosè ferreis clavis affixum, aceto in cruce potatum, & post mortem lanceâ in latere vulneratum, & copiosos sanguinis rivos ex quinque vulneribus manuum, pedum, & lateris effundentem. Fletum deducite oculi mei; liquesce anima mea; igne compassionis super contritione amabilis viri illius, quem in tanta mansuetudine tantis vides afflictum doloribus.

30. Et jam quidem infirma ejus, anima mea, vidisti, & miserata es. Nunc majestatem ejus attende, & miraberis. Quid enim ait Scriptura? *A sexta autem hora tenebræ factæ sunt in universa terra usque in horam nonam, & obscuratus est sol: & velum templi scissum est à summis usque deorsum; & terra mota est, & petræ scissæ sunt; & monumenta aperta sunt; & multa corpora Sanctorum, qui dormierant, surrexerunt.* Lucæ 23. Qualis est hic, quia cœlum & terra compatiuntur ei; cujus mors mortuos vivificat?

31. Cognosce, anima mea, cognosce: hic est Dominus IESUS

Chriſtus, ſalvator tuus, unigenitus Dei Filius, verus Deus, verus homo, qui ſolus ſub ſole ſine macula inventus eſt. *Et ecce quomodo cum ſceleratis reputatus eſt, & quaſi vir leproſus, & noviſſimus virorum æſtimatus eſt. Et tanquam abortivum quod projicitur à vulva: ſic projectus eſt ab utero matris ſuæ*, infelicis ſynagogæ. Iſaiæ 53. & Job 3. Iſte formoſus præ filiis hominum, quàm deformis præ filiis hominum factus eſt! Siquidem *vulneratus eſt propter iniquitates noſtras, & attritus eſt propter ſcelera noſtra*. Iſaiæ 53. Et factus eſt holocauſtum ſuaviſſimi odoris in conſpectu tuo, Pater æternæ gloriæ, ut averteret indignationem tuam à nobis, & conſedere ſibi nos faceret in cœleſtibus.

§. VI.

§. VI.

Oratio devotissima ad Patrem æternum, ex consideratione Christi patientis & morientis.

32. RESPICE, Domine sancte Pater, de sanctuario tuo, & de excelso cœlorum habitaculo, & intuere hanc sacrosanctam hostiam, quam tibi offert magnus Pontifex noster sanctus puer tuus Jesus, pro peccatis fratrum suorum; & esto placabilis super multitudinem malitiæ nostræ. Ecce vox sanguinis fratris nostri Jesu clamat ad te de cruce. Quid enim est, Domine, quòd pendet in ea? Pendet, inquam, quia præterita quasi præsentia coram te sunt.

33. Cognosce, Pater; tunica filii tui Joseph hæc est: fera pessima devoravit eum: & conculcavit in furore suo vestimentum ejus, & omnem decorem illius reliqui corporis inquinavit: & ecce quinque scissuras lamentabiles in eo dereliquit. Hoc est vestimentum, quod

in manu Ægyptiæ meretricis, innocens puer tuus Jeſus pro peccatis fratrum ſuorum dereliquit, meliorem æſtimans jacturam pallii, quàm pudicitiæ; magiſque eligens ſpoliatus à carnis pallio in carcerem mortis deſcendere, quàm pro mundi gloria adulterinæ voci acquieſcere: illi, inquam, voci, qua dictum eſt: *Hæc omnia tibi dabo; ſi cadens adoraveris me*: quod utique eſſet dormire cum adultera.

34. Et nunc, Domine Pater; ſcimus quia *vivit Filius tuus, & dominatur in tota terra Ægypti*: immo in omni loco dominationis tuæ. Eductus enim ad imperium tuum de carcere mortis, & inferorum, & attonſus, mortalitatis comani mutata veſte carnis, in immortalitatis decor refloruit, & cum gloria ſuſcepiſti eum. Subnervavit diri Pharaonis imperium, & cum triumpho nobili virtute propria cœlos penetravit. Et ecce gloria & honore coronatus, in dextera majeſtatis tuæ aſſiſtit vultui tuo pro nobis: *Frater enim & caro noſtra eſt*.

35. Reſpice, Domine, *in faciem Chriſti tui*, qui tibi uſque ad mor-

mortem obediens factus est: nec recedant ab oculis tuis cicatrices vulnerum ejus in perpetuum, ut memineris quantam satisfactionem pro peccatis nostris ab eo susceperis. Utinam, Domine, appendas in statera peccata, quibus iram meruimus, & calamitatem, quam passus est pro nobis innocens Filius tuus. Certè, Domine, hæc gravior apparebit, & magis digna, ut ipsam effundas misericordiam super nos; quàm sint illa, aut in ipsis contineas in ira misericordias tuas. Gratias tibi, Domine sancte Pater, referat omnis lingua super abundantia pietatis tuæ, qui unico Filio cordis tui non pepercisti; sed pro nobis illum tradidisti in mortem: ut tantum, tamque fidelem advocatum haberemus in cœlis coram te.

§. VII.

Reflexiones fervidæ ad Christum Dominum tam multa, & tam dura passum pro nobis. Petitiones insuper auxiliorum ad ejus vitam moribus exprimendam, & virtutes imitandas.

36. ET tibi, Domine Jesu, fortissime zelotes, quid gratiarum, quid retributionis dignè retribuam ego homo, pulvis, & cinis, & vile figmentum? Quid enim pro salute mea facere debuisti, & non fecisti? Ab imo pedis usque ad summum verticis totum in aquis passionum te demersisti, ut me totum de illis extraheres; & intraverunt aquæ usque ad animam tuam. Nam & animam tuam in mortem perdidisti; ut animam meam perditam mihi redderes.

37. Et ecce duplici debito me obligâsti: nam & pro eo quod dedisti, & pro eo quod mei caussâ perdidisti, debitor tibi sum. Et pro mea quidem vita bis à te mihi

hi data, semel in creatione, semel in redemptione, quid magis justè tibi reddam, quàm ipsam, non habeo: pro tua autem pretiosa anima ita contribulata, quid ab homine dignè rependi possit, non invenio. Nam si cœlum, & terram, & omnem ornatum eorum pro ea rependere possem; certè nec sic usque ad mensuram debiti ullatenus attingerem.

38. Ut autem & id ipsum quod habeo & possum, tibi, Domine, retribuam; tui muneris est. Diligendus ergo es toto corde, tota anima, tota mente, tota virtute: & tua modò sequenda vestigia, qui mori dignatus es pro me. Et quomodo fiet illud in me, nisi per te? Adhæreat anima mea post te: quia tota virtus ejus pendet ex te.

39. Et nunc, Domine JESU, redemptor meus, te ut verum Deum adoro, in te credo, in te spero, & quibus possum desideriis ad te suspiro. Adjuva imperfectionem meam: ad tuæ passionis gloriosa insignia, in quibus salutem meam operatus es, totum me inclino. Tuæ victoriosæ crucis regale vexillum in nomine tuo, Chri-

ste, adoro: tuum spineum diadema, tuo rubentes sanguine clavos; tuo sancte lateri immersam lanceam; tua vulnera; tuum sanguinem; tuam mortem; tuam sepulturam, tuam victoriosam resurrectionem; & glorificationem, Christe, supplex adoro & glorifico. Odor enim vitæ mihi spirat in omnibus his. Horum vivifico odore spiritum meum, Domine, à peccati morte resuscita: Horum virtute ab astutiis Satanæ me custodi, meque conforta, ut & jugum mandatorum tuorum suave mihi fiat, & onus crucis, quod post te bajulare me jubes, humeris animæ meæ leve sit atque portabile.

46. Quæ est enim fortitudo mea, ut juxta præceptum tuum mundi pressuras tam multiplices animo invicto sustineam? Nunquid pedes mei tanquam cervorum, ut te velociter currentem per spinas & confraga passionum, consequi valeam? Sed audi, quæso, vocem meam, & inclina super servum tuum suavem illam crucem, quæ lignum vitæ est his qui apprehenderint eam, & in me spero;

cur-

curram alacriter: portabo infatigabiliter eam, quæ ab inimicis est, crucem, post te.

41. Illam, inquam, divinissimam crucem humeris meis impone, cujus latitudo est charitas, super omnem creaturam se extendens; cujus longitudo æternitas; cujus sublimitas omnipotentia; cujus profunditas inscrutabilis sapientia est. Confige illi manus meas, & pedes meos; & totam formam Passionis tuæ servo tuo indue. Da mihi, obsecro, continere ab operibus carnis, quæ odisti, & facere justitiam, quam dilexisti: & in utroque tuam quærere gloriam: & sinistram quidem meam clavo temperantiæ, dexteram verò clavo justitiæ in illa sublimi cruce confixam arbitrabor.

42. Da menti meæ jugiter meditari in lege tua, & omnem cogitatum jugiter jactare in te, & dexterum pedem meum eidem ligno vitæ prudentiæ clavo affige: Da ut ministram spiritus mei sensualitatem; nec enervet labentis vitæ infelix felicitas; nec conturbet perennis vitæ præmia felix infelicitas; & sinister quoque pes meus fortitudinis

dinis clavo in cruce tenebitur.

43. Ut autem & spinarum capitis tui aliqua in me similitudo appareat; detur, obsecro, menti meæ & salubris pœnitentiæ compunctio, & alienæ miseriæ compassio, & stimulus zeli æmulantis quod rectum est coram te; & ad te convertar in ærumna mea, dum triplex mihi configitur spina. Libet ut & spongiam per arundinem ori meo porrigas, & aceti amaritudinem gustui meo adhibeas. Libet, ut per scripturas tuas rationi meæ conferas gustare; & videre quomodo florens hic mundus tanquam spongia inanis est, & omnis concupiscentia ejus aceto amarior.

44. Ita, Pater, in me fiat, ut calix iste Babylonis aureus, inebrians omnem terram, nec inani me splendore seducat, nec falsa dulcedine inebriet; quemadmodum eos, qui tenebras lucem, & lucem tenebras, amarum dulce, & dulce amarum arbitrantur. Vinum myrrhatum suspectum est mihi pro eo, quòd tu ex eo bibere noluisti: fortè, quia nimiam acerbitatem crucifixorum tuorum indicabat. Tuæ quoque vivificæ morti servum tuum configu-

ra,

ta, faciens in me,ut moriar quidem peccato secundùm carnem ; vivam autem justitiæ secundùm spiritum .

45. Ut autem integram crucifixi imaginem portare me glorier; illud quoque quæso,quod post mortem tam insatiabilis malitia impiorum in te exercuit , hanc in me similitudinem exprime . Vulneret cor meum vivus & efficax sermo tuus , penetrabilior omni lancea acutissima;& pertingens usque ad interiora animæ meæ ; producat ex ea , tanquam à dextro latere meo, vice sanguinis & aquæ amorem tuum , & fratrum meorum . *Postremò* & munda syndone primæ stolæ spiritum meum involve , in qua requiescam , ingrediens ad te in locum tabernaculi admirabilis ; & abscondas me , donec pertranseat furor tuus .

46. Die autem tertio, post diem laboris , post diem simplicis gloriæ , mane prima Sabbathi perpetui , inter filios tuos me indignum resuscita , ut in carne mea videam claritatem tuam, & adimplear lætitia vultus tui . O salvator meus , & Deus meus, veniat, oro, tempus, ut quod nunc credo revelatis tandem ocu-

oculis aspiciam; quod nunc spero, & à longè saluto, apprehendam; quod nunc pro viribus meis desidero, ulnis animæ meæ amplectar; ac deosculer, & amoris tui abysso totus absorbear. O salvator meus, & Deus meus! Sed nunc interim benedic, anima mea, salvatorem tuum, & magnifica nomen ejus, quod est sanctum, & sanctissimis deliciis plenum.

§. VIII.

Laudes Christi, & admirationes magnitudinis ejus: ac demum imploratio miserationum ipsius.

47. O Quam bonus & suavis es, Domine Jesu, animæ quærenti te! Jesu redemptor captivorum, salvator perditorum, spes exsulum, laborantium fortitudo; anxiati spiritus latitudo, animæ lacrymosæ, & post te in sudore currentis, dulce solatium, & suave refrigerium, corona triumphantium, unica merces & lætitia supernorum civium, uberrimus fons omnium

gra-

grariarum, inclyta proles summi Dei.

48. Summe Deus, te benedicant omnia quæ in cœlo sunt sursum, & quę sunt in terra deorsum: qui magnus es tu, & sanctum nomen tuum. O immarcescibilis decor Dei excelsi, & purissima claritas lucis ęternę, vita omnem vitam vivificans, lux omne lumen illuminans, & conservans in perpetuo splendore, mille millena millia luminum fulgentia ante thronum divinę majestatis tuę à primęvo diluculo.

49. O ęternum & inessabile, clarum & dulce profluvium fontis absconditi ab oculis mortalium, cujus unda sine ortu, profundum sine fundo, cujus altum sine termino, cujus latitudo incircumscriptibilis, cujus puritas imperturbabilis. Eructat te cor Dei altissimi de suę profunditatis impenetrabili abysso, vita vitam, lux lucem, Deus Deum, ęternus ęternum, immensus immensum, ac per omnia sibi coęqualem: & de plenitudine tua omnes accepimus.

50. Te enim largissime fons omnis boni, septemplicis gratię

pre-

pretiosum lumen: te, inquam, piissime Spiritus, deprecor, ut si quæ pro fragilitate mea in veritate majestatis tuę minùs intellexi, & in præceptis Dominicis intellecta per lasciviam carnis neglexi; tua me visitatione illustrare digneris: quibus ea decenter, & mihi necessariò corrigam, meique erroris per te misericordiam consequar, ut per te, quem in periculoso hujus vitę pelago in auxilium advocavi, sine naufragio ad portum perennis requiei perducar.

51. Te itaque, Pater clementissime, peto, ut qui me primitùs creâsti, per passionem unigeniti tui recreâsti, quicquid ad laudem tuam pertinet, me cogitare facias & amare. Sed quia fragilis sum, nec possum perficere, sedula tamen confessione concedas me studere, ut redemptionis ac salvationis tuę gratiam consequar. Et quicquid deinceps operis agam, ex tua, & per tuam, & in tua gratia ad laudem tuam, totum pervenire facias, meque deinceps tuere à peccatis, & in bonis operibus validiorem esse pręcipias, & ut quamdiu in hoc corpore vivam, aliquid servitii tibi sem-

ſemper exhibeam. Poſt exitum verò animę meę à corpore, veniam omnium peccatorum conſequi, & vitam æternam me pecipere concedas. Per eum qui tecum vivit & regnat per omnia ſęcuia ſęculorum. Amen.

MEDITATIO X.

DE PASSIONE CHRISTI Ex Biblioth. Vaticana.

DULCIS Jeſus in inclinatione capitis & morte, dulcis in extenſione brachiorum, dulcis in apertione lateris, dulcis in confixione pedum clavo uno. Dulcis in inclinatione capitis: inclinans enim caput in cruce, quaſi dilectę ſuę dicere videtur: O dilectà mea, quoties deſiderâſti frui oſculo oris mei, nuncians mihi per ſodales meos, *oſculetur me oſculo oris ſui*? Ego paratus ſum, caput inclino, os porrigo, oſculare quantumlibet: nec dicas in corde tuo: illud oſculum non quęro, quod eſt ſine ſpecie & decore; ſed

illud gloriosum, quo semper frui desiderant angelici cives. Noli sic errare: quia nisi primò osculata fueris illud os, ad illud pervenire omnino non poteris. Igitur osculare istud os, quod tibi nunc offero; quoniam etsi sine specie & decore est; tamen non sine gratia.

2. Dulcis in extensione brachiorum: extendere enim brachia nobis insinuat, quòd amplexus nostros ipse desiderat, & quasi dicere videtur: O vos, qui laboratis, & onerati estis, venite & reficimini inter brachia mea, inter amplexus meos: videte quia paratus sum intra brachia mea congregare vos, venite ergo omnes: nullus timeat repelli, *quia nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur & vivat*. (Ezech. 33. v. 12. & Proverb. 8. v. 31.) *Deliciæ enim meæ sunt esse cum filiis hominum*.

3. Dulcis in apertione lateris: apertio siquidem illa revelavit nobis divitias bonitatis suę, charitatem, scilicet, cordis sui erga nos. Dulcis in confixione pedum clavo uno: quia per hoc nobis quasi ita loquitur: Ecce si putatis quia fugere debeam, & ideo ad me accedere tra-

tardatis, scientes quia sum nimis velox, & sicut hinnulus; videte quia pedes mei clavo uno confixi sunt ita, ut omnino non possim fugere vos, quia misericordia me omnino ligatum tenet; ne fugiam vos ut meruerunt peccata vestra; quia manus meę clavis confixę sunt.

4. Benigne Jesu, humilis Domine, pie Domine, dulcis in ore, dulcis in corde, dulcis in aure, inscrutabiliter & inenarrabiliter amenus, pius, & misericors, potens, sapiens, benignus, largus, sed non prodigus, valdè dulcis, & suavis. *Solus* es summum bonum, speciosus formâ præ filiis hominum, pulcher & decorus, & electus ex millibus, totus desiderabilis. Pulchrum pulchra decent. O mi Domine, nunc tota anima mea desiderat in amplexus tuos, & oscula. Nihil quæro, nisi te ipsum. Quamvis nulla merces repromitteretur, licèt Infernus & Paradisus non essent, tamen propter dulcem bonitatem tuam, propter te ipsum adhærere vellem tibi. Tu continua meditatio mea, verbum meum, opus meum. Amen.

ME-

MEDITATIO XI.

De redemptione humana. Excitatio animæ admirantis mysteria redemptionis.

1. ANIMA Christiana, anima de gravi morte resuscitata, anima de misera servitute sanguine Dei redempta & liberata, excita mentem tuam, memento resuscitationis tuæ; recogita redemptionem, & liberationem tuam. Retracta ubi, & quæ sit virtus salvationis tuæ: versare in meditatione ejus, delectare in contemplatione ejus, excute fastidium tuum, fac vim cordi tuo, intende in hoc mentem tuam: gusta bonitatem redemptoris tui: accendere in amorem salvatoris tui. Mande favum verborum, suge plusquam mellitum saporem, gluti salubrem dulcorem. Mande cogitando, suge intelligendo, glutiamando, & gaudendo-

dendo : lætare mandendo, gratulare sugendo, jucundare glutiendo.

2. Ubi ergo, & quæ est virtus & fortitudo salvationis tuæ? Certè Christus te resuscitavit: Ille bonus Samaritanus te sanavit, ille bonus amicus animâ suâ te redemit & liberavit. Christus, inquam. Ergo virtus salvationis tuæ, virtus est Christi. Ubi est hæc virtus Christi? Utique *cornua in manibus ejus: ibi abscondita est fortitudo ejus*. Abacuc 3. v. 4. Cornua quidem in manibus ejus; quia brachiis crucis confixæ sunt manus ejus. Quę autem fortitudo in tanta infirmitate? Quę altitudo in tanta humilitate? Quid venerabile in tanto contemptu? Sed certè ideo absconditum, quia in infirmitate: ideo celatum, quia in humilitate: & ideo occultum, quia in contemptu.

3. O fortitudo abscondita! hominem in cruce pendentem, suspendere mortem æternam genus humanum prementem: hominem ligno confixum, defigere mundum perpetuæ morti affixum. O celata potestas! hominem damnatum cum latroniubs salvare homines damnatos

natos cum dęmonibus : hominem in patibulo extensum omnia trahere ad se ipsum. O virtus occulta! unam animam emissam in tormento, innumerabiles extrahere de inferno! hominem mortem corporis suscipere, & mortem animarum perimere!

4. Cur, bone Domine, pie Redemptor, potens salvator, cur tantam virtutem operuisti tanta humilitate? An ut falleres diabolum, qui fallendo hominem dejecit de Paradiso? Sed utique veritas nullum fallit. Qui ignorat, qui non credit veritatem, ipse se fallit: qui videt veritatem, & odit, vel contemnit; ipse se fallit. Veritas itaque nullum fallit. An ideo, ut ipse diabolus se falleret? Sed utique sicut veritas nullum fallit, ita non intendit, ut aliquis se fallat, quamvis hoc dicatur facere cùm permittat.

5. Non enim assumpsisti hominem, ut te notum operies; sed ut ignotum aperies. Verum Deum, verum hominem te dixisti, & operibus ostendisti. Res per se occulta fuit, non studio occultata; non sic est facta, ut absconderetur, sed ut suo ordine perficeretur; nec ut ali-

aliquem deciperet, ſed ut quemadmodum oportebat, fieret. Et ſi dicitur occulta; non eſt aliud, quàm non eſt omnibus revelata. Nam etſi veritas non omnibus ſe manifeſtat, nulli tamen ſe negat. Ergo, Domine, nec ut falleres, nec ut aliquis ſe falleret, ſic feciſti; ſed ut faceres quod & quomodo faciendum erat, per omnia in veritate perſtitiſti. Qui ergo ſe fefellit in tua veritate, non de te, ſed de propria queratur falſitate.

§. II.

Deum, non cogente aliquo, nec exigente diabolo, nec promerente homine; ſed voluntate libera, ex ſuperabundantia bonitatis ſuæ, & amore juſtitiæ, carnem induiſſe, & per Paſſionem ac mortem genus humanum redemiſſe.

6. AN diabolus habebat juſtè aliquid adversùs Deum, vel adversùs hominem, propter quod Deus priùs deberet ad versùs eum pro homine hoc modo agere, quàm

quàm aperta fortitudine: ut dum ille justum hominem injustè occideret; justè potestatem, quam super injustos habebat, perderet? Sed certè diabolo, nec Deus debebat aliquid nisi pœnam, nec homo nisi vicem; ut quemadmodum ab illo se facilè permisit vinci peccando, ita illum vinceret usque ad difficultatem mortis, justitiam integram servando.

7. Sed & hoc nonnisi Deo debebat homo. Nam non peccavit adversùs diabolum, sed adversùs Deum, nec homo diaboli erat, sed & homo & diabolus Dei erant. Sed & quòd diabolus vexabat hominem, non hoc faciebat zelo justitiæ, sed nequitiæ; nec jubente Deo, sed permittente; non diaboli, sed Dei justitia exigente. Nihil ergo erat in diabolo, cur Deus adversùs eum ad salvandum hominem fortitudinem suam celare aut differre deberet.

8. An aliqua necessitas coëgit, ut altissimus sic se humiliaret, & omnipotens ad faciendum aliquid tantùm laboraret? Sed omnis necessitas; & impossibilitas ejus subjacet voluntati. Quippe quod vult,

necesse est esse, & quod non vult, impossibile est esse. Sola ergo voluntate; & quoniam voluntas ejus semper bona est; sola fecit hoc bonitate. Non enim Deus egebat, ut hoc modo hominem salvum faceret: sed humana natura indigebat, ut hoc modo Deo satisfaceret. Non egebat Deus, ut tam laboriosa pateretur; sed indigebat homo, ut sic Deo reconciliaretur: nec egebat Deus, ut sic humiliaretur: sed indigebat homo, ut sic de profundo inferni erueretur.

9. Divina natura humiliari, aut laborare non eguit, nec potuit. Hæc omnia humanam naturam, ut ad hoc restitueretur propter quod facta erat, necesse erat facere: sed nec illa, nec quicquid Deus non est, poterat ad hoc sufficere. Nam homo ad hoc quod institutus est, non restituitur, si non ad similitudinem angelorum, in quibus nullum est peccatum, provehitur: quod est impossibile fieri, nisi omnium percepta peccatorum remissione, quæ non fit, nisi præcedente integra satisfactione: quam satisfactionem talem oportet esse, ut peccator, aut aliquis pro illo det aliquid

Deo de ſuo, quod debitum non ſit, quod ſuperet omne quod Deus non eſt.

10. Si enim peccare, eſt Deum exhonorare, & hoc homo facere non debet, etiamſi neceſſe eſſet quicquid eſt, quod Deus non eſt, perire: utique veritas immutabilis, & aperta ratio exigit, ut qui peccat, reddat aliquid Deo pro honore ablato majus, quàm ſit hoc, pro quo illum exhonorare non debuit. Quod quoniam humana natura ſola non habebat; nec ſine debita ſatisfactione reconciliari poterat; ne juſtitia Dei in regno ſuo peccatum inordinatum relinqueret; ſubvenit bonitas, & eam in ſuam perſonam aſſumpſit Filius Dei: ut in ea perſona eſſet homo Deus; qui haberet quod ſuperaret, non ſolùm omnem eſſentiam, quæ Deus non eſt; ſed etiam omne debitum, quod peccatores ſolvere debent: & hoc cum nihil pro ſe deberet, ſolvere pro aliis, qui quod debebant reddere non habebant.

11. Pretioſior namque eſt vita hominis illius, quàm omne quod Deus non eſt; & ſuperat omne debitum, quod debent peccatores pro

ſatis-

ſatisfactione. Si enim interfectio illius ſuperat omnem multitudinem & magnitudinem peccatorum, quæ cogitari poſſunt extra perſonam Dei; palam eſt, quia vita ejus magis eſt bona, quàm omnia peccata ſint mala, quæ extra perſonam Dei ſunt.

§. III.

Chriſtum non ex debito, aut invitò, ſed ſpontè & liberè paſſum pro ſalute noſtra.

12. HANC vitam homo iſte, cùm ex debito mori non deberet, quoniam peccator non erat, ſpontè dedit de ſuo ad honorem Patris: cùm eam ſibi auferri propter juſtitiam permiſit; ut exemplum omnibus aliis daret, juſtitiam Dei ab illis non eſſe deſerendam propter mortem, quam ex neceſſitate aliquando ſolvere debent; cùm iſte qui eam non debebat, & ſervata juſtitia vitare poſſet, eam ſibi illatam propter juſtitiam ſpontè ſuſtineret.

13. Dedit itaque humana na-

tura Deo in illo homine spontè, & non ex debito, quod suum erat; ut redimeret se in aliis, in quibus quod ex debito exigebatur, reddere non habebat. In omnibus his divina natura non est humiliata; sed humana est exaltata: nec est illa imminuta; sed ista est misericorditer adjuta.

14 Nec humana natura in isto homine passa est aliquid ulla necessitate, sed sola libera voluntate. Nec alicui violentiæ succubuit, sed spontanea bonitate ad honorem Dei & utilitatem aliorum hominum, quæ illi mala voluntate sunt illata, laudabiliter & misericorditer sustinuit; nec ulla cogente obedientia, sed potenti disponente sapientia. Non enim illi homini Pater, ut moreretur, cogendo præcepit; sed ille quod Patri placiturum, & hominibus profuturum intellexit, hoc spontè fecit. Non enim ad hoc eum cogere potuit Pater, quod ab eo exigere non debuit: nec Patri tantus honor potuit non placere, quem tam bona voluntate Filius spontè obtulit. Sic itaque Patri liberam obedientiam exhibuit; cùm hoc quod Patri placiturum scivit,

vit; spontè facere voluit.

15. Denique quoniam Pater illi hanc bonam volũtatem dedit, quamvis liberam: non immeritò dicitur, quia eam ille velut præceptum Patris accepit. Hoc itaque modo obediens fuit Patri usque ad mortem. Et sicut mandatum dedit illi Pater, sic fecit. Et calicem quem dedit illi Pater, bibit. Hæc est enim perfecta & liberrima humanæ naturæ obedientia; cùm voluntatem suam liberam spontè voluntati Dei subdit, & cùm acceptam bonam voluntatem sine omni exactione, spontanea libertate, opere perficit. Sic homo ille redemit omnes alios: cùm hoc quod spontè dedit Deo, computat pro debito, quod illi debebant.

16. Quo pretio non semel tantùm à culpis homo redimitur; sed etiam quoties cum digna pœnitentia redierit, recipitur: quæ tamen pœnitentia peccanti non promittitur. Quod quoniam in cruce factum est; per crucem noster Christus nos redemit. Qui ergo ad hanc gratiam volunt cum digno affectu accedere, salvantur: qui verò illam contemnunt, quia debitum quod de-

debent, non reddunt, justè damnantur.

§. IV.

Affectus varii, & actiones gratiarum ad Christum, qui Passione & morte sua ex innumeris malis nos redemit.

17. ECCE, anima Christiana, hæc est virtus salvationis tuæ, hæc est caussa libertatis tuæ, hoc est pretium redemptionis tuæ. Captiva eras; sed hoc modo es redempta. Ancilla eras, & sic es liberata. Sic es exul reducta; perdita, restituta; & mortua, resuscitata. Hoc mandat, ò homo, hoc ruminet, hoc sugat, hoc glutiet cor tuum; cùm ejusdem redemptoris tui carnem & sanguinem accipit os tuum. Hoc fac in hâc vita quotidianum panem & victum, & viaticum tuum; quia per hoc, & nonnisi per hoc, & tu manebis in Christo, & Christus in te: & in futura vita, erit plenum gaudium tuum.

18. Sed,

18. Sed, ò Domiue, tu qui, ut ego viverem, mortem ſuſcepiſti: quomodo lætabor de libertate mea, quæ non eſt niſi de vinculis tuis? Qualiter gratulabor de ſalute mea, cùm non ſit, niſi de doloribus tuis? Quomodo gaudebo de vita mea, quæ non eſt niſi de morte tua? An gaudebo de his, quæ paſſus es; & de crudelitate illorum, qui ea tibi ſecerunt? Quoniam niſi illi ea feciſſent, tu paſſus non eſſes; & ſi tu paſſus non eſſes, hæc omnia bona non eſſent. Aut ſi de illis dolebo, quomodo de iſtis propter quæ illa fuerunt, & quæ non eſſent, niſi illa fuiſſent, gaudebo?

19. Sed certè illorum nequitia nihil facere potuit, niſi quia tu ſpontè permiſiſti; nec tu paſſus es, niſi quia piè voluiſti. Illorum itaque debeo crudelitatem exſecrari, mortem & labores tuos compatiendo imitari; piam voluntatem tuam gratias agendo amare, ac ſic ſecurè de bonis mihi collatis exultare.

20. Ergo, homuncio, illorum crudelitatem dimitte Dei judicio: & tracta de his, quę debes ſalvatori tuo. Conſidera quid tibi erat, & quid tibi factum ſit; & penſa qui hoc tibi fecit, quo amore dignus ſit. Intuere neceſ-

 ſita-

ſitatem tuam, & bonitatem ejus; & vide quas gratias reddas, & quantum debeas amori ejus.

21. In tenebris, in lubrico, in deſcenſu ſuper irremeabile inferni chaos eras: immenſum, & quaſi plumbeum pondus pendens à collo tuo te deorſum trahebat: onus importabile deſuper te premebat: hoſtes inviſibiles te toto conatu impellebant. Sic eras ſine omni auxilio; & neſciebas quia ſic conceptus & natus eras. Oh! quid tibi tunc erat? & quò te iſta rapiebant? Expaveſce memorando, contremiſce cogitando.

22. O bone, ò, Domine Jeſu Chriſte, ſic poſito, nec petenti, nec opinanti, ut ſol mihi illuxiſti, & mihi quomodo eram oſtendiſti. Abjeciſti plumbum, quod deorſum me trahebat; removiſti onus, quod deſuper me premebat: impellentes me repuliſti, ac illis te pro me oppoſuiſti. Vocâſti me nomine novo, quod mihi de tuo nomine dediſti, & incurvatum ad aſpectum tuum erexiſti, dicens: Confide: ego te redemi, animam meam pro te dedi. Si adhæres mihi; & mala, in quibus eras, evades; & in profundum,

quo

quò properabas, non cades: ſed perducam te ad regnum meum, & faciam te hæredem Dei, & cohæredem meum. Exinde accepiſti me in tuitionem tuam: ut nihil noceret animæ meæ contra voluntatem tuam.

23. Et ecce, cùm nondum adhæſerim tibi ſicut conſuluiſti; nondum tamen in infernum me cadere permiſiſti; ſed adhuc exſpectas ut adhæream, & facias quod promiſiſti. Certè, Domine, ſic eram; & hæc feciſti mihi. In tenebris eram, quia nihil, nec me ipſum ſciebam: in lubrico, quia imbecillis & fragilis ad lapſum peccati eram: in deſcenſu ſuper chaos inferni, quia in primis parentibus deſcenderam de juſtitia ad injuſtitiam, per quam deſcenditur ad infernum; & de beatitudine ad temporalem miſeriam, de qua caditur in æternum.

24. Pondus originalis peccati deorſum me trahebat, & onus importabile judicii Dei me premebat; & inimici mei dæmones, ut me aliis peccatis damnabiliorem facerent, quantùm in ipſis erat, vehementer inſiſtebant. Sic deſtituto omni auxilio illuxiſti mihi, &

quomodo eram ostendisti. Quia & cum ego nondum hoc nôsse poteram; alios, qui pro me essent, & postea me ipsum, antequam postularem, hæc omnia docuisti.

25. Plumbum trahens, & onus gravans, & hostes impellentes rejecisti; quia peccatum in quo natus & conceptus eram, & damnationem ejus amovisti; & malignos spiritus, ne vim animæ meæ facerent, prohibuisti.

26. Christianum me fecisti vocari de nomine tuo, per quod & ego confiteor, & tu cognoscis me inter redemptos tuos, & erexisti, & levâsti me ad notitiam & amorem tuum: fecisti me confidere de salute animæ meæ, pro qua dedisti animam tuam: & mihi, si te sequerer, promisisti gloriam tuam. Et ecce cùm nondum sequar te, sicut consuluisti, sed insuper multa peccata fecerim, quæ tu prohibuisti; adhuc exspectas ut te sequar, & dones quod promisisti.

27. Considera, anima mea, intendite omnia intima mea, quantum illi debeat substantia mea tota. Certè, Domine, quia me fecisti, debeo amori tuo me ipsum totum:

tum: qnia me redemisti, debeo me ipsum totum: quia tantum promittis, debeo me ipsum totum: immo tantum debeo amori tuo, plusquam me ipsum; quantum tu es major me, pro quo dedisti te ipsum, & cui promittis te ipsum.

28. Fac, precor Domine me gustare per amorem, quod gusto per cognitionem: sentiam per affectum, quod sentio per intellectum: plus debeo, quàm me ipsum totum; sed nec plus habeo, nec hoc ipsum possum per me reddere totum. Trahe me, Domine, in amorem tuum, vel hoc ipsum totum. Totum quod sum, tuum est conditione; fac totum tuum dilectione.

29. Ecce, Domine, coram te est cor meum: conatur, sed per se non potest: fac tu quod ipsum non Potest. Admitte me intra cubiculum amoris tui, peto, quæro, pulso. Qui me facis petere, fac & accipere. Das quærere; da invenire. Doces pulsare; aperi pulsanti. Cui das, si negas petenti? Quis invenit, si quærens frustratur? Cui aperis, si pulsanti claudis? Quid das non oranti, si amorem tuum negas oranti?

A te

A te habeo desiderare; à te habeam impetrare.

30. Adhære illi, adhære importunè, anima mea. Bone, bone Domine, ne rejicias eam: fame amoris tui languet, resocila eam: satiet eam dilectio tua, impinguet eam affectus tuus, impleat eam amor tuus: occupet me totum, & possideat totum: quia tu es cum Patre & Spiritu sancto Deus solus benedictus in sæcula sæculorum. Amen.

MEDITATIO XII.

De Christi amore ac dulcedine erga genus humanum.

1. JUCUNDITATE, pietate, utilitate redundat plenè sanctissima nativitas & infantia nostri salvatoris. Jucunditate quantum ad exultationem, pietate quantum ad passionem, utilitate quantum ad significationem. Quid enim magis jucundum, quàm ipsum videre hominem, quem esse constat homi-

hominis conditorem ? Quid iterum eidem homini magis debet videri pium, quàm claro videre oculo quod in hoc mediatore Dei & hominum, Domino nostro JESU Christo, miro quodam & ineffabili modo æternitas incipit, sublimitas humiliatur ?

2. Concipitur in utero Matris, qui sempiternus est in sinu Patris. Natus ab æterno de Patre sine Matre, nascitur in tempore de Matre sine Patre. Pannis est involutus qui stirpibus & arboribus terram vestivit, luminaribus cœlum ornavit, mare piscibus implevit. Quem cœli cœlorum capere non possunt, præsepis angustiâ continetur, lacte materno nutritur. Proficit sapientia, cujus sapientia non incipit, nec desinit, qui & Dei patris sapientia existit: ætate, cujus æternitas, sicut non proficit in majus, sic nec deficit in minus: gratia, totius ipse gratiæ auctor, & conservator, & remunerator.

3. Parentibus subditur, quem adorat omnis creatura, cui & omne genu curvatur. Addamus, si placet, quia baptizatur, & quidem Dominus à servo, Deus ab homine,

ne, & à milite Rex. Tentatur à diabolo, cui miniſtrant angeli. Eſurit cibus, ſitit fons, laſſatur via, deprimitur altitudo, virtus infirmatur, debilitatur fortitudo, injuriatur gloria, mœret lætitia, gaudium dolet, humiliatur majeſtas, & moritur vita.

§. I.

Dulciorem eſſe quodammodo JESUM, ut hominem, quàm ut Verbum.

4. JESU bone, quàm dulcis es in corde cogitantis de te, & diligentis te! Et certè neſcio, quia nec planè comprehendere valeo, unde hoc eſt, quòd longè dulcior es in corde diligentis te, in eo quod caro es, quàm in eo quod Verbum: dulcior in eo quod humilis, quàm in eo quod ſublimis. Siquidem longè dulcius eſt memoriæ diligentis te, videre te ex Matre Virgine in tempore natum, quàm in ſplendoribus ante Luciferum à Patre genitum; temetipſum exinaniviſſe, ſervique formam accepiſ-

se, quàm in forma Dei æqualem te Deo esse. Dulcius te videre coram Judæis mori in ligno, quàm dominari super angelos in cœlo: intueri te inter omnia subjectum, quàm super omnia prælatum; hominem humana pertulisse, quàm divina Deum gessisse; redemptorem esse pereuntium, quàm conditorem esse non existentium.

5. O quàm dulce est, bone Jesu, in secreto cordis ad memoriam revocare, te pro nobis in Virgine absque pollutione conceptum, absque læsione virginitatis ejus natum, pannis involutum, in præsepio reclinatum sustinentem convitia, tacentem ad opprobria, pedes discipulorum lavantem, linteo tergentem, de nocte prolixiùs orantem, sudorem sanguinis emittentem, triginta argenteis venditum, osculo traditum, cum gladiis & fustibus captum, ligatum, judicatum, flagello damnatum: ad occisionem ut agnum innocentem ductum; os tuum cùm malè tractareris non aperientem, cùm accusareris in multis non respondentem, colaphizatum, alapas patientem, flagellis cæsum, plagis lividum,

sum pro se hominem esse, sed tam dura, tamque indigna sustinuisse? Quid in mente suavius ruminatur? quid dulciùs gustatur? quid lætiùs cogitatur?

7. Mihi auferet locum in regno, ubi is omnipotens est, qui frater & caro mea est? Quis mihi eventus aliquam ingeret desolationem, cui spes tanta tantam confert certitudinem? Quomodo aliquem in eo pôtest habere locum aliqua tristitia, in quo indesinenter versatur cogitatio ista? Nec minorem in eo fiduciam parit, cùm ipsa in conditorem suum diligenter accenditur. Secura certè per omnem modum, & in nullo temeraria præsumptio, quam formavit in mente consideratio humanitatis in Christo.

8. Quomodo non sperem, me ad electorum pertingere sortem, cùm pro me videam mortuum ipsum universorum conditorem? Effudit pro me de latere suo sanguinem; quomodo non præsumam me redemptum, cùm datum pro me non ignorem tantum taleque pretium? Effudit & pro me aquam; quomodo non me confidam ab omnibus inquinamentis meis

meis mundatum, quem constat aquâ, quæ de visceribus Christi confluxit, mundatum? Effusus est, inquam, ille; effusa est illa; ille ad redempionem; ista ad redempti ablutionem; ille ut me redimeret captivum; ista, ut ablueret immundum. Traditus est pro me servo filius, ut morte sua mihi emeret hæreditatem; quomodo me non credam hæredem, & quidem hæredem Dei, cohæredem autem Christi?

9. Cùm inimicus essem, reconciliatus sum Deo per mortem filii sui; quomodo justificatus nunc in sanguine ejus non salvus ero ab ira per ipsum? Proprio filio suo non pepercit pius Pater, sed pro me tradidit illum: quomodo etiam non omnia mihi donavit cum illo? Quis accusabit adversùm me, cum charitas ejus operiat multitudinem peccatorum? Clamat sanguis ejus de terra, meliùs quam Abel, & non movebit cor Patris tanti, talisque sonus clamoris?

§. III.

§. III.

Compatiendum esse Christo patienti, & diligendum ipsum, quia dilexit.

10. ABSIT, semel & iterum absit, ut compassionis visceribus caream intuens te, ô bone Jesu mori pro me Ante oculos meos crucifigeris; & nulla tanget motio cor meum? Apparet mihi gladius tuus; & non pertransibit animam meam? Dulcis Jesu, quid mihi ut compatiar tibi? Sed non minus utile. Quomodo minus utile, cùm constet, si verum cernit ille, & sentit, in quo tu loquebaris, quia *si compatimur; & conregnabimus?* Et alibi: *si commortui sumus, & convivemus.*

11. Ut autem hæc, de qua loquimur, compassio in mente vigeat, necesse est ut ardens in ea fuerit dilectio: quia quem amore ferventi complectimur, ejus nimirum & adversitati compatimur, & prosperitati congratulamur. Jesu nec mens mea capere, nec lingua suf-

sicit

ficit exprimere, quàm ſis dignus amari à me, qui tantum dignatus es amare me. Dilexiſti me, & lavâſti me à peccatis meis in ſanguine tuo. Nam ſi diligo multùm te; tu certè & antè dilexiſti me, & plus In hoc enim charitas Dei apparet, ait Apoſtolus, non quaſi dilexerimus Deum, ſed quia prior dilexit nos. Dilexit quando non dilexi; quia & niſi non diligentem diligeres, diligentem quoque non efficeres.

12. Diligo te ſuper omnia, ò dulciſſime Jeſu, ſed nimis parum: quia longè minùs, quàm dignus es, dilectiſſime, ac proinde minùs quàm debeo. Et quis hoc poſſet? Diligere te poteſt aliquis, te donante, quantum valet; ſed nunquam quantum debet. Quis tibi reddet innoxium ſanguinem tuum, cujus non gutta, ſed unda per quinque tui corporis partes profluxit? Creâſti me, cùm non eſſem; redemiſti me cùm perditus eſſem. Sed conditionis quidem meæ, & redemptionis cauſſa ſola fuit dilectio tua.

13. Quid ergo, ò dulcedo vitæ meæ, Jeſu, quid in me vidiſti

pro quo tantum pretium dares? Nihil prorsus, nisi quia sic fuit placitum ante te. Multum quidem non tulisti Creator, sed longè plus redemptor. O quàm decorus es Domine Jesu, & quàm suavis! Decorus, sed videntibus te: suavis, sed gustantibus te. Nesciris, nisi videaris. Non es dulcis, nisi gusteris. Fac me quærere te, quæsitum invenire te, tentum possidere, ut tu solus dulcescas mihi, sapias, & places. Fac me agnoscere te, timere, amare, desiderare. In amorem temporalium labi ne sinas me. Heu mi, Domine, quia incessanter non possum gustare, quàm suavis & dulcis sis.

§. IV.

Precatio supplex ad veniam impetrandam.

14. PECCATOR sum, ò misericordissime Jesu. Miserere mei, qui non venisti vocare justos, sed peccatores. Fons patens domui David, appare, & effunde, & ablue me. Patens es enim

nim omnibus sitientibus te, & omnes omnium verè pœnitentium sordes abluis; reddens eis, ò dulcissime Jesu, bonum pro malo, donum pro iniquitate, meritum pro delicto, pro facinore justitiam, & gratiam pro culpa.

15. Expertus est hoc Rex David, qui pœnitens à nuncio tuo audivit: *Dominus transtulit peccatum tuum à te, non morieris. 2. Reg. 12. v. 13.* In te namque lotus est lacrymis pœnitentiæ, & mundatus est à maculis gravis culpæ. Tua siquidem in eo munditia, crimen lavit adulterii, & pietas crudelitatem extersit homicidii. In te purgatus est ille Princeps Apostolorum, qui amare flevit, quod timidè negavit. In te etiam illa famosa peccatrix, ò fons purissime & dulcissime, dealbata, tanta meruit familiaritate donari, ut ipsis Apostolis novam tuæ resurrectionis gloriam, & prior videret, & eis eam annunciaret.

16. In te quoque ille mundatus est, qui juxta te in cruce pendens, dum & se digna factis recepisse cognovit, & te in tuo regno sui habere memoriam petiit, statim

tim à te audire meruit: *Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso.* Et quot in te, pie Jesu, quotidie illustrantur, & abluuntur, de tenebris ad lucem, & de sordibus ad munditiam? suscipe ita me diu exultantem ad te!

17. Dulcedo vitæ, & sanitas non fallax, ò bone Jesu; si in carne seminavi, quid de carne metam, nisi corruptionem? Et si mundum dilexi, quem ex eo capiam fructum? Triplex, Domine Deus, solebam regi Babylonico persolvere tributum in nefando ejus obsequio. Obsequium ejus quid est, nisi peccatum? Tributum verò est triplex, delectatio, consensus, consuetudo. Et solvebatur hoc tributum de corde, ore, & opere.

18. Ecce quibus ardoribus hæc erat olla succensa, cujus facies à facie aquilonis, cujus prunas ardere fecit suggestio hostis, qui mentis meæ cogitatus exussit. Ecce, misericors Deus, ecce funiculus triplex, mentem, linguam, corpus ferociter stringens. Nunquam erat in me sanitas, à planta pedis usque ad verticem. *Sana* (ergo) *animam meam, quia peccavi tibi.* Facer-

go opus tuum, pie Jesu, & salva me. Vocaris enim Jesus, non ob aliud, nisi quia tu salvum facies populum tuum à peccatis eorum, qui cum Patre & Spiritu sancto vivis & regnas in sæcula sæculorum. Amen.

MEDITATIO XIII.

Alloquia dulcissima, & tenerrimæ aspirationes ad Christum Dominum.

1. VERBUM secretum mihi est ad te, Domine mi Rex sæculorum, Christe Jesu. Ausu charitatis alloqui te præsumit factura manus tuæ, concupiscens decorem tuum, & audire te gestiens. Desiderate cordis mei, usquequò sustinebo absentiam tuam? Usquequò ingemiscam, & stillabit post te oculus meus?

2. Amabilis Domine, ubi habitas? ubi est diversorium tuum in quo

quo lætus recubis inter charissimos tuos, & satias eos manifestatione gloriæ tuæ? Quàm felix, quàm illustris, quàm sanctus, quanta appetendus aviditate locus ille deificæ voluptatis, locus perennium deliciarum. Non accessit oculus meus, neque appropinquavit cor meum usque ad multitudinem dulcedinis tuæ, quam intrinsecùs abscondisti filiis tuis. Solo ejus odore foris utcumque sustentor. Spiramentum suavitatis tuæ de longinquo venit ad me, quæ est mihi super odorem balsami, & fragrantiam thuris ac myrrhæ, omnisque generis suavia odoramenta. Concupiscentias mundas parit in me, quarum est adustio dulcis; vix portabilis tamen.

3. Quid enim mihi est in cœlo? quis thasaurus meus in illa cœlica cella? quæ est hæreditas mea in terra viventium? Nonne Christus Dominus meus, unica salus mea, totum bonum meum, plenum gaudium meum? Et quomodo potero continere cor meum, Domine, ut non amem te? Si non amavero te, quid amabo? Si transtulero amorem meum à te;

ubi ipsum dignè collocabo?

4. Desiderabilis Domine, ubi extra te requiescerent desideria mea? Si uspiam extra te pedem extendat amor meus, pollutus erit; si à te declinaverint desideria mea, vana erunt. Nonne tu amabilis & desiderabilis es super omnia, quæ amari possunt & desiderari? Abs te habet quicquid habet omnis creatura decoris & pretii. Et quid mirum si omnia solus præcellis? Tu inter astra excellenti solem claritate vestisti, & clarior sole tu es. Immo quid est sol, quid est omnis creata lux ad tui comparationem, nisi tenebræ?

§. I.

Affectiones erga pulchritudinem incomparabilem Christi.

5. ORNASTI cœlum syderibus, empyreum Angelis, aëra volucribus, aquas piscibus, terras herbis, floribus virgulta. Sed non est species ultra, neque decor omnibus iis in tui comparatione, ò fons universæ pulchritudinis,

Domi-

Domine Jesu. Melli dulcedinem suam præstitisti, & dulcior melle tu es. Oleo suavitatem suam dedisti, & suavior oleo tu es. Aromatibus cunctis odores suos tribuisti, & est, ò Jesu, odor tuus super omnia aromata suavis & gratus.

6. Aurum inter omnia metalla pretiosum & pulchrum in singulari excellentia à te conditum est. Et hoc quid est comparatum impretiabili Domino, & immensæ claritati, in quam desiderant Angeli prospicere? Opus manuum tuarum est omnis lapis pretiosus & desiderabilis ad videndum: sardius, topazius, iaspis, chrysolitus, onyx, beryllus, amethystus, sapphirus, carbunculus, & smaragdus. Et hæc quid sunt nisi festucæ ad tui comparationem, ò Rex decorus nimis, & multum amande? Tuæ operationis sunt gemmæ vivæ & immortales, quibus, ò sapiens architecte, in exordio sæculorum aulam superætheream pulchrè distinxisti ad laudem & gloriam Patris.

7. Per te millia millium, ad complenda Patris mysteria, alacri discursa, jugiter meant inter cœ-

lum & terram, quasi apes negotiosæ inter alvearia, & flores disponentes omnia suaviter: populus accinctus nesciens labem, vel inobedientiæ moram. Per te centena decies millies millena assistunt in sanctuario uranici templi, intendentes in vultu majestatis claro, & inflexibili visu, ac personantes harmoniam incessabilis hymni, in gloriam trinæ & simplæ divinitatis. Per te Seraphim ardet, per te Cherubim lucet, per te Throni judicant.

§. II.

Affectiones erga excellentiam Christi super novem Spirituum cœlestium ordines. Ubi de singulorum officiis.

8. TU Dominus noster, ignis es innocuè ardens, & à tuæ divinitatis immediata approximatione totus charitate ignitur, & flammea coruscatione vestitur sacer ordo Seraphim, qui & sui suavis incendii exuberantiam spargit in cæteras tibi militantes pha-

phalangas, de quarum plenitudine gustamus & nos. Tu Deus noster, vera lux es, & suscipiunt montes populo tuo lucem, dum thesauros sapientiæ & scientiæ in te reconditos, ad intuentes te è vicino oculos Cherubim per te ipsum largè effundis, & derivari facis ad illuminandas subordinatas illis electas lampadas admirabilis tabernaculi tui, quæ ante faciem tuam, Domine, inextinguibiliter lucent.

9. Tu Rex Regum, & Judex Judicum magne & metuende, excelsos insides thronos, solam super se habentes celsitudinem tuam, sedes fixas, & suaves, pacatissimas, summæque tranquillitatis uniformitate compactas, per te discernentes vias veritatis, per te judicantes judicia æquitatis. Dominator Domine, te Dominationum sublimitas sancta adorat, singulari liberalitate animum in divina extendens, atque inter prænobiles aulæ tuæ heroes, per te primatum agens alti dominii sine altitudine fastûs.

10. Nobile decus principum; per te, Domine Deus meus, celsus ordo Principatuum sine invidiosa

præcellentia principatur super militiam cœli, cui ad explenda divina mysteria, juxta perceptam intrinsecùs cordis tui dispositionem, dulcis magisterii præbet ducatum.

11. Tua est potentia, Potestatum Domine, prementium in flammeo telo collata tartaricorum principum; & te in illis metuunt, ne quantum volunt valeant perficere multum ob perniciem nostram. Tua est, ò virtus Patris, omnis mirificentia beatarum virtutum, quarum agitur ministerio, ut te miretur omne sæculum, & obmutescens in mirabilibus tuis, exclamet, & dicat: Omnia quæcumque voluit Dominus, fecit in cœlo & in terra, in mari, & in omnibus abyssis.

12. Tua est, ò dulcis Jesu, magnificentia archangelorum, in quibus multæ dignationis opus operatur benignitas tua; dum tam gloriosos palatii tui Satrapas destinare non spernis in hæc mundi infima, ad suffragandum parvitati nostræ, qui comparati sumus luto, & assimilati favillæ & cineri. Per hos quippe tuo jussu summæ nostræ salutis administrantur negotia, summaque superni consilii ad nos deferun-

runtur arcana : per hos ſanitates mortalium procreantur , per hos conſiſtunt regna & imperia mundi.

13. Inter quos præcipuum novimus tuum Michaëlem , ſigniferum nobilem , cœli civem , qui ſtat pro acie Dei viventis , extendens romphæam propugnationis , ac voce terrificá intonans: *Quis ut Deus?* ſuper eos , qui ex adverſo ſunt.

14. Sed & illa felicium angelorum amabilis innocentia , nonne pretioſum opus digitorum tuorum eſt , ò Dei ſapientia ? Unde exornâſti eos quaſi incorruptibili veſtitura in die qua condidiſti eos , in opus ſacri miniſterii tui . Hi ſunt viva ſydera ſuperioris cœli , lilia interioris paradiſi , roſæ plantatæ ſuper aquam Siloë , quæ fluit cum ſilentio , tibi mentium radicibus immobiliter hærent.

15. O flumen pacis , ò deliciarum agri odor , ò ſapientia ſola gyrum cœli circumiens , ex te lucent , candent , rubent in ſapientia multa , in caſtitate virginea , in charitatis ardoribus ſempiternis . Florida hæc juventus , Domine fideliter tibi in noſtra infirmitate deſer-

vit; dum in his tenebris mundi gressus nostros pædagogica manuductione dirigit, dum hostiles incursus à nobis repellit, dum voluntatis tuæ secreta nobis nunciat, dum ad bona quæque mentes dissolutas roborat, dum orationum nostrarum thymiamata ad aram auream transfert, & faciem pii Patris pro nobis semper exorat.

16. Ita pie Pater, de nobis longè adhuc agentibus aliqua tibi cura est. Et si quid pretii habet drachma decima olim è sinu tuo elapsa, & nunc tandem in laboribus tuis requisita; hoc tui, bone Jesu, pii est muneris. Si quid dulcisonæ vocis habet hæc decima chorda divinæ laudationis; hoc tuus in ea suavis contactus operatur, dum in psalterio decachordo psallis gloriam Patris.

17. Psalle, ut psallis, Domine; modulare dulce melos Patri velocibus articulis multiformium gratiarum. Tange novem illas purissimas chordas in cœlo, quæ nihil triste unquam sonuerunt. Tange & istam decimam gravem, cujus superior quidem portio jam pertracta ad te lætitiam sonat, inferior

adhuc terræ adstricta mœstos novit reboare sonos.

18. Cuncta virtutis tuæ opera, ô Dei unigenite, dum attentè considero, stupens expavesco; quia multum per omnem modum in eis gloriosus appares. Magna enim, pulchra, & bona sunt valdè; sed ad tui comparationem quasi nihilum & inane reputantur Cœli, & terra, & omnis ornatus eorum, te auctore, & gubernatore subsistunt, & te potentem & metuendum, sapientem & pulchrum, bonum & amabilem omnia prædicant; & quantum lux tenebras, tantum cuncta solus præcedis.

19. Et tu in cœlo servatus es, Deus meus, merces servi tui, ipse dator & donum salutis, quam à te exspectat anima mea. *Et à te quid volui super terram?* Quid volvor de cœlo in centrum? Quid melius, quid amabilius te existimavi super terram, ut abstraherem cor meum à te ad concupiscendum quicquam in mundo absque te? Cur amavi, quare concupivi in omni vita mea quicquam præter te Jesum Deum meum? Quare distuli, cur intermisi ullo tempore te, Jesu, versare in corde, te tota mente amplecti,

& delectare in tua dulcedine omnia interiora ſpiritus mei ? Ubi eram, quando tecum mente non eram? Quò defluxerunt, quando non in te ſolum habuerunt deſideria mea ?

§. III.

Deploratio temporis amiſſi, & affectiones complacentiæ de gloria Chriſti.

20. DEUS vitæ meæ quàm vanè conſumpta ſunt, quàm infructuosè elapſa ſunt tempora mea, quæ dediſti mihi ut facerem voluntatem tuam in eis; & non feci! Quanti anni, quot horæ perierunt apud me; in quibus ſine fructu vixi coram te! Et quomodo ſubſiſtam ? quomodo levare potero oculos meos in faciem tuam in illo magno examine tuo; ſi rememorari juſſeris omnia peccata mea, vel tempora mea, & fructum requiſieris ſingulorum ?

21. Patientiſſime Pater, non fiat hoc; ſed ſint in oblivione coram te quæ perdidi tempora heu multa nimis. Et ſi quæ te juvante

uti-

utiliter servavi, quorum, ò Domine, numerus brevis est, in memoria æterna fac permanere; fiat amande pater, saltem hoc residuum temporis mei fructuosum, & sanctificatum in gratia tua, ut in diebus æternitatis inveniat locum, & computabile sit ante te.

22. Jam ex hoc nunc omnia desideria mea incalescite, & effugite in Dominum Jesum; currite, satis hactenus tardâstis? properate quò pergitis, quærite quem quæritis. Jesum quæritis Nazarenum crucifixum. Ascendit in cœlum, non est hîc. Non est ubi erat. Non est ubi nobile caput suum reclinare non poterat. Non est ubi ambulavit in medio tribulationis repletus despectione. Non est ubi stetit judicandus ante faciem Pilati. Non est ubi stetit spretus & illusus coram Herode. Non est ubi pependit conspectus, cæsus, vulneratus, & cruore perfusus in medio sceleratorum. Non est ubi jacuit lapide clausus, & gentium militiâ custoditus.

23. Ubi verò est amantissimus Domini, habitat confidenter, & flagellum non appropinquat tabernaculo ejus. Super altitudinem cœlorum,

ſuper omnem excellentiam angelorum, propria virtute aſcendit; ſuper ſolium ſingularis gloriæ in dextera Patris, cui coæternus & conſubſtantialis ſedet, & divino amictus lumine, coronatus gloria & honore, ut decet unigenitum Dei: ſerenus in lætitia, plenus omnipotentatu, Dominus in cœlo & in terra.

24. Ibi adorant eum omnes angeli Dei, & univerſa multitudo civium cœleſtis Sion. In ipſo unanimiter lætantur omnium corda, in ejus deſiderabili facie paſcuntur omnium oculi bonorum. In ipſum undique confluunt deſideria omnium Sanctorum, ipſi jubilat, ipſi applaudit, ipſum magnificat tota uranica civitas, glorioſa per omnem modum in ſplendoribus ejus.

§. IV.

§. IV.

Gratulationes ad singulos Sanctorum choros, & ad Virginem Deiparam, de gloria Christi, & sua.

25. EXULTA & *lauda habitatio Sion, quia magnus in medio tui sanctus Israël*. Exultate in nobili filio vestro vos illustres Patriarchæ, quia impleta est in eo omnis exspectatio vestra, & ipse sublimis est valdè, *& benedicentur in ipso* (vestro videlicet semine) *omnes gentes*. Sic enim pollicitus est sermo divinus. Gaudete in Jesu Propheta magno, vos Prophetæ viri veraces, quia mirificè & gloriosè impleta videtis omnia, quæ de ipso annunciâstis in Spiritu sancto, & fideles inventi estis in cunctis sermonibus vestris.

26. Gaudete in Domino JESU magistro vestro, vos inclyti proceres cœli, beati Apostoli, gaudete in ipso, & iterum dico gaudete cum Christo familiari lætitia. Ecce enim quem vidistis in medio vestri esurien-

rientem & sitientem, fatigatum, & iis similia carnis infirma tolerantem, ab omnibus reprobari, & cum sceleratis reputari, quomodo vicit; quomodo regnat; quomodo ei omnia sub pedibus sunt; quàm gloriosus in suo dominio lumine fulget; & sui gaudii, suæ ineffabilisque gloriæ nunc vos socios habet, qui olim permansistis cum ipso in tentationibus suis, & vexationum ejus consortes fuistis.

27. Adorate nunc dulcia illa genua, quæ se curvaverunt ante vos usque ad terram, sedentibus vobis ad sanctissimam cœnam. Adorate nunc sacrosanctas illas manus, quibus pulverem pedum vestrorum Rex Regum lavare & extergere dignatus est.

28. Gaudete in Jesu, principe militiæ vestræ, vos Martyres victoriosi, quia ipsum, pro quo tradidistis in mortem animas vestras; ipsum inquam, Jesum Filium Dei, possidetis, præmium certaminis vestri.

29. Gaudete in JESU summo doctore veritatis, ò venerandi Confessores, & Doctores, quia quem olim doctrinis sacris, & operibus ju-

justis confessi estis coram hominibus, nunc confitetur vos coram Patre suo, & sanctis angelis ejus.

30. Gaudete in Jesu virgine, & virginum sanctificatore, vos paradisicolæ Virgines, vos angelis similes; quia ecce quem amâstis, quem optâstis, quem ardentibus desideriis expetistis, pro cujus amore terrenos sponsos, & omnem ornatum sæculi contempsistis, summi Regis filium nunc videtis, nunc tenetis, nunc in ejus castis amplexibus quiescitis, & divelli à vobis nulla insidiatoris fraudulentia potest.

31. Verùm inter omnes cœlicolas uberrimum tibi gaudium sit, ô MARIA, Virginum Virgo singularis, rosa cœlicæ amœnitatis, prælucidum sydus inter primęvas lucernas divini luminis susceptivas. In tuo Jesu filio dulcissimo sola prę omnibus gaude gaudio magno, quia quem ut hominem peperisti, & propriis uberibus enutristi, ipsum cum angelis, & universis civibus cœli adoras ut Deum vivum & verum.

32. Gaude, felix Mater, quia quem vidisti in ligno crucis pendentem, vides in cœlo regnantem cum gloria magna, vides omnem altitu-

dinem

dinem cœlestium, terrestrium, & infernorum majestati ejus inclinatam, & omne robur inimicorum ejus attritum.

33. Gaudia gaudiorum sunt tibi, omnis plenitudo Sanctorum, beata Hierusalem mater nostra, quæ sursum es: festivitatem age lætabundam & indesinentem in visione pacifica tui Jesu, libertatis tuæ auctoris.

§. V.

Excitatio animæ, & omnium creaturarum ad amandum JESUM.

34. ET tu nunc rursum elevare, anima mea, quali potes conatu, & Sanctis te ingerere millibus lætantium in Domino Jesu. Illuc fidei & spei vehiculo perge, ibi per charitatis ardorem conversare, ubi Christus est in dextera Dei sedens. Intende mentis oculum in lumine vultus ejus. Lustra, ac deosculare gratulabunda devotione singula loca felicium plagarum ejus, de quibus egressi

sunt

sunt pretiosi illi liquores sanguinis sancti, quo te appretiavit unigenitus Dei, & sanctificavit in vitam æternam.

35. Jesu, qui non amat te, anathema sit. Qui te non amat, amaritudinibus repleatur. Castus est amor tuus, Domine, & nihil impuritatis admittit. Sobrius est sapor amoris tui, & nullam mentem alienat à recto. Suavis est amor tuus, & nihil habet amari: nam & quæ amara sunt mundi, indulcat; & dulcia ejus reddit amara. Inter angustias non coarctatur, inter pressuras non comprimitur; non perit sub inopia, non mœrore contrahitur. In laboribus manuum æquanimis, inter minas securus, inter blandimenta incorruptus, inter tormenta perseverat invictus, in morte semper est vivus. Sicut in thesauro cupidus gaudet, & sicut in amore unici filii delectatur mater; ita gaudium & delectatio est grata in charitate tua, dulcis Jesu, animæ amanti te. Dulcedo mellis, suavitas lactis, vini inebrians sapor, cunctæque deliciæ non sic oblectant fauces gustantium se ut tuus amor mentes diligentium te.

36. O

36. O dulcis Jesu, vive panis, nimis concupiscibilis, botre suavis, oleum mistum, mitis agne, fortis leo, formosa panthera, simplex columba, velox aquila, stella matutina, sol æterne, angele pacis, fontale lumen sempiternorum luminum, te amet, in te delectetur, te admiretur omnis sensus bonus tuæ conveniens laudi, Deus cordis mei, & pars mea Christe Jesu, deficiat cor meum spiritu suo, & caro à concupiscentiis suis, & vivas tu in me, & concalescat in spiritu meo vivus carbo amoris tui, & excrescat in ignem perfectum. Foveat, & enutriat illum in me gratia tua, ut ardeat jugiter in aïa cordis mei: serveat in medullis meis, flagret in absconditis animæ: in die consummationis meæ consumatus inveniatur apud te.

37. In die qua eruit me videbis à tunica ista mortali, quam nunc circumfero, circumdet me dilectio tua, sit animæ meæ quasi vestimentum decoris, ut non nuda, sed vestita inveniatur, & habeat unde abscondantur infirma ejus ab oculis tuis. Ignem alienum, ignem, qui per adversarios tuos ardeat, dile-

dilectionis tuæ fervor elonget à me: animam meam ad te Creatorem suum attollat: & quantum satis est, tuo divino lumine eam immergat.

38. Domine Jesu, omnes qui diligunt, repleantur benedictionibus tuis. Accedentes ad te, in cœlo scribantur; ut sit pax eis in velamento alarum tuarum per ævum. Tibi autem, unice Dei, sit cum æterno Patre, & Sancto Spiritu laus indeficiens, inviolabile decus, & solidum regnum in sæcula sæculorum. Amen.

MEDITATIO XIV.

Aliàs

ENCHIRIDION, SIVE MANUALE.

Ad excitandum Dei amorem.

PROLOGUS.

1. QUONIAM in medio laqueorum positi sumus, facilè à cœlesti desiderio frigescimus. Quapropter assiduo indigemus munimento, ut expergefacti, ad Deum nostrum, verum & summum bonum, cùm defuimus, recurramus. Iccircò non præsumptionis temeritate, sed magna Dei mei dilectione, huic opusculo ad laudem ejus operam dedi, ut ex elegantioribus dictis sanctorum Patrum breve & manuale verbum de Deo meo mecum semper ha-

haberem; ex cujus lectionis igne, quoties tepesco, in ejus accendar amorem.

§. I.

Consideratio & admiratio magnitudinis Dei.

2. NUNC adesto mihi, Deus meus, quem quæro, quem diligo, quem corde & ore confiteor, & qua valeo virtute laudo, atque adoro. Mens mea devota tibi, tui amore succensa, tibi spirans, tibi inhians, te solum videre desiderans, nihil habet dulce, nisi de te loqui, de te audire, de te scribere, de te conferre, tuam gloriam frequenter sub corde revolvere, ut tui suavis memoria sit inter hos turbines aliqua repausatio mea.

3. Te ergo invoco desideratissime: ad te clamo clamore magno in toto corde meo. Et cùm te invoco, utique in me ipso invoco: quoniam omnino non essem, nisi tu esses in me; & nisi ego essem in te, non esses in me. In me es, quoniam in memoria mea manes: ex

ea cognovi te, & in ea invenio te cùm reminiſcor tui, & delector in te de te, ex quo omnia, per quem omnia, & in quo omnia.

4. Tu, Domine, cœlum & terram imples, omnia portans ſine onere, omnia implens ſine incluſione. Semper agens, ſemper quietus. Colligens, & non egens. Quærens cùm nihil deſit tibi. Amans, nec æſtuans; zelans, & ſecurus es. Pœnitet te, & non doles. Iraſceris, & tranquillus es. Opera mutas, ſed non mutas conſilium. Recipis quod invenis, & nunquam amiſiſti. Nunquam inops, & gaudes lucris. Nunquam avarus, & uſuras exigis. Supererogas cui non debes, vel ſemper ſupererogatur tibi, ut debeas. Et quis habet quicquam non tuum? Reddis debita, nulli debens, donas debita, nihil perdens.

5. Qui ubique es, & ubique totus. Qui ſentiri potes, & videri non potes. Qui nuſquam dees, & tamen ab iniquorum cogitationibus longè es. Qui nec ibi dees, ubi longè es: quia ubi non es per gratiam, ades per vindictam. Qui ubique præſens es, & vix inveniri po-

potes. Quem ſtantem ſequimur, & apprehendere non valemus. Qui tenes omnia, imples omnia, circumplecteris omnia, ſuperexcedis omnia, ſuſtines omnia. Qui corda fidelium doces ſine ſtrepitu verborum. Qui locis non diſtenderis, nec temporibus variaris, nec habes acceſſus & receſſus. Qui habitas lucem inacceſſibilem. Quem nullus hominum vidit, nec videre poteſt. In te manens quietus, ubique circuis totum. Non ſcindi & dividi potes, quia verè unus es, nec in partes efficeris; ſed totus totum tenes, totum imples, totum illuſtras & poſſides.

6. Si totum mundum libri repleant, tua ſcientia inenarrabilis non poteſt enarrari. Quoniam verò indicibilis es, nullo modo ſcribi poteris, nec concludi. Tu es fons lucis divinæ, & ſol claritatis æternæ. Magnus es ſine quantitate; & ideo immenſus. Bonus ſine qualitate; & ideo verè & ſummè bonus: & nemo bonus niſi tu ſolus. Cujus voluntas opus eſt. Cujus velle, poſſe eſt. Qui omnia, quæ ex nihilo creâſti, ſola voluntate feciſti. Qui omnem creaturam tuam abſ-

que indigentia aliqua possides, & sine labore gubernas, & absque tædio regis, & nihil est quod conturbet ordinem imperii tui, vel in summis, vel in imis.

7. Qui in omnibus locis sine loco haberis, & omnia contines sine ambitu, & ubique præsens es sine situ, & motu. Qui nec mali auctor es, quod facere non potes. Qui nihil non potes, nec unquam quicquam te fecisse pœnituit. Cujus bonitate facti sumus, & justitiâ pœnas luimus, & clementiâ liberamur.

8. Cujus omnipotentia omnia gubernat, regit, & implet quæ creavit. Nec ideo te implere omnia dicimus, ut te contineant; sed ipsa potiùs à te contineantur. Nec particulatim imples omnia, nec ullatenus ita putandum est, ut unaquæque res pro magnitudine suæ portionis capiat te, id est maxima majus, minima minus, cùm sis potiùs ipse totus in omnibus, & omnia in te. Cujus omnipotentia omnia concludit, nec evadendi potentiam tuam quis aditum invenire poterit. Qui enim te non habet placatum, nequaquam evadet iratum.

§. II.

§. II.

Imploratio auxilii ad Deum amandum.

9. TE igitur, clementissime Deus, invoco in animam meam, quam præparas ad capiendum te ex desiderio, quod inspiras ei. Intra, rogo, in eam, & coapta eam tibi, ut possideas illam, quam fecisti, & refecisti; ut habeam te velut signaculum super cor meum. Quæso, piissime, invocantem te non deseras, quia priusquam te invocarem, me vocâsti, & quæsisti, ut ego servus tuus te quærerem, quærendo invenirem, & inventum amarem.

10. Quæsivi & inveni te, Domine, & amare desidero. Auge desiderium meum, & da quod peto: quoniam si cuncta quæ fecisti mihi dederis; non sufficit servo tuo, nisi te ipsum dederis. Da ergo te ipsum mihi, Deus meus, redde te mihi. En amo te; & si parum est, amem validiùs. Tui ergo amore teneor, tui desiderio

flagro, tui dulci memoria delector.

21. Ecce dum tibi mens mea suspirat, & tuam ineffabilem pietatem meditatur; ipsa carnis sarcina, minùs gravat, cogitationum tumultus cessat, pondus mortalitatis & miseriarum more solito non hebetat, silent cuncta, tranquilla sunt omnia. Cor ardet, animus gaudet, memoria viget, intellectus lucet, & totus spiritus ex desiderio visionis tuæ accensus, invisibilium amore rapi se videt.

22. Assumat spiritus meus pennas ut aquilæ, volet, & non deficiat, volet, & perveniat usque ad decorem domus tuæ, & thronum gloriæ tuæ :, & ibi super mensam refectionis civium supernorum pascatur de oculis tuis in loco pascuæ juxta fluenta plenissima. Tu esto exultatio nostra, qui es spes nostra, salus, atque redemptio. Tu esto nostrum gaudium, qui es futurus præmium. Te semper quærat anima mea, & tu præsta, ut quærendo non deficiat.

§. III.

Infelicitas animæ non amantis Deum.

13. VÆ miseræ animæ! Quæ Christum non quærit nec amat, arida manet & misera. Perdit quod vivit, qui te Deum non diligit. Qui curat vivere non propter te, Domine, nihil est, & pro nihilo est. Qui tibi vivere recusat, mortuus est. Qui tibi non sapit, desipit.

14. Misericordissime, tibi me commendo, reddo, & concedo, per quem sum, vivo, & sapio. In te confido, spero, & totam spem meam pono, per quem resurgam, vivam, & requiescam. Te cupio, diligo, & adoro; cum quo manebo, regnabo, & beatus ero. Anima quæ te non quærit, nec diligit, mundum diligit, peccatis servit, & vitiis subjecta est, nunquam quiescit, nunquam secura est.

15. Famuletur tibi semper mens mea, piissime. Suspiret tibi semper peregrinatio mea, ardeat in amore

tui cor meum. Requiescat in te, Deus meus, anima mea: contempletur te in mentis excessu, cantet laudes tuas in jubilatione, & hæc sit in hoc exsilio meo consolatio mea. Confugiat mens mea sub umbra alarum tuarum ab æstibus cogitationum sæculi hujus. Repauset in te cor meum, cor mare magnum tumens fluctibus.

16. O dives omnium bonarum dapum, supernæ satietatis opulentissime largitor Deus, da lasso cibum, collige dispersum, libera captivum, & redintegra scissum. En stat ad ostium, & pulsat. Obsecro per viscera misericordiæ tuæ, quibus visitâsti nos oriens ex alto, jube pulsanti misero aperiri, ut liberis gressibus ingrediatur ad te, & requiescat in te, & reficiatur de te pane cœlesti: tu enim es panis, & fons vitæ, tu lumen claritatis æternæ, tu omnia, ex quibus vivunt recti, qui diligunt te.

§. IV

§. IV.

Suspiria animæ amantis Deum.

17. DEUS lumen cordium te videntium, & vita animarum te amantium, & virtus cogitationum te quærentium, da ut sancto tuo amori inhæream. Veni, rogo, in cor meum, & ab ubertate voluptatis tuæ inebria illud, ut obliviscar ista temporalia. Pudet, ac piget me talia pati, qualia mundus iste agit. Triste est mihi quod video, grave est omne quod de transitoriis audio. Adjuva me, Domine Deus meus, & da lætitiam in corde meo, veni ad me, ut videam te.

18. Sed angusta est mihi domus animæ meæ, quousque venias ad eam, & dilatetur à te. Ruinosa est, refice eam. Habet plurima quæ offendant oculos tuos, fateor, & scio; sed quis mundabit eam, aut cui alteri præter te clamabo? Ab occultis meis munda me, Domine, & ab alienis parce servo tuo.

19. Fac me, dulcis Christe, bo-

ne Jeſu, fac me, rogo, amore & deſiderio tui deponere onus carnalium deſideriorum, & terrenarum concupiſcentiarum. Dominetur carni anima, animæ ratio, rationi gratia tua, & tuæ me interiùs & exteriùs ſubde voluntati. Tribue mihi ut laudet te cor meum, & lingua mea, & omnia oſſa mea. Dilata mentem meam, & attolle intuitum cordis mei; ut vel rapida cogitatione ſpiritus meus attingat te æternam ſapientiam ſuper omnia manentem. Diſſolve me, oro, à vinculis, quibus conſtrictus teneor, ut relinquens omnia iſta, tibi feſtinem, tibi ſoli inhæream, tibi ſoli intendam.

§. V.

Commemoratio & pia deſideria patriæ cœleſtis.

20. FELIX anima, quæ terreno reſoluta carcere, libera cœlum petit, quæ te dulciſſimum Dominum facie ad faciem cernit, quæ nullo metu mortis afficitur, ſed de incorruptione perpe-

tuæ

tuæ gloriæ lætatur. Tranquilla est & secura, jam non timet hostem, nec mortem. Habet te pium Dominum, quem diu quæsivit, semperque amavit hymnidicis sociatâ choris, melliflua perpetuæ festivitatis carmina ad laudem gloriæ tuæ, Rex Christe bone Jesu, in æternum concinit. Inebriatur enim ab ubertate domus tuæ, & torrente voluptatis tuæ potas eam.

21. Felix societas supernorum civium, & gloriosa solennitas omnium ad te redeuntium ab hujus nostræ peregrinationis tristi labore ad amœnitatem pulchritudinis, ad formositatem totius splendoris, atque dignitatem totius elegantiæ, ubi te jugiter, Domine, tui cives cernunt. Nihil omnino quod conturbet mentem, ibidem auribus audire datur.

22. Quæ cantica? Quæ organa? Quæ cantilenæ? Quæ melodiæ, ibi sine fine decantantur? Sonant ibi semper melliflua hymnorum organa, suavissima angelorum melodia, cantica canticorum mira, quæ ad laudem & gloriam tuam à supernis civibus decantantur. Amaritudo, & omnis fellis asperitas in

regione tua locum non habent. Non enim est ibi malus, neque malitia, Non adversarius, & impugnans, nec est ulla peccati illecebra.

23. Nulla est ibi indigentia, dedecus nullum, rixa nulla, nullum improperium, caussatio nulla, nullus timor, nulla inquietudo, nulla pœna, nulla dubietas, nulla violentia, nulla discordia: sed est ibi pax summa, charitas plena, jubilatio & laus Dei æterna, sine fine secura requies, & gaudium semper in Spiritu sancto. O quàm fortunatus ero, si audivero jucundissimas civium tuorum cantilenas, carmina melliflua, laudes summæ Trinitati debito honore promentia. Sed & nimirum felix, si ego ipse meruero cantare canticum Domino Jesu Christo de dulcibus canticis Sion.

§. IV.

Quanta sit Beatorum gloria.

24. O Vita vitalis, vita sempiterna, & sempiternè beata! Ubi gaudium sine mœrore, re-

requies ſine labore, dignitas ſine tremore, opes ſine amiſſione, ſanitas ſine languore, abundantia ſine defectione, vita ſine morte, perpetuitas ſine corruptione, beatitudo ſine calamitate: ubi omnia bona in charitate perfecta; ubi ſpecies, & viſio facie ad faciem, ubi plena ſcientia in omnibus & per omnia: ubi ſumma Dei bonitas cernitur, & lumen illuminans à Sanctis glorificatur: ubi præſens majeſtas Dei conſpicitur, & hoc vitæ cibo ſine defectu mens intuentium ſatiatur: vident ſemper, & videre deſiderant: ſine anxietate deſiderant; & ſine faſtidio ſatiantur: ubi verus ſol juſtitiæ mira ſuæ pulchritudinis viſione omnes reficit, & ita univerſos cœleſtis patriæ cives illuminat; ut luceant ipſi, lumen, videlicet illuminatum per Deum, lumen illuminans ultra omnem ſolis noſtri ſplendorem, atque cunctarum ſtellarum claritatem immortali adhærentes deitati, ac per hoc immortales & incorruptibiles facti, juxta promiſſionem Domini Salvatoris: *Pater, quos dediſti mihi, volo ut ubi ego ſum, & illi ſint mecum: ut videant claritatem meam, ut*

omnes unum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, & ipsi in nobis unum sint. Joannes 17. v. 24.

§. VII.

Dolet miserias hujus vitæ, & æternam exoptat.

25. REGNUM cœlorum, regnum feliciſſimum, regnum carens morte, & vacans fine, cui nulla tempora ſuccedunt per ævum, ubi continuus ſine nocte dies neſcit habere tempus, ubi victor miles poſt laborem donis ineffabilibus cumulatur,

Nobile perpetua caput amplectente corona.

26. Utinam remiſſa peccatorum mole, me ultimum ſervorum Chriſti juberet divina pietas hanc carnis ſarcinam deponere, ut in ſuæ civitatis gaudia æterna repauſandus tranſirem, ſanctiſſimis ſupernorum choris intereſſem, cum beatiſſimis ſpiritibus gloriæ conditoris aſſiſterem, præſentem Dei vultum cernerem, nullo mortis metu tangerer, de perpetuæ immor-

mortalitatis incorruptione, securus gauderem, & scienti omnia conjunctus omnem ignorantiæ cæcitatem amitterem, terrena cuncta parvipenderem, convallem lacrymarum istam intueri vel reminisci ulteriùs non dignarer; ubi vita laboriosa, vita corruptibilis, vita omni amaritudine plena, vita domina malorum, ancilla infernorum; quam humores tumidant, dolores extenuant, ardores exsiccant, aëra morbidant, escæ inflant, jejunia macerant, joci solvunt, tristitiæ consumunt, solicitudo coarctat, securitas hebetat, divitiæ jactant, paupertas dejicit, juventus extollit, senectus incurvat, infirmitas frangit, mœror deprimit, diabolus insidiatur, mundus adulatur, caro delectatur, anima excæcatur, totus homo conturbatur. Et his tot & tantis malis mors furibunda succedit, vanisque gaudiis ita finem imponit, ut cùm esse desierint, nec fuisse putentur.

27. Sed quas laudes, quasve gratiarum actiones tibi referre valeamus, Deus noster, qui nos etiam inter has tantas mortalitatis nostræ ærumnas non desinis consolari mira

ra visitatione gratiæ tuæ? Ecce me miserum multis mœroribus plenum, dum vitæ meæ finem timeo, dum peccata mea considero, dum judicium tuum formido, dum mortis horam cogito, dum supplicia tartari horreo, dum opera mea qua districtione & discussione à te pensentur ignoro; dum quo fine illa clausurus sim penitùs nescio, dumque hæc & alia multa mecum sub corde retracto; consolaturus ades solita pietate, Domine Deus: & inter has querelas, nimiosque ploratus, ac profunda cordis suspiria, assumis mœstam & anxiam mentem super alta juga montium ad areolas usque aromatum, & collocas me in loco pascuæ secus rivulos dulcium aquarum, ubi præparas in conspectu meo mensam multiplicis apparatus, quæ fatigatum spiritum repauset, & cor triste lætificet, quibus tandem resocilatus deliciis, & multarum miseriarum mearum oblitus, levatus super altitudinem terræ, in te vera pace quiesco.

ME-

MEDITATIO XV.

VITÆ TOTIUS CHRISTI.

De præteritorum beneficiorum Christi memoria, de præsentium experientia, & exspectatione futurorum.

§. I.

Exhortatio ad meditandam vitam Christi D. ac primò quidem infantiam, & pueritiam.

1. QUÆ ad dilectionem Dei excitant, nullum ut audiat tædere debet: legitur autem in Evangelio, quòd duæ sorores vehementi amore dilexerunt Dominum; & licèt utraque Deum proximumque dilexerint, specialiter tamen circa obsequium pro-

proximorum occupabatur Martha; ex divino verò fonte dilectionis hauriebat Maria.

2. Ad Dei verò dilectionem duo pertinent: affectus mentis, & effectus operis. Et hoc opus, in virtutum exercitatione; affectus verò mentis in spiritualis gustus dulcedine. Exercitatio virtutum in certo vivendi modo, in jejuniis, in vigiliis, in opere, in lectione, in oratione, in silentio, in paupertate, & cæteris hujusmodi commendatur: affectus salutari meditatione nutritur.

3. Itaque ut ille dulcissimus amor Jesu in tuo crescat affectu, triplici meditatione opus habes: de præteritis, scilicet, præsentibus, & futuris: id est, de præteritorum recordatione, de experientia præsentium, de consideratione futurorum.

4. Cùm ergo mens tua fuerit absque cogitationum tumultu, virtutum exercitatione purgata, jam oculos defæcatos ad posteriora retorque, ac primùm cum Beata Maria ingressa cubiculum, libros, quibus Virginis partus, & Christi prophetatur adventus, evolve. Ibi ad-

adventus angeli præstolare; ut videas intrantem, audias salutantem; ut sic repleta stupore & ecstasi, dulcissimam Mariam dominam tuam cum angelo salutante, salutes clamans, & dicens: *Ave Maria*, &c.

5. Hoc crebriùs repetens, quæ sit hæc gratiæ plenitudo, de qua totus mundus mutuavit gratiam, quodnam Verbum caro factum est, contemplare: & admirare Dominum qui terram implet & cœlum, intra unius puellæ viscera claudi, quam Pater sanctificavit, Filius fœcundavit, Spiritus sanctus obumbravit.

6. O dulcis domina! quanta inebriabaris dulcedine, quo amoris igne succendebaris, cùm sentires in mente, & in ventre tantæ majestatis præsentiam; cùm de tua carne sibi carnem assumeret, & membra, in quibus corporaliter omnis plenitudo divinitatis inhabitaret, de tuis sanctis membris aptaret! Hæc omnia propter te, ò, Virgo; ut Virginem, quam imitari proposuisti, diligas; & Virginis filium cui nupsisti.

7. Jam nunc cum dulcissima domi-

domina tua in montana conſcende : ſterilis, & Virginis intuere complexum, & ſalutationis officium, in quo ſervulus Dominum, præco judicem, vox verbum, intus anilia viſcera concluſus in Virginis utero clauſum, & agnovit, & indicibili gaudio ſalutavit.

8. Beati ventres, in quibus totius mundi Salvator exoritur, pulſiſque triſtitiæ tenebris ſempiterna lætitia prophetatur. Accurre, quæſo, accurre tantis gaudiis, admiſcere, proſternere ad pedes utriuſque, & in unius ventre ſponſum tuum amplectere, amicum verò in alterius utero venerare.

9. Hinc matrem eam omni devotione in Bethleem proſequere, proſequere, & in hoſpitium divertens, cum illa aſſiſte, & obſequere parienti: locatoque in præſepio parvulo, erumpe in vocem exultationis, clamans cum Iſaja: *Parvulus natus eſt nobis, & filius datus eſt nobis*: & amplectere illud dulce præſepium.

10. Mitiget verecundiam amor, timorem depellat affectus, ut ſanctiſſimis pedibus figas labia, & oſcula genibus. Exinde paſtorum ex-

cubias.

cubias mente pertracta, angelorum exercitium admirare, cœlesti melodiæ tuas interpone preces, simul corde & ore decantans: *Gloria in excelsis Deo.*

11. Noli in tua meditatione, Magorum munera præterire, nec fugientem in Ægyptum relinquere incomitatum. Inspiciat oculus devotionis parvulum Jesum dulces mammillas gloriosæ Virginis matris dulciter sugentem, & mammas maternas filiali amore tractantem, matri arridentem.

12. Quid visu jucundius? Quid delectabilius? Cerne illum, qui immensus est, parvulis brachiis ad materna colla pendentem, & dicas: felix sum, felicioque, dum illum video, quem Reges optaverunt videre, & non viderunt. Dignus est visu, qui *speciosus est formâ præ filiis hominum.*

13. Cogita & recogita, quo animo, & qua cogitatione tenebatur illa dulcissima Mater ejus, cùm illum Dominum tantum, ac tantillum in brachiis suis exultans, ac læta teneret: cùm ei, ut infantulo gestienti, osculis frequentibus congauderet; cùm eum lacrymantem

super

super genua sua, quibus potuit modulis, consolaretur; cùm denique aliis, atque aliis studiis, ad quæ ipsa materna pietas informabat eum pro qualitatum vicissitudinibus sedula blandiretur.

14. Opinare, verùm esse quod dicitur, eum à latronibus deprehensum in via, & adolescentuli cujusdam beneficio ereptum. Erat is, ut dicunt, principis latronum filius, qui predâ potitus, cùm parvulum in Matris gremio conspexisset, tanta in ejus speciosissimo vultu splendoris majestas apparuit, ut eum supra hominem esse non ambigens, incalescens amore, amplexatus sit eum: &, ò, inquit, beatissime parvulorum, si aliud se tempus obtulerit mihi miserendi, tunc memento mei, & hujus temporis noli oblivisci.

15. Ferunt, hunc fuisse latronem, qui ad dexteram Dei crucifixus alterum blasphemantem corripuit dicens: *Neque tu times Deum*, &c. conversus verò ad Dominum, eum in illa, quæ in parvulo apparuit, intuens majestate, pacti sui non immemor, *memento* inquit) *mei dum veneris in regnum tuum*.

Ita-

Itaque ad incentivum amoris hac non inutile arbitror uti opinione, *remota omni affirmandi temeritate.*

16. Præterea nihilne suavitatis æstimes tibi accessurum, si eum apud Nazareth puerum, apud pueros contempleris? si obsequentem matri, si operanti nutritio assistentem intuearis? Quid si duodennem eum cum parentibus Jerosolymam ascendentem, & illis redeuntibus, & nescientibus in urbe manentem, per triduum cum matre quæsieris? O quantâ copiâ fuerunt lacrymæ, cùm audieris Matrem dulci quadam increpatione filium verberantem: *Fili quid fecisti nobis sic?*

§. II.

Progressus Vitæ Christi à Baptismo, & Prædicatione, usque ad ultimam cœnam peractam.

17. SI autem sequi sponsum virginem quocumque ierit delectet; altiora ejus, & secretiora scrutare, ut in Jordanis flumine

ne audias in voce Patrem, in carne Filium, in columba videas Spiritum sanctum. Ibi ad spiritales nuptias invitata sponsum suscipis datum à Patre, purgationem à Filio, pignus amoris à Spiritu sancto. Exinde dilectissimus Jesus solitudinis secreta, tibi dicavit, & sanctificavit tibi jejunium subeundum, docens cum callido hoste conflictum. Hæc ibi facta, pro te facta, & quonam modo facta sunt, diligenter attendas. Dilige eum à quo facta sunt; & imitare quæ facta sunt.

18. Occurrat jam nunc memoriæ mulier illa in adulterio deprehensa; & Jesus rogatus ad sententiam quid egerit, quidve dixerit, recordare. In terram oculos jecit, ne forte accusatam respiciens, confunderet nimis. Cùm enim scribens in terra, terrenos eos, non cęlestes prodidisset, *Qui sine peccato est vestrûm* (inquit) *primus in illam lapidem mittat*.

19. O mira & inextinguibilis Christi benignitas! Quam condemnare justè potuit, adverte, quàm piè, & quàm cautè liberavit. Cùm enim omnes sententia trivisset, &

ex-

expulisset è templo ; imaginare, quàm pios oculos in illam levaverit, quàm dulci & suavi voce sententiam absolutionis ejus protulerit! Puta quòd suspiravit, quòd lacrymatus fuerit, cùm diceret : *Nemo te condemnavit mulier*, &c.

20. Felix, ut ita dicam, hæc adultera mulier, quæ de præteritis absolvitur, secura efficitur de futuris. Jesu bone, te dicent, *nec ego te condemnabo*. quis condemnabit? *Deus est qui justificat, quis est qui condemnet*? Audiatur de cætero vox tua, *Vade, & jam ampliùs noli peccare*. Joannis 8. v. 11.

21. Jam nunc ingredere domum Pharisæi, recumbentem ibi Dominum tuum attende, accede cum beatissima peccatrice ad pedes ejus, lava lacrymis, terge capillis, demulce osculis, fove unguentis. Nonne jam sacro liquoris illius odore perfunderis? Si tibi adhuc suos negat pedes, insta, ora, & gravidos lacrymis oculos attolle; tuisque suspiriis, inenarrabilibusque gemitibus extorque quod petis.

22. Luctare cum eo sicut Jacob, ut ipse se gaudeat superari. Videbitur tibi aliquando quòd avertat

ocu-

oculos, quod aures claudat, quod desideratos pedes abscondat. Tu nihilominus insta opportunè, importunè; clama: *Usquequò clamabo, & non exaudies?* Redde mihi, Jesu bone, lætitiam salutaris tui: quia tibi dixit cor meum, quæsivi faciem tuam, faciem tuam requiram. Certè non negabit pedes suos Virgini, quos osculandos præbuit peccatrici.

23. Sed & domum illam non præteribis, ubi per tegulas paralyticus ante pedes ejus submittitur, ubi pietas & potestas obviaverunt sibi: *Fili* (inquit) *remittuntur tibi peccata tua*. Matthæi 9. O mira clementia! ò indicibilis misericordia! Accepit felix remissionem peccatorum suorum, quam non petebat, quam non præcesserat confessio, nec meruerat satisfactio, non exigebat contritio. Corporis salutem petebat, non animæ: & salutem corporis & animæ recipit.

24. Verè, Domine, vita in voluntate tua: si decreveris salvare nos, nemo poterit prohibere. Si aliud decreveris, non est qui audeat dicere, cur ita facis? Pharisæe, quid murmuras? An oculus tuus ne-

nequam est, quia ipse bonus est? Certè miseretur cui voluerit; ploremus, & oremus ut velit.

25. Bonis etiam operibus pinguescat oratio, augeatur devotio, excitetur dilectio. Leventur puræ manus in oratione, quas non sanguis immunditiæ maculavit, tactus illicitus non fœdavit, avaritia non exasperavit: levetur & cor sine ira & disceptatione, quod tranquillitas sedavit, pax composuit, & puritas conscientiæ lavit.

26. Sed nihil horum paralyticus iste legitur præmisisse, qui tamen legitur remissionem omnium peccatorum meruisse. Hæc est autem ineffabilis misericordiæ ejus virtus: cui sicut blasphemum est derogare; ita & hoc sibi præsumere stultissimum. Potest cuicumque vult, hoc ipsum efficaciter dicere, quod dixit paralytico: *Dimittuntur tibi peccata tua*. Sed quicunque sine suo labore, vel contritione, vel confessione, vel etiam oratione, sibi hoc dicendum exspectat; nunquam ei remittuntur peccata.

27. Sed exeundum est hinc, & ad Bethaniam veniendum, ubi sacratissima fœdera amicitiæ autho-

ritate Domini consecrantur. Diligebat enim Jesus Martham, Mariam, & Lazarum. Quod ob speciale amicitiæ privilegium, quo illi familiariori adhærebant affectu, dictum, nemo est qui ambigat. Testes sunt lacrymæ illæ dulces, quibus collacrymatus est lacrymantibus, quas totus populus interpretabatur amoris indicium. *Videte* (inquiens) *quomodo amabat eum*.

28. Et ecce *faciunt ei cœnam ibi, & Martha ministrabat: Lazarus autem unus erat ex discumbentibus. Maria sumpsit alabastrum unguenti*, &c. Joan. 11. & 12. Gaude, quæso, huic interesse convivio. Singulorum distingue officia. Martha ministrabat, discumbebat Lazarus, ungit Maria. Hoc ultimum tuum est, frange ibi alabastrum cordis: & quicquid habes devotionis, quicquid amoris, quicquid desiderii, quicquid affectionis, totum effunde super caput sponsi tui adorans in homine Deũ, & hominem in Deo.

29. Si fremit, si murmurat, si invidet proditor, si perditionem vocat devotionem; non sit tibi curæ,

ræ. *Ut quid* (ait) *perditio hæc? poterat hoc unguentum venundari multo*, &c. Pharisæus murmurat invidens pœnitenti, murmurat Judas invidens effusioni unguenti. Sed Judex accusationem non recipit, accusatam absolvit. *Sinite* (inquit) *illam; bonum enim opus*, &c.

30. Laboret Martha, ministret, paret hospitium peregrino, esurienti cibum, sitienti potum, vestem algenti. Ego solus Mariæ, & illa mihi. Totum præstat quod habet; à me quicquid optat expectet. Quid enim? Tu ne Mariæ consulis relinquendo pedes, quos dulciter osculatur; avertendos oculos ab illa speciosissima facie, quam contemplatur, amovendum auditum ab ejus suavi sermone quo reficitur?

31. Sed jam surgentes eamus hinc. Quo? inquies. Certè ut insidentem asello cœli terræque Dominum comiteris; tantaque fieri pro te obstupescens, parvorum laudibus tuas inseras, clamans, & dicens: *Osanna filio David*, &c.

32. Jam nunc ascende cum eo in cœnaculum grande stratum, &

 salu-

salutaris cœnæ interesse deliciis gratulare. Vincat verecundiam amor, timorem excludat affectus; ut saltem de micis mensæ illius eleemosynam præbeat mendicanti. Vel à longè sta, & quasi pauper attendens in divitem, ut aliquid accipias extende manum, famem lacrymis prode.

33. Cùm autem surgens à cœna, linteo se præcinxerit, miseritque aquam in pelvim; cogita quæ majestas, quæ potestas hominum pedes abluit & extergit; quæ benignitas proditoris vestigia sacris manibus tangit. Specta, & exspecta, & ultimò omnium tuos ei præbe pedes abluendos, quia quem ipse non laverit, non habebit partem cum eo.

34. Quid modò festinas exire? sustine paullulum. Videsne, quisnam ille est, rogo te, qui super pectus ejus recumbit, & in sinum ejus caput reclinat? Felix quicumque est ille. O certè, ecce jam video. Joannes est nomen ejus. O Joannes, quid tibi dulcedinis, quid gratiæ & suavitatis, quid luminis & devotionis hauriebas ab illo fonte? Ibi certè omnes thesauri sapien-

pientiæ & scientiæ absconditi sunt. Ibi fons misericordiæ, ibi domicilium pietatis, ibi favus æternæ suavitatis.

35. Unde tibi, ô Joannes omnia ista? Nunquid tu sublimior Petro, Andrea sanctior, aut certè omnibus Apostolis gratiosior? Speciale hoc virginitatis privilegium, quia virgo es electus à Domino, atque inter cæteros magis dilectus, Jam nunc exulta; virgo accede propiùs, & aliquam hujus dulcedinis portionem vindicare non differas: si potiora non potes, dimitte Joanni pectus, ubi se cum vino lætitiæ in divinitatis cognitione inebriat, tu currens ad humanitatis ubera lac exprime, quo nutriaris.

36. Inter hæc, cùm sanctissima illa oratione discipulos commendans Patri dixeris; *Pater serva vos in nomine tuo;* inclinat caput suum: ut merearis audire: *Volo, ut ubi ego sum, & illi sint mecum*, Joannis 17. v. 11.

§. III.

De oratione in horto, Paſſione, Morte, & Reſurrectione Chriſti.

37. BONUM eſt tibi hîc eſſe; ſed exeundum eſt. Præcedet ipſe ad montem Oliveti, tu eum ſequere. Et licèt aſſumpto Petro, & duobus filiis Zebedæi, ad ſecreta ſeceſſerit; vel à longè intuere quomodo in ſe noſtram tranſtulerit neceſſitatem. Vide quomodo ille, cujus ſunt omnia, pavere cœpit, & tædere. *Triſtis eſt* (inquiens) *anima mea*, &c.

38. Vnde hoc Deus meus? Ita compateris mihi exhibens hominem, ut quodammodo videaris neſcire quòd Deus es. Proſtratus in faciem oras, *& factus eſt ſudor*, &c. Quid ſtas? Accurre, & ſuaviſſimas illas guttas lambe, & pulverem pedum illius linge. Noli dormire cum Petro, ne merearis audire: *Sic non poteſtis una hora vigilare mecum?*

39. Sed ecce jam proditorem

præ-

præeuntem impiorum turba prosequitur; & osculum præbente Juda manus injiciunt in Jesum: Dominum suum tenent ligatum, & illas dulces manus, vinculis stringunt. Quis ferat? Scio, occupat nunc cor tuum pietas, omnia viscera tua zelum inflammat. Sine, rogo, patiatur, qui pro te patitur. Quid optas gladium? Quid irasceris? Quid indignaris? Si instar Petri cujuslibet aurem absciderris, si ferro brachium tuleris, si pedem truncaveris, ipse restituet omnia. Qui etiam si quem occideris, absque dubio suscitabit.

40. Sequere potiùs eum usque ad atrium principis Sacerdotum; & speciosissimam faciem ejus, quam sputis illiniunt, tu lacrymis lava. Intuere quàm piis oculis, quàm misericorditer, quàm efficaciter, tertiò negantem respexerit Petrum, quando ille conversus, & in se reversus flevit amarè. Utinam, bone Jesu, tuus me dulcis oculus respiciat, qui te totis ad vocem ancillæ procacis, carnis, scilicet, meæ pessimis operibus affectibusque negavi.

41. Sed jam mane facto tradi-

tur Pilato: ibi accusatur, & tacet, quoniam *tanquam ovis ad occisionem ductus est*. Actorum. 8. Vide, attende quomodo stat ante præsidem inclinato capite, demissis oculis, vultu placido, sermone raro, paratus ad opprobria, promptus ulterius sustinere, nec dulcissimum dorsum ejus flagellis atteri, nec faciem alapis cædi, nec tenerum illud caput spinis coronari; nec dexteram, quæ cœlum regit & terram, arundine dehonestari, tuis oculis aspicere poteris.

42. Ecce educitur, flagellatur portans spineam coronam, & purpureum vestimentum: & Pilatus dicit: *Ecce homo*. Verè homo est; quis dubitet? Testes sunt plagæ virgarum, livor vulnerum, fœditas sputorum. Jam nunc cognosce, Zabule, homo est. Verè homo est iste, inquis. Sed quid est iste? inquis. Sed quid est quod in tot injuriis non irascitur ut homo, non movetur ut homo, non suis indignatur tortoribus ut homo? Ergo plus est quam homo.

43. Sed quis cognoscit illum? Cognoscitur certè homo impiorum terræ judicia sustinens: sed cognos-

cetur Deus judicia faciens. Serò animadvertisti Zabule. Quid tibi per mulierem agere visum est, ut dimittatur? Tardè locutus es. Sedet pro tribunali Judex, prolata est sententia.

44. Jam propriam portans crucem ducitur ad mortem. O spectaculum! Videsne? *Ecce principatum ejus super humerum ejus.* Isaiæ 9. Hæc est virga æquitatis, virga regni sui. Datur ei vinum felle mistum, exuitur vestimentis, & inter milites dividuntur. Tunica non scinditur, sed sorte transit ad unum. Dulces manus ejus & pedes clavis perforantur; & extensus in cruce, inter latrones suspenditur. Mediator Dei & hominum inter cœlum & terram medius, pendens, ima superis unit, cœlestibus terrena conjungit.

45. Stupet cœlum, terra miseretur. Quid tu? Non mirum si sole contristato, tu contristeris: si terra contremiscente, tu contremiscis: si scissis saxis, cor tuum scinditur: si flentibus juxta crucem mulieribus, tu conclamas. Inde in omnibus his considera illud dulcissimum pectus quam tranquilli-

tatem servaverit pietatis . Non suam attendit injuriam , non pœnam reputat . non sentit contumelias . Sed ipsis potiùs à quibus patitur , ille compatitur : à quibus vulneratur , ille medetur ; ille vitam procurat à quibus occiditur . Cum qua mentis dulcedine , cum qua spiritus devotione , cum qua charitatis plenitudine clamat : *Pater ignosce illis ?*

46. Ecce ego , Domine , tuæ majestatis adorator , non tui corporis interfector ; tuæ mortis venerator ; non tuæ passionis derisor ; tuæ misericordiæ contemplator , non infirmitatis contemptor . Interpellet itaque pro me tua dulcis humanitas , comendet me Patri tuo tua ineffabilis pietas . Dic igitur dulcis Domine ; *Pater ignosce illi.*

47. At tu , virgo , cui major est apud Virginis filium confidentia , quàm mulieribus , quæ longè stant ; cum Matre Virgine , & discipulo virgine , accede ad crucem , & perfusum pallore vultum cominus intuere . Quid ergo ? Tu sine lacrymis , amantissima, dominæ tuæ lacrymas videbis ? Tu siccis manes

ocu-

oculis, & ejus animam pertransit gladius doloris? Tu sine singultu audies dicentem Matri. *Mulier ecce filius tuus*, & Joanni: *ecce mater tua?*

48. Similiter cùm discipulo Matrem committeret, latroni paradisum promitteret; tunc unus ex militibus lanceâ latus ejus perforavit. Festina, ne tardaveris, comede favum tuum cum melle tuo. Bibe vinum tuum cum lacte tuo. Sanguis tibi in vinum convertitur, ut inebrieris. In lac aqua mutatur, ut nutriaris. Facta sunt tibi in petra flumina, in membris ejus vulnera, & in corporis ejus maceria, caverna. In quibus instat columbæ latitans, & deosculans singula, ex sanguine ejus fiant sicut vitta coccinea labia tua, & eloquium tuum dulce.

49. Sed adhuc exspecta, donec nobilis ille decurio veniens, extractis clavis, manus pedesque dissolvat. Vide quomodo felicissimis brachiis corporis amplectitur, ac suo astringit pectori. Tunc potuit vir ile sanctissimus dicere: *Fasciculus myrrhæ dilectus meus*, &c. Sequere tu pretiosissimum cœli,

terræque thesaurum : & vel porta pedes, vel manus, brachiaque sustenta; vel certè defluentes minutatim pretiosissimi sanguinis guttas curiosiùs collige, & pulverem pedum ejus linge. Cerne præterea, quàm diligenter beatissimus Nicodemus sanctissima ejus membra tractat digitis, fovet unguentis, & cum S. Joseph involutum sindone collocat in sepulcro.

50. Noli præterea Mariæ Magdalenæ deserere comitatum, sed paratis aromatibus cum ea dominicum sepulchrum visitare memento. O! sicut illa oculis, tu in spiritu cernere merearis, nunc super lapidem revolutum ab ostio monumenti angelum residentem: nunc intra monumentum unum ad caput, unum ad pedes resurrectionis gloriam prædicantes; nunc ipsum Christum Mariam flentem, & tristem, tam dulci reficientem oculo, tam suavi voce dicentem: *Maria*.

51. Rumpuntur ad hanc vocem omnes capitis cataractæ, ab ipsis medullis eliciuntur lacrymæ, singultus & suspiria ab imis trahuntur visceribus. *Maria*. O beata, quid

quid tibi mentis fuit, quid animi cùm ad hanc vocem te prosternens, & reddens vicem salutanti, clamares, *Rabboni?* Quo, rogo, affectu, quo desiderio, mentisque ardore clamâsti, *Rabboni?* Nunc plura dicere lacrymæ prohibent cùm vocem excludat affectus, omnesque animæ, corporisque sensus nimius amor absorbeat.

52. Sed, ò dulcis Jesu, cur à sacratis ac desideratissimis pedibus tuis sic arces amantem? *Noli (inquis) me tangere.* Ut quid Domine? Quare non tangam illa desiderata vestigia tua pro me perforata clavis, perfusa sanguine? non tangam, nec deosculabor? An inimicitior solito, quia gloriosior? Ecce non dimittam te, nec recedam à te, non parcam lacrymis, pectus singultibus suspiriisque rumpetur nisi tangam.

53. Et ille inquit: *Noli timere.* Non auferetur tibi hoc bonum, si differtur. Vade tamen, & nuncia fratribus meis quia surrexi. Cucurrit citò, citò volens redire. Redit; sed cum aliis mulieribus quibus ipse Jesus occurrens blanda salutatione ejectas erigit, tristes consolatur. Adverte: tunc est datum, quod fuit

ante

fuit ante dilatum. Accesserunt enim, & tenuerunt pedes ejus.

54. Hîc, quandiu potes, virgo, morare. Non has delicias tuus somnus interpellet, nullus exterior tumultus impediat. Verùm quia in hac vita misera nihil stabile, nihil æternum est: nec unquam in eodem statu permanet homo; necesse est, ut anima nostra, dum vivimus quadam varietate pascatur. Unde à præteritorum recordatione ad experientiam præsentium transeamus; ut ex his quoque quantùm à nobis diligendus sit Deus, intelligamus.

MEDITATIO XVI.

De præsentibus beneficiis Dei, varii affectus doloris, humilitatisque, ob innocentiam perditam, & virginitatem amissam.

SECUNDA PARS.

1. NON parvum æstimo beneficium, quòd Deus benè utens malo parentum nostrorum, creavit nos de carne illorum, & inspiravit in nobis spiraculum vitæ, discernens nos ab illis, qui vel abortivi projecti sunt ab utero, vel qui inter materna viscera suffocati, pęnæ videntur concepti, non vitæ. Quod etiam integra nobis & sana membra creavit; ne essemus nostris dolori, alienis opprobrio. Magnum est hoc certè.

Sed

2. Sed quomodo illud quantæve bonitatis æstimabimus, quod eo tempore, & inter tales nasci voluit, per quos ad fidem suam, & sacramenta pervenimus? Videmus innumerabilibus hominibus hoc negatum, quod nobis gratulamur esse concessum, cum quibus una est & nobis conditio. Illi derelicti sunt per justitiam, nos vocati sumus per gratiam.

3. Procedamus intuentes, munus ejus fuisse, quòd educati à parentibus fuimus Christianis. Quòd nos flamma non læsit, quòd aqua non absorbuit, quòd non vorati à dæmone, quòd non percussi à bestiis, quòd præcipitio non necati, quòd usque ad congruam ætatem in ejus fide & bona voluntate nutriti. Huc usque ea percurrimus, Soror, quibus fuit nobis una conditio, quos idem pater genuit, ac idem venter complexus est, eadem viscera profuderunt.

4. Jam nunc, Soror, in me adverte quanta fecerit Deus animæ tuæ. Divisit enim inter me & te, quasi inter lucem & tenebras, sibi te servans, me mihi relinquens. Deus meus, quò abii? quò fugi?

quo

quò evasi. Ejectus à facie tua sicut Cain, habitavi in terra vagus & profugus, & quicumque invenerit me, occidet me. Quid enim ageret miserabilis creatura à suo derelicta Creatore? Quò iret, quòve lateret ovis errонеa suo destituta pastore?

5. O Soror, fera pessima devoravit fratrem tuum. In me ergo cerne quantum tibi contulerit, qui te à tali bestia conservavit illæsam. Quàm miser ego sum, qui meam pudicitiam perdidi; tam beata tu, cujus virginitatem misericordia divina protexit. Quoties tentata, quoties impedita tua tibi castitas est servata, cùm ego libens in turpia quæque progrediens, coacervavi mihi materiam ignis, quo comburerer, materiam fœtoris, quo necarer, materiam vermium, à quibus corroderer?

6. Recole, si placet, illas fœditates meas pro quibus plangebas, & corripiebas sæpè puella parvulum, fœmina masculum. Sed non fallit Scriptura, quæ ait: *Nemo potest corrigere, quem Deus despexit.* O quàm diligendus est à te qui cùm me repelleret, te attraxit; & cùm

æqua conditio foret utriusque, tamen mea me despexerit, te dilexerit!

7. Recole nunc, ut dixi, corruptiones meas, cùm exaltaretur nebula libidinis ex luxuriosa concupiscentia carnis, & non esset qui eriperet, & salvum faceret. Verba enim iniquorum prævaluerunt super me, qui in suavi poculo amoris propinabant mihi venenum luxuriæ. Convenientes in unum affectionis suavitas, & cupiditatis impuritas, rapiebant imbecillem adhuc ætatem meam per abrupta vitiorum, atque mergebant gurgite flagitiorum.

8. Venerunt super me ira & indignatio tua, Deus, & ego nesciebam. Ibam longiùs à te, & sinebas. Jactabar, & effundebar, & defluebam per immunditias meas, & tacebas. Eja, Soror, diligenter attende omnia ista turpia & nefanda, in quæ me præcipitavit meum arbitrium, & scito quòd in hæc corruisses, si te Christi misericordia non servâsset.

9. Non hæc dico quasi nihil mihi contulerit boni, dum exceptis iis, quæ superiùs diximus, utrisque

col-

collata, mira patientia meas ſuſtinuerit iniquitates. Cui debeo quòd terra non me abſorbuit, nec fulminavit cœlum, nec flumina ſubmerſerunt? Quomodo enim ſuſtineret creatura tantam injuriam Creatoris ſui, ſi non impetum ejus cohiberet ille ipſe qui condidit, qui non vult mortem peccatoris, ſed magis ut convertatur & vivat?

10. At illud quantæ fuit gratiæ, quòd fugientem perſecutus eſt, metuenti blandiebatur, quòd erexit in ſpem toties deſperatum, quòd ſuis obruit beneficiis ingratum, quòd guſtu interioris dulcedinis, immundis aſſuetum delectationibus attraxit & illexit, quòd in diſſolubilia malæ conſuetudinis vincula diſſolvit, & abſtractum ſæculo benignè ſuſcepit?

11. Taceo multa, & magnæ miſericordiæ ſuæ circa me opera; ne aliquid gloriæ ſuæ, quæ tota illius eſt, ad me videatur tranſire. Ita etiam ſecundùm hominum æſtimationem ſibi cohæret gratia dantis, & felicitas recipientis, ut non ſolùm laudetur; quia ſolus laudandus eſſet ille qui dedit, ſed etiam ille qui recepit. Quis enim

habet

habet aliquid, quod non receperit? Si autem gratis accepit, quare laudatur quaſi promoverit?

12. Tibi igitur laus, Deus meus; tibi gloria, tibi gratiarum actio; mihi autem confuſio faciei meæ, qui tot mala feci, & tot bona recepi. Quid igitur (inquis) me minùs accepiſti? O Soror, quia felicior eſt ille, cujus navem plenam & onuſtam divitiis flatus ventorum integram revexit ad portum, quàm qui paſſus naufragium nudus evaſit mortem. Tu ergo in his, quas tibi divina gratia conſervavit, exultas divitiis: mihi maximus labor incumbit, ut fracta redintegrem, amiſſa recuperem, ſciſa reſarciam.

13. Verumtamen & me volo ut æmuleris, valdeque putes erubeſcendum, ſi poſt tot flagitia in illa vita tibi inventus fuero æqualis; cùm ſæpè virginitatis gloriam intervenientia quædam vitia minuant, & veteris converſationis opprobrium, morum imitatio, & ſuccedentes vitiis virtutes obliterent. Sed jam illa in quibus tibi ſola conſcia es divinæ bonitatis, inſpice nunc munera, quàm jucunda facie abrenuncianti ſæculo Chriſtus oc-

occurrit, esurientem deliciis pavit, quas miserationum suarum divitias ostendit, quos inspiravit affectus, quo te charitatis poculo ebriavit.

14. Nam si fugitivum servum & rebellem sola sua miseratione revocatum spiritualium consolationum non reliquit inexpertum; quid dulcedinis crediderim eum virginis contulisse? Si tentabaris, ille sustentabat; si fluctuabas, ille solidabat. Quoties præ timore arescenti pius consolator astabat? Quoties æstuanti præ amore, ipse se tuis visceribus infundebat? Quoties psallentem vel legentem spiritualium sensuum lumine illustrabat? Quoties orantem in quoddam ineffabile desiderium suum rapiebat? Quoties mentem tuam à terrenis substractam ad cœlestes delicias & paradisi amœnitates transportabat?

15. Hæc omnia revolve animo, ut in eum tuus totus revolvatur affectus. Vilescat tibi mundus, omnis amor carnalis sordeat, nescias te essin mundo hoc; quoniam ad illos, qui in cœlo sunt, & Deo vivunt, tuum transtulisti propositum. Ubi est thesaurus tuus, ibi sit & cor tuum.

16. Noli

16. Noli cum argenteis ſimulacris vili marſupio tuo tuum includere animum: quia nunquam cum nummorum pondere poteris tranſvolare ad cœlum. Puta te quotidie morituram, & de craſtino non cogitabis. Non te futuri temporis ſterilitas terreat, non futuræ famis timor mentem tuam dejiciat: ſed ex ipſo tota fiducia tua pendeat, qui aves paſcit, lilia veſtit. Ipſe ſit horreum tuum, ipſe apotheca, ipſe marſupium tuum, ipſe divitiæ, ipſe deliciæ tuæ, ſolus tibi ſit omnia in omnibus. Hæc interim de præſentibus ſatis ſint.

MEDITATIO XVII.

De futuris beneficiis Dei in electos, & de pœnis impiorum.

TERTIA PARS.

§. I.

Pretiosam esse justorum mortem, & expetendam.

1. QUI autem præstat suis tanta in præsenti, quanta illis servat in futuro? Principum futurorum, & finis præsentium mors est. Hanc cujus natura non abhorret? cujus non expavescit affectus? Nam bestiæ fuga, latibulis, & aliis mille modis mortem cavent, vitam tuentur.

2. Jam nunc diligenter attende quid tua tibi respondeat conscientia, quid præsumat fides, quid spes promittat, quid expetat affectus,

Si

Si vita tua tibi oneri est, si mundus fastidio, si caro dolori; profectò desiderio mors est tibi, quæ jugum hujus oneris deponit, tollit fastidium, corporis dolorem absumit.

3. Hoc unum dico omnibus hujus mundi præstare deliciis, honoribus, atque divitiis; si ob conscientiæ serenitatem, fidei firmitatem, spei certitudinem, mortem non timeas. Quod ille poterit maximè experiri, qui aliquo tempore sub hac servitute suspirans, in liberiores conscientiæ auras evasit. Hæ sunt futuræ beatitudinis tuæ primitiæ salutares, ut morte superveniente naturalem horrorem fides superet, spes temperet, conscientia pura repellat: & inde quodammodo mors est principium quietis, laborum meta peremptoria vitiorum.

4. Sic enim scriptum est: *Beati mortui, qui in Domino moriuntur.* Unde Propheta reproborum mortem ab electorum morte discernens, *omnes* (inquit) *hæredes dormierunt in gloria, unusquisque in domo sua: tu autem projectus es de sepulchro tuo, quasi stirps inutilis, pollutus, & obvolutus*. Isajæ 14. v. 19. Dormierunt quippe in glo-

ria

ria quorum mortem commendat bona conſcientia, quia pretioſa eſt in conſpectu Domini mors Sanctorum ejus. Dormierunt ſanè in gloria, quorum dormitioni aſſiſtunt angeli, occurrunt Sancti concivi ſuo præbentes auxilium, & impartientes ſolatium: hoſtibus ſe opponunt, obſiſtentes repellunt, refellunt accuſantes, & ſic uſque ad ſinum Abrahæ ſanctam animam comitantes, in loco pacis collocant & quietis.

5. Non ſic impii, non ſic: quos de corpore, quaſi de fœtenti ſepulchro, peſſimi ſpiritus cum inſtrumentis infernalibus extrahentes, pollutos libidine, obvolutos cupiditate, injiciunt ignibus exurendos, avibus lacerandos, æternis fœtoribus deputant ſuffocandos.

6. Verè exſpectatio juſtorum lętitia; ſpes autem impiorum peribit. Sanè qualis ſit illa requies, quæ pax illa, quæ jucunditas in ſinu Abrahæ, quæ illis quieſcentibus promittitur & exſpectatur lætitia, quia experientia non docuit, ſtylus explicare non poterit. Exſpectant felices donec impleatur numerus fratrum ſuorum, ut in die reſurre-

ctionis duplici stola, scilicet corporis & animæ, perpetua felicitate fruantur.

§. II.

Consideratio Judicii universalis, & contrariæ sortis electorum ac reproborum.

7. JAM nunc intuere illius diei terrorem, quando cœlorum virtutes movebuntur, elementa ignis calore solventur, patebunt inferi, nudabuntur occulta omnia; veniet desuper iratus judex, ardens furor ejus, & ut tempestas currus ejus, ut reddat in ira vindictam, & vastitatem in flamma ignis. Beatus est qui paratus est occurrere illi. Quid tunc miseris animabus erit? Quàm tunc miseri erunt, quos nunc luxuria fœdat, avaritia dissipat, extollit superbia. Exibunt angeli, & separabunt malos de medio justorum, istos à dextris, illos à sinistris statuentes.

8. Cogita te nunc ante tribunal Christi inter utramque hanc socie-

tatem aſſiſtere, & necdum in alteram partem ſeparatam. Deflecte oculos nunc ad ſiniſtram judicis, & miſeram illam multitudinem contemplare. Qualis ibi horror, quis pudor, quis fœtor, quis timor, quis dolor? Stant miſeri, & infelices, ſtridentes dentibus, nudo latere palpitantes, aſpectu horribiles, vultu deformes, dejecti præ pudore, præ corporis turpitudine & nuditate confuſi.

9. Latere volunt, & non datur: fugere tentant, nec permittitur. Si oculos levant deſuper, judicis imminet furor: ſi deponunt, infernalis putei eis ingeritur horror. Non ſuppetit criminum excuſatio, nec de iniquo judicio erga Deum aliqua poterit eſſe cauſſatio: cùm quicquid decretum fuerit, juſtum eſſe ipſam eorum conſcientiam non latebit. Cerne nunc quàm amandus tibi ſit, qui te ab hac damnata ſocietate prædeſtinando diſcrevit, vocando ſeparavit, juſtificando purificavit.

10. Retorque nunc ad dexteram oculos, & quibus te glorificando ſit inſerturus adverte. Quis ibi decor, quis honor, & quæ felici-

tas, & quæ securitas? Alii judiciaria sede sublimes, alii coronâ martyrii splendentes, alii flore virginitatis candidi, alii eleemosynarum largitione fœcundi, alii doctrina & eruditione præclari, in unum charitatis fœdus copulantur. Lucet eis vultus Jesu, non terribilis, sed amabilis, non amarus, sed dulcis; non terrens, sed blandiens.

11. Sta nunc quasi in medio nesciens quibus te judicis sententia deputabit. O dura exspectatio! *Timor & tremor venerunt super me, & contexerunt me tenebræ*. Si me sinistris sociaverit, non caussabor injustum: si dextris adscripserit, gratiæ ejus hoc, non meis meritis, est imputandum. Verè, Domine, vita in voluntate tua.

12. Vides ergo quantum in ejus amore tuus extendi debeat animus, qui cùm injustis posset in te prolatam retorquere sententiam, justis te maluit ad salvandum inserere. Jam te puta sanctæ illi societati conjunctam vocis illius audire decretum: *Venite benedicti Patris mei, percipite regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi*. Inde miseris audientibus verbum Do-

mini

mini plenum iræ & furoris : *Discedite à me maledicti in ignem æternum.* Tunc ibunt ii (inquit) *in supplicium æternum ; justi autem in vitam æternam.*

13. O dura ſeparatio ! O miſerabilis conditio ! Sublatis enim impiis ne videant gloriam Dei; de juſtis verò, ſingulis ſecundùm gradum ſuum & meritum, angelicis ordinibus inſertis ; fiet illa glorioſa proceſſio, Chriſto præcedente, capite noſtro, omnibuſque ſuis membris ſequentibus ; & tradetur regnum Deo Patri, ut ipſe regnet in eis, & ipſi in eo ; regnum illud percipientes, quod paratum eſt illis ab origine mundi ; cujus regni ſtatus ne cogitari quidem à nobis poteſt, multò minùs dici vel ſcribi. Hoc ſcio quòd nihil omnino aberit quod velis adeſſe.

§. III.

De ineſtimabili felicitate vitæ futuræ.

14. NULLUS igitur ibi luctus, nullus fletus, nul-

 lus

lus dolor, nullus timor. Non tristitia, non discordia, non invidia, non tribulatio, non tentatio, non aëris mutatio vel corruptio, non suspicio, non ambitio, non adulatio, non detractio, non ægritudo, non senectus, non mors, non paupertas, non nox, non tenebræ, non edendi, vel bibendi, vel dormiendi ulla necessitas, fatigatio nulla.

15. Quid ergo ibi boni est? Ubi neque luctus, neque fletus, neque dolor, nec tristitia; quid potest esse nisi perfecta lætitia? Ubi nulla temporum mutatio, vel corruptio aëris, æstus vehementior, nec hyems asperior; quid potest esse, nisi summa quædam rerum temperies, & mentis & carnis vera & summa tranquilitas? Ubi nihil est quod timeas; quid potest esse, nisi summa securitas? Ubi nulla discordia, nulla invidia, quid potest esse nisi summa & vera dilectio? Ubi nulla deformitas; quid potest esse nisi summa & vera pulchritudo? Ubi nulla paupertas; quid potest esse nisi omnis plenitudo? Ubi nullus labor vel defectio; quid erit nisi summa requies & fortitudo? Ubi nihil

nihil eſt quód gravet, vel oneret; quid erit niſi ſumma felicitas? Ubi nec ſenectus exſpectatur, nec morbus timetur; quid poteſt eſſe, niſi vera ſanitas? Ubi nec nox, nec tenebræ, quid eſt niſi lux perfecta? Ubi mors & mortalitas omnis abſorpta; quid eſt niſi vita æterna?

16. Quid eſt ultrà, quod quæramus? Certè quod iis omnibus excellentius eſt, ſcilicet, viſio, cognitio, & dilectio Creatoris. Videbitur in ſe, videbitur in omnibus creaturis ſuis, regens omnia ſine ſolicitudine, ſuſtentans omnia ſine labore, impertiens quodammodo ſe ſingulis pro ſua capacitate ſine diminutione vel diviſione. Videbitur ille vultus amabilis & deſiderabilis, in quem angeli deſiderant proſpicere: de cujus plenitudine, de cujus lumine, de cujus ſuavitate quis dicet.

17. Videbitur Pater in Filio, & Filius in Patre, Spiritus ſanctus in utroque. Videbitur enim ſicuti eſt, impleta ejus promiſſione, qua dicit: *qui diliget me, diligetur à Patre meo, & ego diligam eum, & manifeſtabo ei me ipſum*. Ex hac viſione illa procedit cognitio, de

qua ipse ait: *Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum verum Deum.* Ex his tanta nascetur dilectio, tantus ardor pii amoris, tanta dulcedo charitatis, tanta fruendi copia, tanta desiderii vehementia; ut nec satietas desiderium, nec desiderium satietatem impediat. Quid est hoc? Certè quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus se.

18. Hæc tibi, Soror, de præteritorum beneficiorum Christi memoria, de præsentium experientia, de exspectatione futurorum, quædam meditationum spiritualium semina præseminare curavi, ex quibus divini amoris fructus uberior oriatur & crescat, ut meditatio affectum excitet, affectus desiderium pariat, lacrymas desiderium extorqueat: ut tibi sint lacrymæ tuæ panes die ac nocte, donec appareas in conspectu ejus, & suscipiaris ab amplexibus ejus, dicasque illud quod in Canticis scriptum est: *Dilectus meus mihi, & ego illi: inter ubera mea commorabitur.* Quod ipse tibi præstare dignetur, qui vivit & regnat Deus in sæcula sæculorū. Amen.

MEDI-

MEDITATIO XVIII.

Gratiarum actiones pro beneficiis divinæ misericordiæ: & petitio divini adjutorii. Est maximè opportuna atque utilissima Prælatis, Doctoribus, & Rectoribus animarum.

Spes mea, Chriſte Deus, hominum tu dulcis amator,
Lux mea, vita, ſalus, pax, & decus omne tuorum,
Omnia pro quorum voluiſti ferre ſalute,
Carnem, vincla, crucem, vulnus, mortemque, ſepulchrum.
Poſt tres inde dies devicta morte reſurgens,
Diſcipulis viſus, nutantia corda reformans,
Inde quaterdena cœlorum ſumma petiſti.

 Vivis

Vivis in æternum, nunc, & per sæcula regnas.

2. TU es Deus meus vivus, Christus meus sanctus, Dominus meus pius, Rex meus magnus, Pastor meus bonus, Magister meus verax, adjutor meus opportunus, dilectus meus pulcherrimus, panis meus vivus, sacerdos meus in æternum, dux meus ad patriam, lux mea vera, dulcedo mea sancta, vita mea recta, sapientia mea præclara, simplicitas mea pura, concordia mea pacifica, custodia mea tuta, portio mea bona, salus mea sempiterna, misericordia mea magna, patientia mea robustissima, victima mea immaculata, redemptio mea sancta, spes mea firma, charitas mea perfecta, resurrectio mea sancta, vita mea æterna, exultatio & vita mea beatissima sine fine mansura.

3. Te deprecor, supplico, & oro, ut perficias in me opus cœptum misericordiæ tuæ. Ego enim ultimus servorum tuorum, non immemor beneficiorum miserationis

tuæ

tuæ, quæ mihi peccatori collata ſunt, gratias tibi ago, quia me indignum pro tua ſola clementia ex Chriſtianis parentibus naſci feciſti, & per aquam ſancti baptiſmatis, & renovationem ſancti Spiritus, ab originalibus vinculis expediſti, & in tuos adoptionis filios aggregâſti: quoniam mihi rectam fidem donâſti, eamque in corde meo ſemper augere & confirmare dignatus es per illuminationem gratiæ tuæ, & per documenta ſanctæ Matris Eccleſiæ: obſecroque te, Domine, & ſuppliciter rogo, adauge ſemper in me hanc fidem, fidem veram, & fidem ſanctam Catholicam, & orthodoxam, fidem prudentiſſimam, & invictiſſimam, bonis omnibus, cunctiſque virtutibus adornatam, quæ per dilectionem operetur in me quod tibi placet, quæ nequeat vinci inter verba altercationis in tempore perſecutionis, vel in die neceſſitatis & mortis.

4 Cunctarum fons & origo, largitor & conſervator virtutum, Deus, auge, quæſo in me fidem rectam, ſpem inconcuſſam, charitatem perfectam, humilitatem profundam, patientiam invictiſſi-

mam, corporis, & animæ castitatem perpetuam. Da mihi prudentiam, justitiam, fortitudinem, & temperantiam, discretionem in omnibus, & sensum pervigilem, ut possim inter bona & mala, inter dexteram & sinistram prudenter discernere. Fac me ergo divitem sacrarum virtutum tuarum, ex quibus tibi serviam, per quas tibi in veritate placeam. Amator enim factus sum pulchritudinis earum per gratiam tuam. Da mihi eas propter honorem & gloriam nominis tui; conjunge illas fidei meæ, ut sint ei individuæ comites per omne tempus vitæ meæ. Unde, rogo, fac me per gratiam tuam semper, & in fide stabilem, & in omni opere efficacem: ut fidem tuam, quam lingua mea loquitur, & manu mea scripta testantur, probabilis vita bonis moribus fateatur.

§. II.

§. II.

Implorat auxilium ad regendum subditos.

5. GRATIAS tibi ago, Domine, quia me vas vacuum, & inutilem idiotam, replêsti ſcientia & intelligentia; & dediſti ſemper humilem ſcientiam, quæ ædificat. Da mihi & mitiſſimam, & ſapientem eloquentiam, quâ neſciam inflari, & de tuis bonis ſuper fratres extolli. Pone, quæſo, in ore meo verbum conſolationis & ædificationis, & exhortationis per Spiritum ſanctum tuum, ut & bonos valeam ad meliora exhortari; & eos qui adversè gradiuntur, ad tuæ rectitudinis lineam revocare verbo & exemplo. Sint verba, quæ dederis ſervo tuo, tanquam acutiſſima jacula, & ardentes ſagittæ, quæ penetrent, & incendant mentes audientium ad timorem & amorem tuum.

6. Tu paſtor, & rector omnium, Chriſte Deus, qui nullis meis meritis, ſed ſola dignatione miſericor-dia-

ciæ tuæ, vocâsti parvitatem meam ad hoc pastorale officium; propter te, & nomen tuum, fac me idoneum ad hoc ministerium, ut sapienter domum tuam regam, & in omnibus secundùm voluntatem tuã gregem tuum pascere valeam. Tribue pro pietate & bonitate tua, ut efficiar in domo tua lucerna ardens & lucens.

7. Concede propter honorem & gloriam nominis tui, ut cum multo bono fructu fraternæ societatis, merear pervenire ad gloriam tuam: non est tibi enim quicquam difficile, non aliquid impossibile. Velle tuum facere: voluntas tua opus est. Et ideo corde credo, & ore confiteor quod tu potes, & vis opus illud magnificè adimplere per me tantillum: scio, & certus sum, quòd tu vales fructus bonos, & magnos facere de grege tuo per me exiguum & infirmum. Parvulus quippe sum, & nullius virtutis homuncio, nihil habens in me quod expediat, vel quod dignum sit tanti officii: icircò desperans omnimodis de parvitate mea, non respiro nisi in sola misericordia tua.

8. Sed licèt sis magnus in magnis;

gnis; gloriosiùs tamen operaris magna in minimis. Erit certè tua laus dulcior & copiosior in ore hominum, cùm per me tantillum operari dignatus fueris magna de grege tuo. Mitte ergo in auxilium meum sanctum Angelum tuum de cœlis, qui me adjuvans in omnibus, prosperari istud opus faciat in manu mea: ita ut glorificetur nomen tuum benedictum in me misero peccatore.

9. Dives in misericordia, largus in muneribus, qui omnibus omnia tribuis, & nihil perdis, da mihi cœlestia & terrena subsidia ad omnem sufficientiam: ut habeam unde gregem tuum possim pascere, & sustentare, tam spiritualiter, quam corporaliter, atque venientes in tuo nomine suscipere absque ulla hæsitatione, simulque loca commissa ordinare, & præparare ad quietem & salutem fratrum, sicut decet, & oportet. Omnia à te hæc postulo, Domine Deus noster, quia cuncta bona nostra, dona tua sunt. Non enim aliunde possumus tibi servire, neque placere, nisi de tuo munere.

10. At si non fortè est in consi-

lio æternæ voluntatis tuæ, ut facias per me de ovibus tuis fructum bonum & magnum; obsecro, & suppliciter rogo, dissolve me à nexu tanti officii, modis, quibus tibi videtur, ordine quo tibi placet. Scis enim omnia, & potes omnia. Quid hîc facio? Quid moror in his tumultibus, si facturus non sum per gratiam tuam aliquid boni de fratrum salute?

11. Duo à te peto: unum horum pro tua clementia ne deneges mihi. Rogo te per omnes miserationes tuas, da mihi consolationem tuam cœlestem in multis tribulationibus meis. Pondus enim istud gravissimum, quod impositum est super cervices meas, ferre non valeo: deponere timeo: angustiæ mihi sunt undique, & quid eligam ignoro.

12. Adjutor omnium in te sperantium Deus ne me deserat pietas tua, ne me derelinquat gratia tua. In te sperantem Deus, & in tua misericordia solummodo confidentem adjuva me: quia sine te tibi placere non valeo. Quis unquam speravit in te, & derelictus est? Non est auditum à sæculo.

Deus tu es optimus, infinitæ pietatis, & immensæ bonitatis; qui in te sperantes nunquam consuevisti relinquere. Ostende quæso misericordiam tuam in me, quia *ad te confugi, ut videant, qui me oderunt, & confundantur; quoniam tu Domine adjuvisti me, & consolatus es me.*

§. III.

Gratias agit pro vocatione ad statum Religionis, & aliis peculiaribus donis.

13. GRATIAS tibi ago, Domine, quia me & à vano hujus mundi consortio separâsti, & ad tuum sanctum officium perduxisti, nullis meis meritis, sed sola dignatione misericordiæ tuæ. Benedico te Domine Deus noster, qui mihi das indigno, servorum tuorum societate & charitate perfrui.

14. Da mihi quietem, & salutem corporis & animæ, simulque opportunam ad te vocationem. Libera me à vanissimis hujus mundi impli-

implicationibus ad profectum animæ meæ propter honorem & gloriam nominis tui: & quia ſcriptum eſt: *nemo militans Deo implicat ſe ſecularibus negotiis*, & ab omnibus curarum tumultibus ſeparas animas ſervientium tibi, ut tibi ſoli Domino vacent die ac nocte; da fructuoſum & ſpirituale otium abrenunciantibus mundo: ut ipſo cordis palato guſtent, & ſapiant, quoniam dulcis & ſuavis es, Domine, ſicut tua Scriptura admonet dicens: *Vacate, & videte quoniam ego ſum Deus*. Et alibi, Eccleſ. 38. *Sapientiam diſcite in tempore otii, & qui minoratur actu ipſe percipiet eam*.

15. Sed & ſacratiſſima ſententia tua ore tuo pio prolata pleniùs informat nos, & à mundanis curis prorſus prohibet dicens: *Non poteſtis Deo ſervire & mammonæ*. Et rurſum: *Nemo mittens manum ſuam ad aratrum, & aſpiciens retrò, aptus eſt regno cœlorum*. Et alibi nos evidenti exemplo retrahere dignaris, dicens: *Mementote uxoris Loth*.

16. Gratias tibi ago, miſericordiſſime Domine, qui me miſerum, mul-

multumque negligentem peccatorem, à principio, & à cunabulis, per universa penè vitia & peccata decurrentem, benignè & patienter adhuc ad pœnitentiam exspectas, nolens me perdere cum peccatis, vitiis, culpis, & negligentiis meis. Si enim mihi, Domine, secundùm peccata mea facere voluisses, olim me terra absorbere debuisset. Sed rogo, pie Domine, ne tua in me exspectatio sit vacua, ne sit, quod absit, infructuosa.

17. Tu qui non vis mortem peccatoris, da mihi de præteritis malis meis indulgentiam, de præsentibus concede emendationem, de futuris verò largire jugiter custodiam atque cautelam. Da locum & spatium ad dignos pœnitentiæ fructus. Aperi oculos cordis mei per Spiritum sanctum tuum, ut videam & plangam omnia peccata mea. Domine, tempus est acceptabile, & dies sunt salutis. Miserere mei, Domine, & ne perdas me cum peccatis meis, ne reserves mala mea punienda in illa futura vita, in illis infernalibus suppliciis, in illo tremendo examine tuo. Propter magnam clementiam tuam solve omnium peccatorum meorum

vin-

vincula priusquam ab hac vita egrediar. Da mihi cor contritum & humiliatum, da mihi gratiam lacrymarum. Da lumen in corde, da vires in corpore; ut quæ agenda sunt videam, & ad ea implenda, quæ video, fortiter convalescam cunctis diebus vitæ meæ.

18. Miserere mei, Domine, miserere mei. Non permittas hanc animam peccatricem, pro qua & nasci de Virgine, & mori in cruce dignatus es; non jubeas, quæso, separari eam ab hoc mortali corpore, priusquam me facias plenè & perfectè pœnitere, & plangere omnia peccata mea quæcumque egi post baptismum ab ipsis cunabulis meis; sive scienter & nescienter; sive superbè vel negligenter: ita ut die exitus mei, emundatis delictis omnibus, & benè correctis moribus, securus & gaudens videam dulcissimam & pulcherrimam faciem tuam cum lætitia & exultatione propter tuam nimiam misericordiam & bonitatem.

19. Gratias tibi ago iterum, iterumque omnipotens & misericors Christe, qui immeritam exiguitatem meam propter te, & nomen sanctum tuum de multis angustiis, tribulationibus,

nibus, calamitatibus, & infirmitatibus; de multis foveis, laqueis, scandalo, & peccatis; de multis insidiis visibilium & invisibilium inimicorum; de multis malis, & gravissimis periculis hactenus liberare dignatus es, dirigens mirabiliter & misericorditer vitam meam inter adversa & prospera; ita ut nec adversa me dejicerent, nec prospera extollerent. Posuisti enim frænum tuum in maxillis meis, & non dereliquisti me penitùs in manu arbitrii mei, habens curam mei paterna pietate, & non permittens ampliùs tentari supra id quod potero sustinere. Ubi locus fuit peccandi, quandoque non fuit voluntas; vel quando voluntas, non fuit locus.

20. Sit itaque tibi laus, sit benedictio, sit gratiarum actio, Domine Deus meus, pro universis tuis donis, & datis, & pro omnibus beneficiis tuis, quæ animæ, & corpori meo largiris, & semper largitus es ab ipsis cunabulis pro pietate tua & bonitate, nullis meis meritis exigentibus, immo peccatis meis gravissimis non obstantibus. Sed rogo, Domine, rogo, ne sinas me ingratum esse tantis beneficiis, & indignum tam mul-

tis

tis miserationibus. Non mihi, non diabolo, non mundo, non alicui rerum, non cuilibet hominum liceat in me tua dona subvertere: quia totum est fragile, quicquid tibi nititur obviare.

21. Pone, quæso, magis magisque frænum tuum in maxillis meis, & trahe me post te tanquam mansuetum animal, in nullo tuis jussionibus recalcitrantem; sed plano moderatoque incessu, te Dominum meum portantem, & voluntati tuæ in omnibus obtemperantem. Excita, Domine, torporem meum tuis stimulis, & fac me toto corde, totaque virtute quærere faciem tuam cunctis diebus vitæ meæ. Attrahe me ad te, virtus salutis nostræ Deus, fræno potentis gratiæ tuæ; & non sinas me propria voluntate in arbitrio proprio evagari.

22. Imaginem tuam non sinas in me obscurari; quæ si te præstante defendatur, semper egregia, nobilis, & perspicua est. Miserere, Domine, mei miserimi & indigni servi tui: quia non sum sicut innumeri & multiplices famuli tui, qui tibi ab ipsis cunabulis devotissimè servierunt. Non sicut illi, qui post publica flagitia pœnitendo, tibi

me-

meruerunt esse devoti. Non sum sicut nonnullæ Christianæ feminæ viris conjunctæ, quæ tibi serviunt in actibus misericordiæ cum summa devotione. Non sum sicut & multi illorum, qui in oculis hominum tanquam iniqui & perversi esse videntur; sed multò aliter se habent in conspectu tuo: *Tu enim solus nôsti corda filiorum hominum.*

23. Si quid tamen, Domine, boni facio, aut fecero, tua gratia largiente; quo fine hoc faciam, quave districtione à te pensetur, ignorò. Unde, Deus terribilis in consiliis super filios hominum, tuam sanctam & immensam supplex & multum tremens deprecor clementiam, ut qui neminem vis perire, sed omnes salvos facere, non me derelinquas in manu consilii mei, neque in potestate, aut tentatione dæmonum, neque in erranti judicio, aut noxio consilio hominum; sed pro bonitate ac pietate tua, juxta tuam benignissimam, quæ in sui dispositione falli non potest, providentiam, dispone hîc & ubique, nunc & semper dies vitæ meæ in beneplacito tuo, & dirige per Spiritum sanctum tuum cor, lin-

linguam, actusque meos secundùm voluntatem tuam in tua misericordia; ut te rectore, te duce, illa semper studeam cogitare, loqui, & agere, quæ tibi placent, per gratiam tuam in veritate; & me tandem ad vitam perducant æternam, te miserante, & donante, qui es largitor omnium bonorum, & qui es Deus benedictus cum Patre & Spiritu sancto in sæcula sæculorum. Amen.

ME-

MEDITATIO XIX.

De dulcedine divinæ Majestatis, & de aliis multis.

§. I.

Admiratio de ineffabili bonitate Creatoris, de magna miseria creati hominis.

1. DUM confidero quid ſit Deus, quàm dulcis natura, quàm amabilis, quàm bona, quàm ineffabilis, quàm admirabilis, quantùm ab omni creatura veneranda & adoranda; & iterum video, & intelligo, quid ſit homo, quem ipſe Deus fecit ad imaginem & ſimilitudinem ſuam; quemque præterea talem creavit, ut ſicut ſemper in ſe exprimeret imaginem Creatoris ſui; ſic ſemper in memoria haberet volunta-

tem ejus, & dilectionem, qui eum talem creavit; miror multùm, & obstupesco, & de inæstimabili bonitate Dei Creatoris, & de magna miseria creati hominis.

2. De ineffabili bonitate Dei miror, quòd cùm sit ipse omnipotentissimus & justissimus, patitur hominem, vel ad horam vivere, quem propterea voluit tam honorabilem creare; ut sicut ipse homo honorabilior esset cæteris creaturis, honorabiliùs cæteris creaturis viveret semper secundùm voluntatem sui Creatoris: & ipse miserrimus, & infelicissimus per contrarium agit, quòd cùm omnes aliæ creaturæ semper concordent cum voluntate Creatoris sui; ipse semper, aut ferè semper, resistit illius voluntati.

3. De immensa verò miseria hominis miror quomodo sensum sic perditum habeat, sic quasi pecus quod sensum non habet, vivat, ut unquam obliviscatur Creatoris sui, qui sui ipsius non potest oblivisci. Puto, nisi insanus sit, nunquam sui ipsius est immemor, ut non intelligat se esse, vivere, & intelligere. Hæc autem omnia homo se intel-

intelligens habere, mirandum est, & multùm obstupescendum, quomodo unquam ipsius obliviscatur, cui complacuit sibi omnia ista dare.

§. II.

Quantùm homo ab homine diligatur; & quare Deus plus debeat diligi, quàm aliquis homo.

4. HOMO itaque, cui ab alio homine aliquod bonum in hoc sæculo datur, sæpiùs tam ferventer illum solet diligere, qui sibi hoc bonum fecit, sicque jugiter se præsentare in ejus obsequium; ut si caussa illius benefactoris sui exigat, mortem etiam sæpiùs incurrere pro illo non metuat: & tamen nullum, quod unquam homo in hoc sæculo possit habere, vel quod alius alii possit dare, nullus est tam parvi sensus, qui non intelligat se non in perpetuum retinere, sed vel antequam finis ei eveniat, vel si non ante, saltem tunc cùm finis ei advenerit, dimittere.

5. Quod verò Deus homini in

hoc sæculo dat, aut tale est, quod nunquam amittat, & nunquam ei aliquis auferat: aut tale est, ut etiam si homo illud perdat, per illud tamen promereri possit, finita præsenti vita, ut in æternum sit cum Creatore suo in beata vita. Dat autem Deus homini sæpiùs in hoc sæculo secundùm rationem vivere; & Creatorem suum sicut ipse præcipit, & justum est, diligere; præceptis ejus sine ulla contradictione per omnia obtemperare: & hoc bonum nullus hominum, nisi ipse sola sua voluntate dimittat, potest auferre. Pecuniam temporalem, velit nolit homo, necesse ei erit dimittere: sed dum eam habet, si largitor eam sicut Deus suus præcepit, merebitur sic faciendo ad perpetuam vitam pervenire.

6. O immensa Creatoris nostri bonitas! ò inæstimabilis misericordia! Ipse in nullo unquam egens homine, hominem tamen pro sola bonitate sua creavit, creando rationalitate exornavit; ut felicitatis ejus, & æternitatis posset esse particeps, & sic cum eo gaudium & lætitiam in perpetuum possideret. Adhuc etiam homo cùm in multis

ei

ei contrarius exiſtat; multa, quamquam ei diſpliceant, ſciens volenſque faciat: monet tamen eum, ut redeat, & miſericordiam Creatoris ſui requirat, nec pro ullo commiſſo, tametſi gravi, deſperare præſumat. Eſt enim fons pietatis & miſericordiæ, & omnes quacumque macula peccati ſint fædati, deſiderat mundare: mundatis perennis vitæ lætitiam reddere.

§. III.

Quòd omnia bona Deus fecit & quòd ſolus ipſe eſſentialiter bonus ſit.

7. SUAVISSIME & dulciſſime Jeſu Chriſte, qui es pius amator hominum, ac benigniſſimus redemptor peccatorum, te adoret anima mea, tibi ſerviat omnis vita mea, te deſiderent omnia interiora mea. Vult, piiſſime Domine, vult mea miſera anima cogitare de te, tua mirabilia inſpicere, & quàm bonus, & miſericors ſis erga peccatores intelligere, ne propter mea peccata deſperans,

à bonitate tua (heu miser!) me velim alienare: ut sic cogitans, & tibi, qui veritas es, credens, jam aliquando ab iniquitatibus possim cessare, & ad recta facienda animum meum malis operibus & peccatis incurvatum reformare.

8. Ecce scio, Domine, quia omnia quæ sunt, de nihilo fecisti. Id est, non erant, & ea fecisti: sed tu ipse, qui ea fecisti, semper fuisti, & nunquam fuit quando non fueris: fuisti verò semper bonus, & semper omnipotens: & propterea omnia quæcumque fecisti, bona fecisti. Tu ergo qui semper fuisti, & es, & eris, & non qui de non esse ad esse venisti: sicut tibi semper esse fuit, ita tibi semper bonitas & omnipotentia fuit. Et propter hoc non tibi est aliud essentia quàm bonitas & omnipotentia, sed quæ est tibi essentia, eadem est bonitas & omnipotentia. Et ideo non potes esse, nisi bonus & omnipotens, & omnia illa quæ similiter de te dicuntur, & creduntur.

9. Tu verò verè es, & non est aliud nisi tu, & non est tibi nisi unum est: quia non quod modò es, mo-

modò non es: sed quomodo es, semper es. Creaturæ autem, cui non semper esse fuit, sed quæ de non esse ad esse venit per te & à te, cui semper esse fuit; non est eadem essentia, quæ bonitas, & quæ potentia: sed quando bona est, & quando bona facere potest, à te bona est, & à te bona facere potest, qui essentialiter es bonus & omnipotens.

10. Fecisti autem omnem creaturam bonam: sed tamen non omni creaturæ, licèt sit bona facta à te, dedisti rationem intelligendi te. Et quamvis omnis creatura te laudet, te Creatorem suum & gubernatorem esse reclamet; tamen non omnis creatura te intelligit, nisi tantummodo rationalis, & quam fecisti ad imaginem & similitudinem tuam.

§. IV.

Quòd omnis creatura suum laudet Creatorem.

11. LAUDET te etiam illa creatura, cui donum intelligentiæ non dedisti, quando

rationalis creatura eam à te creatam bonam, pulchreque ordinatam conſpicit: & hoc eſt ab illa te laudari, à rationali creatura, ſcilicet, intelligi te eam bonam feciſſe, pulchreque ordinâſſe. Humanam verò naturam, quam rationalem feciſti, & illam naturam, cui intelligentiæ donum non dediſti, ſic diſtinxiſti: ut humana natura, propter quam aliam creaturam feciſti, illam ſecundùm tuam voluntatem diſponeret, & ex ipſa, te concedente, alimentum unde ſe ſuſtentaret, acciperet.

12. Sed quia homo ex duabus naturis conſtat, ex anima, ſcilicet, & carne: alimentum unde ſecundùm carnem vivit, accipit à creatura: unde verò ſecundùm animam vivit, accipit à Creatore: ſed tamen utrumque à Creatore. Vivit autem homo hic interim ſecundùm carnem, dum alitur cibis humanis: vivit verò ſecundùm animam, dum voluntatem & præcepta Creatoris ſui cuſtodit. Et ſicut moritur ſecundùm carnem, ſi non ſuſtentatur cibis humanis, ſic moritur ſecundùm animam quando non obtemperat præceptis divinis.

13. Homo itaque, qui constat ex anima & carne, faciendo quæ jubet Deus, vivit in carne, & in anima: quia in hoc agendo promeretur, ut feliciter vivat cum Creatore suo in vita æterna. Si verò ab agendo quæ jubet Creator suus deviare conatur; & magis appetit secundùm carnis desideria vivere (quod verè non est vivere, sed sibi infeliciter vitam auferre) si quis diligenter intueretur, videret in illo, non figuram illius hominis, qui factus est ad imaginem Dei; sed figuram pecudis, cujus & mores satagit imitari. Et tunc verè potest asseri, quia est mortuus, mortem æternam sine dubio subiturus, si in hoc perserverans finiatur.

§. V.

In quo similis est homo Creatori suo.

14. FECIT autem Deus Creator hominem ad imaginem, & similitudinem suam, quia fecit eum rationalem. Et sicut

Deus voluntate bonus eſt ; ſic homo ad ejus ſimilitudinem factus, voluntate bonus eſt : in hoc ſimilis Creatori, quia Creator voluntate bonus, homo voluntate bonus; ſed in hoc differens quia Creator æternaliter, à ſe ipſo eſt bonus, & eſſentialiter; homo verò ideo eſt bonus, quia imitatur eum qui æternaliter & eſſentialiter à ſe ipſo eſt bonus.

15. Eſt autem, ſicut dixi, Creator voluntate bonus, homo ad ſimilitudinem Creatoris factus, voluntate bonus: ſed in hoc differens, quòd Creator non vult, nec poteſt eſſe, vel velle aliud, quàm eſſe bonus: voluntas enim & potentia eſt illi eſſentia. Homini verò eſt aliud voluntas & potentia, quàm eſſentia. Si tamen concordat cum voluntate Dei, & idem vult quod Deus; exprimit in ſe imaginem Dei. Et ſi in hoc uſque in finem perſeverat, meretur, operante miſeratione divina, ut poſt in æternum voluntati Creatoris ſui adhæreat, nec jam ampliùs ab ea divelli queat. Et ſicut poſtea ſemper erit quod erit; ſic ſemper quod voluerit erit.

16. Et ſicut Creatori non eſt aliud

aliud essentia quàm voluntas, nec aliud voluntas quàm essentia: sic homini in ipsa felicitate jam existenti, secundùm suum modum tam immutabilis erit, dono Creatoris sui, voluntas quàm essentia; quæ tam sine dubio poterit quicquid voluerit, quàm sine dubio feliciter existens, felix essentia erit. Et tunc homo habebit liberum arbitrium verè ab omni malo ex toto liberatum, secundùm quod hîc interim dum vivit, operante Dei gratia, vult quæ Deus præcepit facere, quæ verò prohibet dimittere.

§. VI.

Quòd homo existat in duabus naturis, quarum una erigitur ad summa, altera deprimitur ad ima.

17. CONSTAT autem homo ex duabus naturis; ex natura animæ, & ex natura carnis. Natura autem animæ, quia anima spiritualis est, naturaliter tendit ad superiora. Natura autem carnis,

quia caro ex desiderio in carnale appetitus exit, quasi naturaliter ad infirma tendit. Est verò inter has duas naturas, ex quibus homo constat, voluntas quasi media habens liberum arbitrium; quo libero arbitrio si se junxerit cum anima, quæ naturaliter tendit ad superiora, tunc anima & voluntas (opitulante tamen divina gratia) carnem sursum ad excelsa secum elevant, & in æterna felicitate sine fine victuram locant; ut jam ampliùs non sit inter carnem & animam ulla repugnantia, sed semper idem amor, eademque voluntas. Et tunc erit una voluntas Creatoris, & creati hominis, quem creavit ad imaginem & similitudinem suam, cùm Deus omnia in omnibus erit.

18. Si verò eodem libero arbitrio se junxerit desideriis carnis, quæ quasi naturaliter ad infima tendit; tunc voluntas malè utens libero arbitrio, & caro animam superno auxilio destitutam ad inferiora trahunt: & peccata hominis totum ipsum hominem, scilicet animam, & carnem, in perditionem mergunt, ut jam ampliùs non habe-

habeat, nisi malum, vel quod patiatur, nisi tormentum.

§. VII.

Hic erat homo Deum, ut non permittat eum malè uti libero arbitrio.

19. O Dulcissime Domine ò piissime Deus meus, Creator meus, salus mea, vita mea, spes & consolatio mea, refugium meum, per gratiam tuam, & per piissimam misericordiam tuam guberna & sustine liberum arbitrium meum, ne illo malè utendo possim offendere te dulcissimum Creatorem meum: & quotiescumque malum mihi placet, antequam illud opere perficiam, destrue, & confunde omne malum desiderium meum.

20. Malo à te, dulcissime pater, vel invitus trahi, vel etiam catenis ligatus in aliquo angulo domus tuæ projici, quàm à te separari, ubi etsi non piissimum vultum tuum possim propter peccata mea respicere, saltem lætitiam, & agu-

gaudium illorum, qui tibi famulantur, valeam audire.

21. Quis dulcissime Creator hominum potest æstimare ineffabilem bonitatem tuam, qua in tantum humanam naturam dilexisti, ut non solùm eam creares cùm non esset, sed tu ipse Creator ejus pro amore ejus creatura fieres? Cujus cor, tam durum, tam ferreum, sciens & intelligens tantam dilectionem tuam erga hominem quem creâsti, non potest emolliri, & totum liquefieri in gratiam & venerationem tuæ dulcedinis?

22. Verè, anima mea, verè cor meum, & omnia intima mea, mirum est, si unquam tantæ charitatis, tantæque pietatis Creatoris vestri potestis oblivisci. Ecce miser homo quid fecit Creator tuus, quid fecit Dominus tuus. Ipse cui semper esse est, & semper esse fuit, immutabilis & invisibilis, inæstimabilis & incomprehensibilis, miro & ineffabili modo suum esse non dimittens, pro te se exinanivit, cùm pro te creatura fieri voluit: ut te qui de non esse ad esse venisti, ad se qui non de non esse ad esse venit, sed cui semper esse fuit, familia-

miliariùs reconciliaret, reconciliatum, & ex toto in priſtinam dignitatem reformatum, ad ſuum eſſe reduceret; uti felix ſemper & lætus in æterna ſua gloria ſecum in æternum gauderes.

23. Ecce, Deus meus, & Creator meus, ecce vides quò cogitando perveni: & tamen hoc cogitando, quantis adhuc vanitatibus, & ſtultitiis infelix anima mea ſubjecta ſit. Si aliquando gratia tua reſpectus incipio cogitare quomodo pertineat ad aliquam utilitatem animæ meæ; inſtabilis mens mea, & ferè ab omni bono vacua, citò labitur ad inania & noxia, veluti palea, quam leviſſimos flatus venti exſufflat de area.

24. Cernens ergo, Creator meus, tantam inconſtantiam mentis meæ, tam torpentem & deſidioſam ad cogitandum ea quæ ſunt utilia; tam ferventem, & ſtudioſam ad ea quæ ſunt noxia; non reſpicias ad hoc quòd peccator ſum. Fateor, fateor, peccator ſum, indignus ſum, immundus ſum, & tamen non recedo à te, dulciſſime Jeſu Chriſte, velis nolis non dimitto te: etſi infirma manu, tenebo

te,

te, nec recedes à me donec ab omni contagione peccati absolvas me. Verbera me, emenda me, & corrige me, & tandiu castiga servum tuum, donec per ineffabilem bonitatem tuam perducas me ad gloriam tuę contemplationis.

MEDITATIO XX.

Querimonia de absentia Dei: variique affectus doloris peccatorum, amoris divini, desiderii beatitudinis, spei, & timoris, &c.

1. NON sufficit, Domine; non sufficit peccatrici animæ meæ, quòd ex abundantia ineffabilis clementiæ tuæ sua sibi sperat relaxari peccata: nisi dolorem suum, quem patitur de absentia vultus tui, querimoniam suam coram te exponendo, quoquo modo studeat relaxari.

xari. Peregrinatur enim à te, & hoc propter iniquitates suas. Ubi ergo mihi caput sermonis occurret, dolorem meum intendo consolari, & eum intueor acquisita consolatione augmentari. Ipsa enim inquisitio consolationis menti memoriam repræsentat doloris.

2. Consolationem namque de dolore non quærerem, nisi me dolore meminissem: quia ex memoria doloris quæritur refugium consolationis, & ex appetitu consolationis augetur memoria doloris: & quò sæpiùs dolor menti repræsentatur, eò majori augmento cumulatur. Quid igitur facio? an ipsa expositio doloris qualecùmque dat emolumentum consolationis?

3. Expandam ergo, Domine, coram misericordia tua amaritudines animæ meæ, quibus circundatā est ex abundantia iniquitatum suarum: propter easdem enim iniquitates, amaram patitur absentiam pulcherrimæ faciei tuæ. Hinc itaque, Deus meus, hinc est summa doloris mei, quia cognosco me clementiam tuam mea iniquitate graviter offendisse; & oculos cordis mei ob eandem iniquitatem,

te

ne desiderandæ claritatis tuæ lumen aspiciant, cæcatos fuisse.

4. Fecisti me, ut gauderem de te: & ego tam turpem me feci, ut erubescam apparere coram te. Iniquitates enim meæ supergressæ sunt caput meum, & sicut onus grave gravatæ sunt super me: mens mea malitiæ felle inebriata est, & anima mea pondere scelerum incurvata est: animus meus vitiorum luto fædatus est, & cor meum injustitiæ tabe repletum est: anima mea peccatorum nexibus irretita est, & tota substantia mea mole criminum oppressa est.

5. Quis ergo mihi in tanta miseriarum profunditate constituto subveniet? Quis manum porriget? An ego, quod verum est, tanta iniquitate Deum solus exacerbavi, ut nec ipse, nec aliqua creatura sua me ulterius jure debeat intueri. Heu mihi! quare vel una hora postquam natus fui in hoc mundo manere debui, ut tanta à me mala contra Deum deberent exerceri? Quare mihi vita tam diu conceditur, quæ tota vitiosis affectibus dissipatur?

6. Sed dilectionem vitæ cur deplo-

deploro; quando me per eam ad pœnitentiam à Deo invitari cognoſco? *An ignoras* (ait Apoſtolus) *quia patientia Dei ad pœnitentiam te adducit: tu autem ſecundùm duritiam tuam, & cor impœnitens, theſaurizas tibi iram in die iræ, & revelationis juſti judicii Dei?* Ad hoc ergo mihi vita præſtatur, ut eadem emendetur. Cur igitur non fiat iſta? Si propter pœnitentiam vita differtur; quare pœnitentia ipſa ſimulatur? Si Deus animæ meæ parcit, ad tempus ſubſiſtendo; quare ipſa ſibi non parcit, peccata dimittendo?

7. O inſenſibilis duritia cordis mei! ob hoc mors differtur, ut vita melioretur: & dum vita prolongatur, mors deterior acquiritur. Utrobique anguſtia. Cùm ſum in corpore, peregrinor à Domino; & ne mihi propter peccata mea extra corpus pejus ſit, exire de corpore pertimeſco; præſentiâ Dei privari doleo; & abſentiam corruptibilis corporis, ſine qua præſentiæ Dei ſociari non poſſum, ſubire pertimeſco.

8. Quid eſt, Domine, quid eſt quod cor hujus peccatoris intuetur,

tur, & verbis explicare non sufficit; Certè, bone Jesu, dissolvi, & tecum esse multò magis optimum est. Quare ergo non desideratur quod optimum esse probatur? Dissolvi à mortali corpore, & esse cum Christo, beatitudo est: ligari corpore, & abesse à Christo, miseria est. Ut quid igitur miseria timetur amitti, & beatitudo non desideratur haberi?

9. Sed hæc est caussa: quare à uobis à corpore dissolvi non appetitur; quia post dissolutionem utrum cum Christo esse contingat dubitatur. Ac per hoc commoratio in carne iccircò utilis esse judicatur; quia dum in ea vivitur, melioratio vitæ speratur.

10. Væ peccatis hominum, quorum merito agitur ut ipsa humanæ vitæ miseria utilis judicetur! Nonne tota præsens vita miseria? & tamen hæc miseria nonnumquam ipsis etiam justis utilis est, propter boni meriti augmentum: injustis autem maximè necessaria propter pœnitentiæ medicamentum. Tunc verò hæc eadem miseria præcipuè bonis mentibus lugenda esse videtur, quando ab insipien-

pientibus nimis periculosè amatur. Quia cum in ejus amore perſeveratur, per ipſam eandem miſeriam ad æternam miſeriam pervenitur, fitque modo miſerabili per miſeriam ad miſeriam tranſitus, dum & præſens miſeria expenditur in cupiditatum labore, & hinc ſuccedens æterna miſeria ſuſtinetur in ſempiterno dolore.

11. Sed & ipſa miſeria æterna eò utique erit acrior ad vindictam, quò præſentis vitæ miſeria, à miſericorde Chriſto diutiùs fuerit dilata propter pœnitentiam. O, Pater, qui verè es, quoniam ſummè es, quia tu ipſe es, & anni tui non deficient, ſuccurre mihi miſeriâ oppreſſo. Si ipſa quam patior miſeria, diſponente miſericordia tua, propter majorem miſeriam devitandam, quod pœnitentiæ ſtudio fieri ſolet, differtur: quare vel ipſa miſeria amatur?

12. Quare amo quod me neceſſe eſt citiùs amittere, & illud non deſidero, quod me præſentis vitæ finita miſeria poſſit beatificare? Si beatitudinem, quam te diligentibus promittis, prout mihi expediret amare non valeo: quare ſaltem

tem supplicia, quæ contemptoribus tuis minaris, ex quibus (proh dolor!) ego sum unus, non expavesco? Si enim ea expavescerem, aliqua ex parte me ipsum emendarem, fieretque misericordia tua præstante, ut per timorem ac correptionem pervenirem aliquando ad amorem.

13. Quare autem judicia tua non timeo; nisi quia de eis negligo cogitare? Ne verò de eis frequentiùs valeam cogitare, vitia mea letiferis amœnitatibus & voluptatibus mihi blandientia, me impedire non desinunt. O Domine, Domine ecce ego servus tuus & filius ancillæ tuæ. Quia etsi peccator, tamen filius sanctæ Ecclesiæ tuæ.

14. Sed quid dixi: qua audacia præsumpsi nominare servum tuum: cùm servum me non ignorarem peccatorum? Omnis enim qui facit peccatum, servus est peccati: ego autem indesinenter peccare non desisto: servus ergo sum peccati: quomodo ergo me sum ausus nominare servum tuum? Non utique hoc dicerem, nisi quia de tua ineffabili miseratione præsumpsi ut

hæc

hæc dicere auderem, quia etsi servus peccati sum propter infirmitatem, quam sustineo ex iniquitate: tamen servus tuus sum per desiderium, quod mihi præstitum esse gaudeo ex tua venerabili bonitate. Servus ergo tuus sum, Domine, & si non opere & conversatione, certè affectu & voluntate.

15. Sed in hoc miserabilis sum, & valdè deflendus: quia cùm me servum tuum esse cognoscam: honorem Domini sicut mihi expediret, tibi deferre non studeo. Si enim hcc agerem, nihil utique esset, quod me à memória tui, ac desiderio te intelligendi, à beata tui amoris dulcedine revocaret. Domine meus, quare tu cùm sis Dominus meus, non vivo sicut vivere debet servus tuus? Te Deum meum cognosco, & servus tuus esse desidero. Quare vitam servi tui veri conversatione tenere non valeo?

16. Sed cur hujus miseriæ meæ caussam quæro, quando meam iniquitatem hanc promeruisse non ambigo? Heu mihi, ut quid vivo? quare tandiù vivo, qui tam malè vivo? Iccircò mihi vivere conceditur,

ditur, ut mors evadatur, & vita ipsa deterior morte invenitur.

17. Concedis mihi, formator meus sapientissime, ut me ad contemplandam pulchritudinem tuam studeam præparare: & ego me turpiorem non cesso quotidie exhibere. Quid, Deus meus, quid tua inenarrabili claritate pulchrius, & quid mea iniquitate turpius! O totum cor meum suspiriis delectare, quorum studio, & tua pulchritudine illuminetur, & ad supernæ lucis claritatem cōtemplandam tuus interior oculus faciliùs erigatur!

18. O tota anima mea, jam omnes tuas depone vagationes, soli divino splendori intende, ex ejus desiderio opulentos lacrymarum imbres effunde, quarum inundatione, & tui innumerabiles cœnosi reatus diluantur, & naturalis decor, quem tibi bonus universorum contulit artifex, ejus præstolante miseratione tibi repararetur!

19. O, inquam, omnia intima mea sumite vires, totum vestrum exerite conatum ad quærendum illud sincerum, simplex, æternum, & solum beatum bonum, cujus lux tene-

tenebras veſtras repellat, cujus fons limpidiſſimus veſtra contagia abluat, cujus libertas eos, quibus ſub vitiorum dominio conſtringimini, veſtros nexus abſolvat, cujus fortitudo imbecillitatem veſtram corroboret, cujus ſapientia ſtultitiam veſtram evacuet, cujus vita ab æterna vos morte eripiat, & ſuæ immortalitati conſociet!

20. O bonum, quod ſuperat omnia bona! Confiteor, quia nimia ſunt mala mea, quia nimis multa, & gravia ſunt peccata mea, & ſine menſura multiplicata vitia mea, qui eis miſerabiliter intenta hactenus exſtitit anima mea. O mala mea, quare ſuper me tam crudeliter irruiſtis, ut me ab omni bono alienum efficeretis? O peccata mea quomodo me tam immiſericorditer nodis veſtris irretitum tenetis, ut nullam juſtitiæ libertatem me adire permittatis?

21. O vitia mea, ut quid lethiferis illecebris, ſicut gliris haſtulam ſuam tenacitate infectam vincere ſolet, animum meum vobis agglutinatis, ut ullo conſtitutum itinere, vel rependo, me incedere ſinatis. Mens mea, anguſtiare:

cor meum defice: anima mea, exhorrefce: oculi mei plorando deficite.

22. Quid enim me in omni ftatu miferabilius inveniri poteft? Omnia conftitutum fibi ordinem inviolabiliter fervant; ego quotidie violo. Sed qui peccantem tamdiu tolerat; pœnitentem non fufcipiet? Hoc fieri non poteft, nifi ut me vivere permittat.

23. Adibo ergo Patrem meum, tametfi indignus filius: adibo illum poft diffipatam ab illo mihi datam innocentiam, poft diuturnam cœleftis eloquii, quam tolero, famem. Et dicam ei: Pater jam non fum dignus vocari filius tuus., non cum filiis de dignitate præfumo certare, fed cum fervis mifericordiam quæro; & ideo fac me ficut unum ex mercenariis tuis: prædicabitur inde, pie Pater, clementia tua, nec minuentur divitiæ tuæ; fi mihi ad te cupienti redire occurras, fi me mifericordiæ tuæ brachiis amplectaris, fi me fidei annulo, & ftola juftitiæ veftiri præcipias, fi de me angelis tuis dicere digneris: gaudere nos oportet, quoniam hic filius meus mortuus fuerat, & revixit;

vixit; perierat, & inventus est.

24. Sed quis, ò Pater optime, & admirabilis, quis dabit mihi de vitulo illo saginato, digno fidei, ac sanctitatis affectu comedere, quem pro mea redemptione in ara crucis immolari præcepisti? & quis iste vitulus tam mitis ad immolandum, tam salubris ad comedendum, nisi ille tuus proprius, ac Unigenitus Filius, cui non pepercisti, sed pro nobis omnibus illum tradidisti?

25. Iste est, Domine, iste est, cujus dulcedine refici desiderat cor meum: hic est, quem præ omnibus amare affectat mens mea. Iste est à cujus absentia non sine magnis gemitibus separari conqueritur anima mea: sed dum Filium desidero, nunquid Patrem negligo? Absit. Hoc enim quomodo fieri potest: cùm non sit aliud Pater, qui genuit, quàm qui genitus est Filius: sed hoc sit Pater, quod Filius; licèt non ipse sit Pater, qui Filius.

26. Sed quomodo possum desiderare Patrem & Filium, remoto amore Patris & Filii, qui non est aliud, quàm quod est Pater & Fi-

lius; tametsi alius sit quàm Pater & Filius? Nulla utique ratione. Dic ergo, anima mea, dic factori tuo Patri, & Filio, & Spiritui sancto, uni Deo: *Quæsivi vultum tuum, vultum tuum Domine requiram.*

27. Ecce, Domine, ecce quæro, peto, & pulso: quando inveniam, quando accipiam, quando mihi aperietur? Tibi, Domine, patent secreta cordis mei: tu vides quia sola præsentia vultûs est spes consolationis meæ. Heu mihi! quàm longè sum projectus ab illo ineffabili gaudio præsentiæ illius: quomodo ergo consolabor? Nunquid, nisi illa, Domine pulchritudo vultus tui appareat, in qua spes universæ consolationis meæ suspenditur?

28. Deficiant ergo, Deus meus, deficiant oculi mei in eloquium tuum, dicentes: quando consolaberis me? Attende ergo, Deus meus, ad singulare desiderium animæ meæ; attende gemitum cordis mei, & pone lacrymas meas in conspectu tuo, quas fundo ex dolore quo afficitur anima mea propter absentiam vultus tui deficiens: quoniam defe-

defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus.

29. Miserere mei, Domine, miserere mei, opportunè importunè clamabo ad te: nec derelinquam te donec de præsentia vultus tui lætificaberis me: omnem mihi negabo cônsolationem, solo de absentia vultus tui luctu me vindicabo.

30. O vultus splendide! O facies Dei luminosa! Quandiu non videbo te, manebit anima mea tenebrosa. O dura, ô amara absentia vultus Dei, quandiu me cruciabis! O molesta vita hujus sæculi vani, quandiu infelicem tua inhabitatione animam meam in tuis vanitatibus tamquam carcere inclusam tenebris?

31. O anima mea, quid te in hac vita mortali delectat? Cur non festinas ad felicitatem divinæ visionis pervenire, à qua culpæ merito separaris? Quare non horres peregrinari à facie Dei, & vitæ hujus lutulentis vinculis irretiri? Quare non tanto affectu concupiscis illius beatæ vitæ gaudiis interesse, & hujus obscœnæ vitæ spurcitiis abesse? Cur non istam fugis, & in

illam curris? Si tibi iſta vita ad inducias præſtatur, quare tardas? Quare Deo talem citò pœnitentiam, ut peccatis tuis indulgeat, & te miſericorditer ad ſe aſſumat?

32. Sed ad te converſio mea; ut me reſpiciat miſericordia tua, & mentem meam in deſiderio vultus tui confirmet, & perſeverantem reddat clementia tua: credo enim quia à beatitudine non ero alienatus, ſi deſiderando te non fuero fatigatus.

33. Deſideret gloriam vultus tui jugiter anima mea, amet eam mens mea, intendat in illam cogitatio mea, ſuſpiret ad illam totus effectus cordis mei, loquatur de ea lingua mea, occupetur in amore illius tota ſubſtantia mea: tantummodo jubeat me pietas tua; dum hoc mortale corpus gero, & peregrinationis meæ nexus ſuſtineo, in timore eſſe tuo fundatum, in amore tuo magnanimum, in lege tua eruditum, in præceptis tuis devotum, in promiſſis tuis deſiderandis ferventiſſimum, vitiorum calcatorem, & virtutum cultorem: Quibus ornatus, & tibi ſemper placere, & ad te quantocyùs felicirer

per-

pervenire valeam, ubi est tibi gloria sine fine, laus sine termino, honor in sæcula. Amen.

MEDITATIO XXI.

Excitans animam ad quærendum & inveniendum Deum.

§. I.

Suspiria quærentis Deum.

1. EIA nunc, homuncio, fuge paullulum occupationes terrenas, absconde te modicùm à tumultuosis cogitationibus tuis: abjice nunc onerosas curas tuas, & postpone laboriosas distensiones tuas. Vaca aliquantulum Deo, & requiesce aliquantulum in eo. Intra in cubiculum mentis tuæ; exclude omnia præter Deum, & quæ juvant ad quærendum eum; & clauso ostio quære eum: & dic

nunc totum cor meum, dic nunc Deo: Quæro vultum tuum; vultum tuum, Domine requiram.

2. Eja nunc ergo, Domine Deus meus, doce cor meum ubi & quomodo te quærat, ubi & quomodo te inveniat. Domine si hîc non es; ubi te quæram absentem? Si autem ubique es, cur non te video præsentem? Sed certè habitas lucem inaccessibilem.

3. Et ubi est lux inaccessibilis? aut quomodo accedam ad lucem inaccessibilem? aut quis me ducet in illam, ut videam te in illa? Denique, quibus signis, qua facie te quæram? Nunquam te vidi, Domine Deus meus, non novi faciem tuam. Quid faciet, altissime Domine, quid faciet iste tuus longinquus exsul? Quid faciet servus tuus anxius amore tui, & longè projectus à facie tua? Anhelat videre te; & nimis abest illi facies tua. Accedere ad te desiderat; & inaccessibilis est habitatio tua. Invenire te cupit, & nescit locum tuum. Quærere te affectat; & ignorat vultum tuum.

§. II.

§. II.

Dolet separationem à Deo illatam ex peccato, & quærit remedium.

4. DOMINE, Deus meus es, & Dominus meus es, & nunquam te vidi. Tu me fecisti & refecisti; & omnia bona quæ habeo; tu mihi contulisti, & nondum novi te. Denique ad videndum te factus sum, & nondum feci propter quod factus sum. O misera sors hominis, cùm hoc perdidit homo, ad quod factus est! O durus, ò dirus casus ille! Heu quid perdidit, & quid invenit? Quid abscessit, & quid remansit? Perdidit beatitudinem ad quam factus est, & invenit miseriam, propter quam factus non est. Abscessit sine quo nihil felix est, & remansit quod per se non nisi miserum est. Manducabat tunc homo panem dolorum, quem tunc nesciebat.

5. Heu publicus luctus hominum, universalis planctus filiorum Adæ! Ille eructabat saturitatem,

nos suspiramus esuriem. Ille abundabat, nos mendicamus. Ille feliciter tenebat, & miserè deservit: nos infeliciter egemus, & miserabiliter desideramus: & heu vacui remanemus. Cur non nobis custodivit, cùm facilè posset, quo tam graviter caremus? Quare sic nobis obseravit lucem, & obduxit nos tenebris? Ut quid nobis abstulit vitam, & induxit mortem; Ærumnosi, unde sumus expulsi, quò sumus impulsi? Unde præcipitati, quò sumus obruti? A patria in exsilium: A visione Dei in cœcitatem nostram: A jucunditate immortalitatis in amaritudinem & horrorem mortis. Misera mutatio! de quanto bono in quantum malum!

6. Grave damnum, gravis dolor, grave totum. Sed heu me miserum, unum de aliis filiis Evæ, miseris elongatis à Deo! Quid incepi? quid feci? quò tendebam? quò deveni? ad quid aspirabam, & in quibus suspiro? *Quæsivi bona, & ecce turbatio*. Tendebam in Deum: & offendi in me ipsum. Requiem quærebam in secreto meo: & tribulationem & dolorem inveni in

inti-

intimis meis, Volebam videre à gaudio mentis meæ, & cogor rugire à gemitu cordis mei. Sperabatur lætitia, & ecce condensantur suspiria. Et, ò tu Domine usquequò, usquequò, Domine oblivisceris me, usquequò avertis faciem tuam à me? Quando respicies, & exaudies me? quando illuminabis oculos meos, & ostendes mihi faciem tuam? Quando restitues te mihi?

7. Respice, Domine, & exaudi me, & illumina me; ostende mihi te ipsum. Restitue mihi te ut bene sit mihi, sine quo tam malè est mihi. Dirige, Domine, labores meos, & conatus meos ad te; quia nihil valeo sine te. Invitas me; adjuva me, obsecro, Domine, ne desperem suspirando; sed respirem sperando.

8. Obsecro te, Domine, amaricatum est cor meum sua desolatione, indulca illud tua consolatione. Obsecro te, Domine, esuriens incepi quærere te: ne desistam jejunus de te: famelicus accessi; ne recedam impastus. Pauper veni ad divitem, miser ad misericordem; ne recedam vacuus, & contem-

ptus. Et si antequam comedam suspiro, da mihi post suspiria quod comedam.

9. Domine incurvatus sum, non nisi deorsum aspicere valeo. Erige me, ut possim sursum intendere. *Iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum*, & obvolvunt me, & sicut onus grave gravant me; evolve me, exonera me; ne urgeat puteus earum super me os suum. Liceat mihi de longè aspicere lucem tuam, vel de profundo. Doce me quærere te Domine; & ostende te quærenti: quia nec quærere te possum, nisi tu doceas me; nec invenire, nisi ostendas te mihi. Quæram te desiderando, desiderem quærendo, inveniam amando, amem inveniendo.

10. Fateor, Domine, & gratias ago tibi, quia tu creâsti me hanc imaginem tuam, ut tui memor te cogitem, te amem. Sed sic abolita est attritione vitiorum, sic offuscata fumo peccatorum, ut non possit facere ad quod facta est, nisi tu renoves & reformes eam.

11. Non tento, Domine, penetrare altitudinem tuam, quia nul-

nullatenus comparo illi intellectum meum; sed desidero aliquatenus intelligere veritatem tuam, quam credit & amat cor meum: neque enim quæro intelligere, ut credam; sed credo, ut intelligam.

12. Verè, Domine, hæc lux est inaccessibilis, in qua habitas. Verè enim non est aliquid, quod hanc penetret, ut ibi te videat. Verè hanc non video, quia nimia est: & tamen quicquid video, per hanc video: sicut infirmus oculus, qui quicquid videt, per lucem solis videt, quam in ipso sole nequit aspicere. Non potest intellectus meus ad illam accedere, nimis enim fulget: ideo non capit illam, nec sufficit oculus animæ meæ diu intendere in illam. Reverberatur fulgore, vincitur amplitudine, obruitur immensitate, confunditur capacitate.

13. O summa & inaccessibilis lux, ò sancta & beata veritas, quæ longè es à me, qui tam propè sum tibi! Quàm remota es à conspectu meo, qui sic præsens sum conspectui tuo! Ubique es tota præsens, & non video te. In te moveor, & in te sum, & ad te non possum acce-

cede-

cedere. Intra me, & circa me es; & non ſentio te.

14. Adhuc lates, Domine, animam meam in luce, & beatitudine tua: & iccircò verſatur adhuc illa in tenebris & miſeria ſua: conſpicit enim, & non videt pulchritudinem tuam. Auſcultat, & non audit harmoniam tuam. Olfacit, & non percipit odorem tuum: palpat & non ſentit lenitatem tuam: guſtat, & non agnoſcit ſaporem tuum.

15. Habes enim hæc in te, Domine Deus meus, tuo ineffabili modo, qui ea dedit rebus creatis ſuo ſenſibili modo: ſed obriguerunt, & obſtupuerunt, & obtuſi ſunt ſenſus animæ meæ vetuſto languore peccati. Quid es, Domine, quid es, quid te intelligit os meum? Certè, Vita es, Veritas es, Bonitas es, Beatitudo es, Æternitas es, & omne bonum es.

§. III.

Deum solum esse quærendum & amandum: quia in solo illo sunt omnia alia bona, eminentissimo modo.

16. EXCITARE nunc, anima mea, & erige totum intellectum tuum; & cogita quantum, quale, & quod sit illud bonum. Si enim singula bona delectabilia sunt; cogita intentè, quàm delectabile sit illud bonum, quod continet omnia bona, & jucunditatem omnium bonorum: non qualem experti sumus in rebus creatis: sed tantò differentem, quantùm differt Creator à creatura. Si enim bona est vita creata; quàm bona est vita creatrix? Si jucunda est salus facta, quàm jucunda est salus, quæ fecit omnem salutem? Si amabilis est sapientia in cognitione rerum conditarum, quàm amabilis est sapientia, quæ omnia condidit ex nihilo? Denique si multæ, & magnæ delectationes

nes in rebus delectabilibus sunt: qualis & quanta est delectatio in eo, qui fecit delectabilia?

17. O, qui hoc bono fruetur, quid illi erit, & quid illi non erit? Certè quicquid volet, erit; & quicquid nolet, non erit: ibi quippe erunt bona corporis; & animæ qualia nec auris audivit, nec oculus vidit, nec cor hominis cogitavit.

18. Cur ergo per multa vagaris homuncio, quærendo bona animæ tuæ, & corporis tui? Ama unum bonum, in quo sunt omnia bona; & sufficit. Desidera simplex bonum, quod est omne bonum, & satis est. Quid enim amas caro mea? quid desideras anima mea? Ibi est quicquid amatis, quicquid desideratis. Si pulchritudo delectat; *Fulgebunt justi sicut sol*. Si velocitas, aut fortitudo, aut libertas corporis, cui nihil obsistere possit; *Erunt similes angelis Dei: quia seminatur corpus animale, surgeret corpus spirituale*, potestate utique non natura.

19. Si longa, & salubris vita; ibi est sana æternitas, & æterna sanitas; quia *justi in perpetuum vivent: & salus justorum à Domino*.

Si

Si ſatietas; *ſatiabuntur cùm apparuerit gloria Dei*. Si melodia; ibi angeli concinunt ſine fine Deo. Si ebrietas; *Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ*. Si quælibet non immunda, ſed munda voluptas; *De torrente voluptatis tuæ potabis eos Domine* Si ſapientia; ipſa Dei ſapientia oſtendet eis ſepetipſam. Si amicitia; diligent Deum pluſquam ſe ipſos; & Deus illos, pluſquam illi ſeipſos. Quia illi illum, & ſe invicem per illum, & ille ſe, & illos per ſe ipſum. Si concordia, omnibus illis erit una voluntas: quia nulla erit illis niſi ſola Dei voluntas.

20. Si potentia; omnipotentes erunt voluntatis ſuæ, ut Deus ſuæ. Nam ſicut Deus poterit quod volet per ſe ipſum: ita illi per illum. Quia ſicut non aliud volent, quàm ille: ita ille volet, quicquid volent illi: & quod ille volet non poterit non eſſe. Si honor & divitiæ; Deus ſervos ſuos bonos & fideles ſuper multa conſtituet. Immo Filii Dei, & dii vocabuntur, & ubi erit filius, tunc etiam illi, *hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti*. Si vera ſecuritas: certè certi erunt ſe ſua

sua sponte illud non amissuros, nec dilectorem Dominum dilectoribus suis illud ablaturum, nec aliquid Deo potentius invitos Deum & illos separaturum.

§. IV.

De gaudio inenarrabili Beatorum.

21. GAUDIUM verò quale ac quantum est: ubi tale ac tantum bonum est? Cor humanum, cor indigens, cor expertum ærumnas, immo obrutum ærumnis, quantùm gauderes si iis omnibus abundares? Interroga omnia intima tua, si capere possunt gaudium suum de tanta beatitudine sua. Sed certè si quis alius, quem omnino sicut te ipsum diligeres, eandem beatitudinem haberet, duplicaretur gaudium tuum: quia non minùs gauderes pro eo, quàm pro te ipso. Si verò duo, vel tres, vel multò plures id ipsum haberent: tantumdem pro singulis, quàm pro te ipso gauderes, si singulos sicut temetipsum amares.

Ergo in illa perfecta charitate innumerabilium beatorum, angelorum, & hominum, ubi nullus alium, diligit minùs quàm se ipsum, non aliter gaudebit unusquisque pro singulis aliis, quàm pro se ipso.

22. Si ergo cor hominis de tanto suo bono vix capiet gaudium suum: quomodo capax erit tot & tantorum gaudiorum? Et utique quantum quisque diligit aliquem, tantum gaudebit de suo bono. Sic & in illa perfecta felicitate, unusquisque plus amabit Deum sine comparatione, quàm se, & omnes alios secum. Itaque plus gaudebit absque æstimatione de felicitate Dei, quàm de sua, & omnium aliorum secum.

23. Sed si Deum sic diligant toto corde, tota mente, tota anima, ut totum cor, tota mens, tota anima non sufficiant dignitati dilectionis: profectò sic gaudebunt justi in illa superna felicitate toto corde, tota mente, tota anima, ut totum cor, tota mens, tota anima non sufficiant plenitudini gaudii.

24. Deus meus, & Dominus, spes mea, & gaudium cordis mei, dic

dic animæ meæ, si hoc est gaudium, de quo nobis dicis per Filium tuum: *Petite, & accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum*. Inveni namque gaudium quoddam plenum, & plusquam plenum. Pleno quippe corde, plena vita, plena anima, pleno toto homine gaudio illo: adhuc supererit supra modum gaudium. Non enim totum illud gaudium intrabit in gaudentes: sed toti gaudentes intrabunt in illud gaudium.

25. Dic, Domine, dic servo tuo intus in corde suo, si hoc est gaudium in quod intrabunt servi tui, qui intrabunt in gaudium Dei sui; sed gaudium illud certè, quo gaudebunt electi tui, *nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit in hac vita*. Nondum ergo dixi, Domine, aut cogitavi quantum gaudebunt illi beati tui. Utique tantum gaudebunt, quantum amabunt: tantum amabunt, quantum cognoscent. Quantum te cognoscent tunc, Domine, & quantum te amabunt? Certe nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit in hac vita quantum te cognoscent,

tent, & amabunt in illa vita sancti
ui.

26. Oro te, Deus meus, ut co-
gnoscam te, amem te, gaudeamque
e te: & si non possum in hac vita ad
lenum, vel proficiam in dies, quous-
que veniat illud ad plenum. Proficiat
îc in me notitia tua, & ibi fiat ple-
na. Crescat hîc amor tuus, & ibi
iat plenus, ut hîc gaudium sit in spe
nagnum, & ibi sit in te plenum.

27. Domine, per Filium tuum
jubes, immo consulis petere, & pro-
mittis accipere, ut gaudium nostrum
sit plenum. Peto, Domine quod con-
sulis per admirabilem consiliarium
tuum, ut accipiam quod promittis
per veritatem tuam, ut gaudium
meum plenum sit. Meditetur interim
in te mens mea, loquatur inde lingua
mea, amet illud cor meum, sermoci-
netur de ipso os meum, esuriat illud
anima mea, sitiat caro mea, desideret
tota substantia mea, donec intrem in
gaudium Domini mei, qui est trinus,
& unus Deus, benedictus in sæcula
sæculorum. Amen.

FINIS.